

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Vår dato: 08.09.2016
Vår ref.: 200901128-210
Arkiv: 312/087.B140
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Frank Jørgensen/Anne Karine Herland
22 95 94 31/22 95 91 99

NVEs innstilling - Breim kraftverk, Gloppen kommune, Sogn og Fjordane

Etter en samlet vurdering av planene for foreliggende utbyggingsalternativ og mottatte høringsuttalelser finner NVE at fordelene og nytten ved bygging av Breim kraftverk å være mindre enn skadene og ulempene for allmenne og private interesser. Dermed er § 8 vassdragsreguleringsloven, jf. vannressursloven § 19 ikke oppfylt. NVE anbefaler at Breim Kraft AS ikke får tillatelse til å bygge Breim kraftverk.

NVE legger i sin vurdering særlig vekt på hensynet til storørret. Storørret er av nasjonal verdi og representerer biologiske og kulturelle verdier som er viktig å bevare. De sannsynlige konsekvensene for storørretbestanden medfører etter NVEs vurdering at det totalt sett ikke bør gis konsesjon. Et eventuelt kraftverk som omsøkt vil i tillegg også føre til andre uheldige virkninger for allmenne interesser, som landskap, friluftsliv, brukerinteresser, reiseliv og vannkvalitet. Det er lagt fram et alternativ C som ikke påvirker fisk og friluftsliv i like stor grad, men dette alternativet medfører betydelige tekniske inngrep i vannstrengen og omkringliggende landskap.

Innhold

Sammendrag	3
NVEs oppsummering av saken	5
Behandlingsprosess	14
Sammendrag av søkers kommentarer.....	33
Tilleggsutredninger og søknad om nytt utbyggingsalternativ C	46
Behandlingsprosess	52
Sammendrag av søkers kommentarer.....	60
Vurdering av konsekvensutredning og kunnskapsgrunnlaget	63
NVEs vurdering av konsesjonssøknaden	71
Vurdering av søknaden opp mot andre lover og forskrifter	93
NVEs vurdering og konklusjon.....	96
NVEs konklusjon	96
Videre saksbehandling	97

Sammendrag

Breim Kraft AS har søkt om tillatelse til å bygge Breim kraftverk i Gloppen kommune i Sogn og Fjordane fylke. Kraftverket er planlagt som et elvekraftverk uten reguleringsmagasin, med inntak ved Høylo.

I meldingen forut for søknaden ble det lagt fram tre alternativ A, B og C. I konsesjonssøknaden ble kun alternativ A omsøkt. B og C ble ikke omsøkt pga ulike tekniske, økonomiske og miljømessige ulemper. Alternativ A fikk to ulike utbyggingsløsninger A1 og A2, hvorav utbyggingsløsning A1 primært ble omsøkt og løsning A2 sekundært. Kraftstasjon er planlagt plassert i Seimestranda i begge alternativene. Forskjellen på disse to utbyggingsløsningene er at A1 har kraftstasjon i fjell og utløpstunnel i Breimsvatnet, mens A2 har kraftstasjon i dagen med en åpen utløpskanal til Breimsvatnet. Begge utbyggingsløsningene vil nytte et fall på ca. 64 meter, og er beregnet til å gi en årlig produksjon på ca. 98 GWh.

Flere av høringsinstansene påpekte at kravet i NVEs utredningsprogram, om å utrede et tredje alternativ, ikke var oppfylt. For å imøtekomme høringspartene valgte Breim Kraft AS å gjennomføre en tilleggsutredning av alternativ C, med plassering av kraftverket oppstrøms Seime bru i tråd med NVEs krav. Alternativ C er planlagt med kraftstasjonen i fjell ved Breimshallen, mens dam og inntak er som tidligere omsøkte alternativ, planlagt bygd ved Høylo. Alternativ C ble deretter omsøkt.

Alternativ C er i likhet med alternativ A delt opp i to utbyggingsløsninger, C1 og C2. Den eneste forskjellen på disse to utbyggingsløsningene er størrelsen på planlagt minstevannføringslipp. Beregnet midlere årlig kraftproduksjon for C1 og C2 er beregnet til henholdsvis 87,4 GWh og 90 GWh.

NVE har i alt mottatt 59 høringsuttalelser fra forvaltningsmyndigheter, interesseorganisasjoner, grunneiere og lokale brukere av Breimselva. Gloppen kommune er eneste forvaltningsmyndighet som kan akseptere en ev. utbygging etter alt. A. Fylkesmannen, fylkeskommunen og miljødirektoratet går imot. De samme høringsinstansene er mer delt i synet på utbyggingsalternativ C. Fylkesmannen og Miljødirektoratet mener at det heller ikke bør gis konsesjon til alternativ C. Fylkesmannen mener at det nye alternativet i stor grad vil ramme allmenne interesser, og Miljødirektoratet mener at den omsøkte kraftutbyggingen sannsynligvis vil ha betydelig negativ virkning på den økologiske tilstanden i vassdraget. Gloppen kommune og Sogn og Fjordane fylkeskommune mener det kan gis konsesjon til utbyggingsalternativ C. Øvrige høringspartner er i stor grad negative til utbygging av Breim kraftverk.

Breimsvatnet innehar en av få sikre storørretbestander i Norge. I konsekvensutredningen vises det til at Breimselva har en tynn bestand av bekkørret, generelt dårlige gyte- og oppvekstområder, og en ev. utbygging ikke vil medføre negative konsekvenser for storørretbestanden i Breimsvatnet. Dette skapte stort engasjement blant lokale brukere av vassdraget. To av grunneierne engasjerte NIVA for ny ungfiskregistrering i Breimselva. NIVAs rapport inneholder elementer som fraviker betydelig med de resultatene som ble vist til i konsekvensutredningen. NIVA fant, i motsetning til det konsekvensutredningen viser, en vesentlig høyere tetthet av ørretunger, en betydelig forekomst av bunndyr og sterke indikasjoner på at storørreten benytter Breimselva som gyte- og oppvekstområde.

Breimsvatnet innehar én av fem storørret lokaliteter i Sogn og Fjordane. NVE legger til grunn at Breimselva er et økologisk funksjonsområde for storørret etter definisjonene i naturmangfoldloven, uavhengig av om storørret som oppholder seg i elva er gytefisk eller fisk på næringsvandring. Både alternativ A og alternativ C vil kunne påvirke storørretbestanden negativt. Selv om konsekvensene ved bygging vil være størst ved alternativ A vil begge alternativene medføre sterkt redusert vannføring på utbyggingsstrekningen. Storørretbestanden er godt kjent og det foregår et omfattende fritidsfiske i

området. Det er utløpsosen og dernest strekningen fra utløpsosen og opp til Flølofossen som innehar de mest attraktive fiskeplassene, både for tilreisende og lokalbefolkningen. Storrørretbestanden i seg selv er av stor nasjonal verdi, men temaet har i tillegg flere dimensjoner både som del av det biologiske mangfoldet, som friluftaktivitet og utmarksbasert næringsvirksomhet, som salg av fiske, overnatting utleie av båt osv.

NVE mener at Breimselva er av stor verdi for flere friluft- og brukerinteresser og det er særlig redusert vannføring i nedre del av elva og elveosen, etter alternativ A, som vil få konsekvenser for friluftsliv, rekreasjon og fiske. Det er liten tvil om at elveosen har en verdi som rekreasjonsområde og spesielt som fiskeplass, og en reduksjon i områdets verdi vil kunne få konsekvenser for turisme og reiselivsnæring. En utbygging etter alternativ C vil bevare elveosen og dermed være et bedre alternativ for friluftsliv og reiseliv, men også dette alternativet berører elvepadling og fiske. Breimselva benyttes til elvepadling og inngår i en klassisk elvepadler-rute. NVE mener at sterkt redusert vannføring vil påvirke friluftsliv og reiseliv negativt og at et beskjedent minstevannføringslipp som omsøkt ikke vil ivareta friluft- og brukerinteressene i tilstrekkelig grad.

Selv om Alt C ikke vil få like store konsekvenser for storrørretbestanden og friluftsliv er det knyttet betydelig usikkerhet til omsøkt løsning på kraftstasjonsutløp som er planlagt som en massiv konstruksjon ute i vannstrengen. I følge kart dekker kanalen med sidevanger halve vannstrengen. Dette sammen med planlagt massedeponi med sedimentbasseng vil kunne begrense elvas kapasitet og vil påvirke flere av fagtemaene.

I tillegg til virkningene på fagtemaene ovenfor er det knyttet stor usikkerhet til virkningen på vannkvaliteten i Breimselva ved redusert vannføring. Dersom det bygges ut etter alternativ C må også avrenning fra foreslått massedeponi langs elva tas med i vurderingen, da deponiet kan utgjøre en mulig tilleggsbelastning.

En utbygging etter alternativ C vil gi drøye 87 GWh fordelt på 27 GWh vinterproduksjon og 60 GWh sommerproduksjon med utbyggingspris beregnet til 3,44 kr/kWh. Alternativ A1 er beregnet til å gi drøye 98 GWh fordelt på 30 GWh vinterproduksjon og 68 GWh sommerproduksjon. Kostnadene er beregnet til 336 mill. kr som gir en utbyggingspris på 3,42 kr/kWh. Søker har beregnet en omsetning på ca. 187 millioner for entreprenørarbeid etter alternativ A (dette er ikke beregnet for alt C), noe som tilsvarer omkring 104 årsverk. Det anslås at ca. 11–12 årsverk leveres av lokalt/regionalt næringsliv. Under høringsrunden ble det registrert en del bekymring til utbyggingens påvirkning på turisme og økonomiske konsekvenser av dette. NVE er av den oppfatning at det er knyttet både positive og negative sider ved samfunnsnyttene av en ev utbygging. NVE mener at tiltaket vil være positivt for næringsliv og sysselsetting i byggeperioden, men vi anser det som noe mer usikkert om tiltaket over tid vil være positivt for næringsliv og sysselsetting i området.

I NVEs vurdering veies ulempene ved den planlagte utbyggingen opp mot den omsøkte produksjonen planlagt for Breim kraftverk. Produksjonen er av en viss størrelse, men er ikke regulerbar. I den samlede vurderingen av det omsøkte prosjektet legger NVE vekt på at det er stor lokal motstand mot prosjektet. NVE mener at omsøkt utbygging er konfliktfylt, og vil kunne føre til negative virkninger for flere allmenne interesser som biologisk mangfold, friluftsliv, landskap, turisme og utmarksbasert næringsliv. NVE ser det som særlig uheldig at prosjektet med stor sannsynlighet vil forringe det økologiske funksjonsområdet for storrørretbestanden i Breimsvatnet. I tillegg til negative konsekvenser for storrørretbestanden, vil en redusert vannføring sannsynligvis forverre vannkvaliteten i Breimselva. For alternativ C er det, i tillegg til fraføring av vann fra vassdraget, flere aspekter ved planlagt utbyggingsløsning med betydelige tekniske inngrep i vannstrengen og håndtering av masser, som NVE anser som potensielt problematiske og usikre. NVE mener at en utbygging vil påvirke en rekke allmenne interesser i vesentlig grad.

NVEs oppsummering av saken

NVE har mottatt søknad fra Breim Kraft AS datert 1. april 2011 om tillatelse til bygging av Breim kraftverk i Gloppen kommune, Sogn og Fjordane.

Søker

Breim Kraft AS er et lokalt selskap som er 100 % eid av grunneiere med fallrettigheter langs den aktuelle elvestrekningen i Breimselva.

Søknaden

Det er søkt om følgende tillatelser:

«

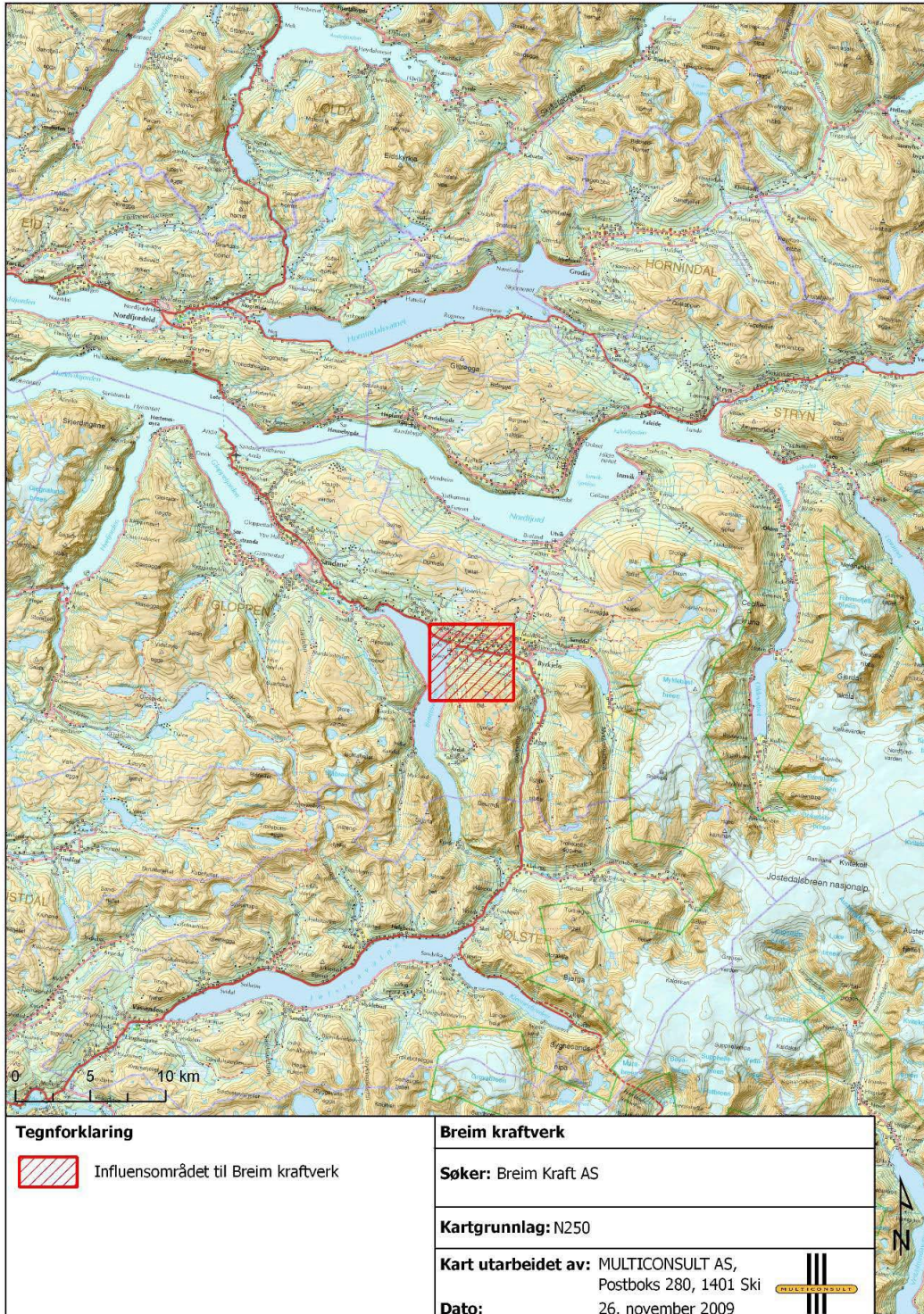
1. *Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til bygging og drift av Breim kraftverk*
2. *Etter energiloven, om*
 - *omsetningskonsesjon jf. § 4-1 og anleggskonsesjon jf. § 3-1*
 - *tillatelse til bygging og drift av Breim kraftverk med tilhørende koblingsanlegg og bygging og drift av 22 kV jordkabel fra kraftstasjonen og frem til transformatorstasjonen ved Reed, alternativt 132 kV kabel med T-avgreining på eksisterende 132 kV linje*
3. *Etter oteigningsloven, om*
 - *ekspropriasjonstillatelse for nødvendige arealer og fallrettigheter dersom det ikke oppnås minnelige avtaler*
 - *forhåndstiltredelse i medhold av § 25*
4. *Etter forurensningsloven, om utslippstillatelse til gjennomføring av nødvendig anleggsarbeid»*

Søknaden begrunnes med et ønske om å utnytte Breimselvas potensial for produksjon av vannkraft. Prosjektet beskrives som bedriftsøkonomisk lønnsomt og som en bidragsyter til kraftbalansen lokalt og nasjonalt. Breim Kraft trekker i tillegg fram at utbyggingen vil innebære økt lokal verdiskapning, styrking av gårdsdrift og bosetning på Breim og gi økte inntekter til kommunen, fylkeskommunen og staten.

Beliggenhet og eksisterende forhold

Breimselva er en del av Breimsvassdraget og ligger hovedsakelig i Gloppen kommune, Sogn og Fjordane. Mesteparten av vannføringen i Breimselva kommer fra de to sideelvene Stardalselva og Myklebustdalselva. Deler av nedbørfeltene til både Stardalselva og Myklebustelva omfatter Jostedalsbreen og Myklebustbreen. Breene påvirker hele vassdraget og frembringer høyere vannføring og noe økt massetransport (breslam) i sommerhalvåret.

Oversiktskart hentet fra konsesjonssøknaden:

Influensområdet i Breimsdalen strekker seg fra munningen av Breimsvatnet i vest til Byrkjelo i øst. Breimsdalen er bred og åpen med jordbruksareal på elveslettene og i dalsidene og med skog i brattere og øvre partier. Spredt gårdsbebyggelse utgjør hovedtyngden av bebyggelsen. Elva er stort sett innrammet av vegetasjon og er, med unntak av det siste strekket ned mot Breimsvatnet, lite eksponert i landskapet.

For å hindre flom og erosjon på tilgrensende jordbruksarealer er vassdraget forbygd flere steder. Veinettet er utbredt med tre langsgående veier på nordsida av elva og en på sørsida, i tillegg til flere mindre gårdsveier og adkomstveier. To broer muliggjør ferdsel på tvers av elvestrengen. Delområdet rommer også flere tekniske inngrep i form av beskrevet veinett, masseuttak og høyspentlinje.

I Breimsvassdraget er det tidligere gjennomført en rekke inngrep i form av kraftutbygging, elforbygning, oppdyrking helt inntil vassdraget m.m. Det var tidligere et kraftverk i drift ved Flølofossen, men dette ble avvirket rundt 1970. Ved søknadstidspunktet viser søknaden til 14 store og små utbygde vannkraftprosjekter og seks prosjekter som hadde fått konsesjon. Blant omsøkte kraftverk var det fire småkraftprosjekter og ett større kraftprosjekt (Stardalen kraftverk). To ikke-konsesjonspliktige mikrokraftverk var under planlegging i vassdraget. Teitafossen minikraftverk ble satt i drift i 2009 og ligger 2,2 km oppstrøm planlagt inntak for Breim kraftverk ved Høylo.

Utbyggingsplan

I søknaden presenterer Breim Kraft fire alternative utbyggingsløsninger, kun to av disse omsøkes. Lokalisering av inntak er det samme for begge de omsøkte alternativene, men trasé for vannvei og plassering av kraftstasjon er ulikt. A1 er omsøkt som det primære alternativet og A2 som det sekundære. Et alternativ B med kraftstasjon ved Seimebrua ble utredet, men ikke omsøkt av tekniske, økonomiske og miljømessige årsaker. Ulike utbyggingsløsninger med nedgravd rørgate langs deler av Breimselva er også vurdert, men ingen av disse er ansett som aktuelle blant annet på grunn av høy utbyggingskostnad og store terrenginngrep.

Utbyggingsalternativ A1 og A2

Inntak

Inntaket er planlagt plassert ved Høylo. En ca. 70 m bred og 1–1,5 m høy terskel av løsmasser og naturstein er planlagt bygd i elveløpet. Terskelen vil ha en forsenking på midten for å konsentrere overløpet slik at fisk kan komme seg forbi terskelen. Vannstanden i elva vil ikke bli hevet mer enn dagens naturlige flomvannstand, til ca. kote 125–126, avhengig av vannføringen over terskelen. Et fall på ca. 64 m vil utnyttes ved å plassere inntaket ved Høylo.

På sørsida av elva, mot inntaket, vil det graves et inntaksbasseng. Bunnen i bassenget vil falle fra dagens elveleie ned mot inntak for tunnelen på ca. kote 113. Nøyaktig plassering av tunnelpåhugget avhenger av fjelloverdekning og fjellkvalitet. Ved ugunstig fjellforhold kan det være behov for å ha en kort sjakt som inntak istedenfor tunnel. Utgravde masser vil brukes til å bygge en voll langs den vestlige delen av bassenget, kronen vil ligge på ca. kote 128. For å minimalisere inntak av sedimenter får inntaksbassenget en lav og bred terskel på ca. kote 124. Kanalen fra elva til inntaket vil ha en lengde på ca. 120 m. og ende opp i et inntak fundamentert på fjell med varegrind og bjelkestengsel.

Et alternativt inntak ved Lunde ble vurdert, men dette ville gitt et mindre fall enn inntaket ved Høylo og ble forkastet av økonomiske årsaker.

Kraftstasjon og utløp

Kraftstasjonen planlegges plassert i Seimestranda, ca. 1,3 km sør for Breimselvas utløp. To alternative plasseringer er vurdert. Alternativ A1 har kraftstasjonen i fjell og utløpstunnel i Breimsvatnet, ca. 10–15 m under vannflaten. Alternativ A2 har kraftstasjonen i dagen og en åpen utløpskanal ut i Breimsvatnet. Rørgaten til alternativ A2 vil bli noe lenger enn for A1, anslagsvis 150 m. Alternativ A1 er prioritert fordi det er rimeligst, landskapsmessig best og installasjonene vil ligge skjernet ved et eventuelt ras i fjellsida.

Stasjonen er planlagt med en slukeevne på 55–60 m³/s. Basert på en slukeevne på 60 m³/s vil en mulig løsning være å installere tre Francis aggregater av ulike størrelser, tilsvarende for eksempel ca. 4, 8 og 20 MW hver. Dette er ikke avgjort.

Vannvei

Fra inntaket på Høylo føres vannet inn på en trykktunnel, med tverrsnitt på ca. 40–45 m², mot kraftstasjonen i Seimestranda. Alt sprengningsarbeid vil foregå oppover fra kraftstasjonen. For å oppnå stabile driftsforhold vil det også være behov for en svingetunnel i Seimestranda. Fra betongpluggen legges en ca. 50 m lang rørgate ned til kraftstasjonen i fjell (alternativ A1). Ved kraftstasjon i dagen (alternativ A2) vil denne bli anslagsvis 150 m lang. Trykktunnelenes lengde vil bli ca. 4,1 km for både alternativ A1 og A2.

Nettilknytning

På søknadstidspunktet hadde ikke sentralnettet i området kapasitet til nye kraftverk utover de som allerede hadde fått konsesjon. Situasjonen er nå endret da 420 kV linjen mellom Fardal og Ørskog er åpnet.

For tilkobling til eksisterende nett er to alternativer omsøkt. I alternativ 1 (hovedalternativet) kobles kraftstasjonen til Reed transformatorstasjon ved hjelp av en 22 kV jordkabel. Traseen vil følge fylkesveien på første del av strekningen, og deretter gå parallelt med jordkabel fra Kandalen fra ilandføringspunktet og opp til transformatorstasjonen. I alternativ 2 (sekundært alternativ) kobles kraftstasjonen til eksisterende 132 kV linje mellom Skei og Reed ved hjelp av en jordkabel og en T-avgreining.

Veier og massedeponi

Utbygging etter alternativ A1 vil medføre uttak og anvendelse/deponering av ca. 350 000 m³ tunnelmasse, mens alternativ A2 vil medføre uttak av ca. 300 000 m³. Noe av massene vil brukes til å utvide/utbedre dagens vei forbi kraftstasjonsområdet, men det meste av tunnelmassene foreslås deponert i Breimsvatnet. Noe av massene vil også kunne anvendes lokalt til veiutbedringer, småbåthavner eller anlegning av nye/ utbedring av eksisterende jordbruksarealer. Det anslås at ca. 30 % av massene kan anvendes til ulike lokale formål, og at det da vil være behov for å deponere 250 000 m³ masser.

Ved kraftstasjonen i Seimestranda er det planlagt en ca. 800 m lang, permanent adkomstvei fra fylkesvei 694 og opp til svingesjaktens påhugg. En ca. 500 m lang, permanent adkomstvei er også planlagt fra fylkesvei 695 og ned til terskel, inntak og riggområdet ved Høylo.

Annen infrastruktur og aktiviteter i anleggsfasen

Hovedrigg (brakker, lagringsplass, verksted m.m.) for anleggsperioden er foreslått plassert langs gårdsveien ned til inntaket. Et mindre riggområde, for tekniske installasjoner, foreslås etablert ved adkomsttunnelen eller rundt kraftstasjonen i dagen. Det vil bygges et portalbygg for både svingetunell og adkomsttunell. Boligriggen vil bli plassert så nær anleggsplassen på Lunde som mulig slik at unødvendig transport unngås.

Fallrettigheter og grunneierforhold

Breim Kraft AS er et 100 % grunneier eid selskap. Av 40 grunneiere er 38 positive til utbyggingen og har stilt sin fallrett til disposisjon i inngått fallrettsavtale. To grunneiere (gnr./bnr. 115/1 og 115/2), som har under 1 % av fallrettighetene, er imot utbyggingen. Kabelgrøft vil gå forbi disse to eiendommene, og det er en mulighet for at adkomsttunnel og kraftstasjonsområdet kommer inn på gnr./bnr. 115/2. Breim Kraft søker om ekspropriasjonstillatelse i medhold av oreigningslova dersom det ikke inngås minnelige avtaler.

Avbøtende tiltak

Søker har foreslått avbøtende tiltak for å redusere mulige skader og ulemper av planlagt utbygging.

Det foreslås slipp av minstevannføring 6,0 m³/s i sommerhalvåret (1. mai – 30. september) og 1,0 m³/s i vinterhalvåret (1. oktober – 30. april). Andre foreslåtte tiltak er 1) terskler på de nederste 700–800 m for å opprettholde dagens vannspeil ved lave vannføringer, 2) terrengtilpasning og landskapspleie, 3) begrensning av anleggsvirksomhet på Høylo til tidsrommet 07:00–23:00 på hverdager, 4) sedimentasjon av spylevann fra tunneler og avrenningsvann fra anleggsområdet og massedeponi før det når vassdraget og 5) avfalls- og avløpshåndtering.

I tillegg til de overnevnte tiltakene er det i enkelte fagrapporter foreslått ytterligere avbøtende tiltak.

Kraftproduksjon og utbyggingskostnader

Både alternativ A1 og A2 er beregnet til å gi en midlere årlig kraftproduksjon på ca. 98 GWh. Utbyggingskostnaden for alternativ A1 er beregnet til 336 mill. kr, noe som gir en utbyggingspris på 3,42 kr/kWh. Alternativ A2 gir en noe høyere utbyggingspris.

Søknadens hoveddata

I søknaden oppgis følgende hoveddata for Breim kraftverk:

Tabell 1. Hoveddata for alternativ A1.

Hydrologi m.m.	
Nedbørfelt (km ²)	353,1
Restfelt (km ² nedenfor inntaket til utløpet)	16,3
Middelvannføring (m ³ /s) ved inntaket	27,3
Alminnelig lavvannføring (m ³ /s) ved inntaket	2,58
Inntak på kote	125,0
Kote undervann (ved HRV/LRV Breimsvatn)	61,14 / 59,64
Brutto fallhøyde (m)	64,0
Slukeevne, maks. (m ³ /s)	60,0
Slukeevne, min (m ³ /s)	2,0
Installert effekt (MW)	32,0
Midlere energiekvivalent (kWh/m ³)	0,145
Bruktid (t)	3060
Produksjon*	
Vinter (GWh) (1/10 – 30/4)	30,0
Sommer (GWh) (1/5 – 30/9)	68,0
Årlig middel (GWh)	98,0
Naturhestekrefter (nat. Hk.)	
Med foreslått minstevannføring (6,0 + 1,0 m ³ /s)	2158
Økonomi	
Utbyggingskostnad (mill. kr)	336
Utbyggingspris (kr/kWh)	3,42
Vannveier	
Svingetunnel (m)	500
Trykktunnel (m)	4100
Rørgate (m)	50
Avløpstunnel (m)	400
Generator	
Ytelse (MVA)	4+9+23 MVA
Spenning (kV)	7-11
Transformator	
Ytelse (MVA)	4+9+23 MVA
Spenning (kV)	7-11 / 22
Kraftoverføring (jordkabel)	
Lengde (m)	2400-2600
Spenning (kV)	22

* I produksjonsberegningene er det forutsatt en slukeevne lik $2,2 \times Q_{\text{mid}}$, samt en minstevannføring lik 6,0 m³/s i perioden 1/5 til 31/9 og 1,0 m³/s i perioden 1.10–30.04.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Tiltaksområdet for den planlagte utbyggingen er stort sett avsatt som LNF-område i kommuneplanens arealdel. På nedre del av den berørte elvestrekningen ligger det et område for fritidsbebyggelse, et idrettsanlegg og et samfunnshus.

Fylkeskommunale planer

I følge Fylkesdelplan for arealbruk (Sogn og Fjordane fylkeskommune, 2000) er ingen av områdene innenfor utredningsområdet til Breim kraftverk satt av til spesielle formål. Det er heller ingen statlig sikrede friluftsområder i utredningsområdet for Breim kraftverk.

Samlet plan

Prosjektet har fått unntak fra behandling i Samla Plan for vassdrag, i brev av 09.09.2009 fra daværende Direktoratet for naturforvaltning.

Verneplan for vassdrag og andre verneplaner

Breimsvassdraget omfattes ikke av Verneplan for vassdrag. Vassdraget grenser mot det vernede Oldenvassdraget i øst. Øvre del av nedbørfeltet til Breim kraftverk ligger innenfor Jostedalsbreen Nasjonalpark. Nasjonalparken omfatter verneverdige forekomster innenfor blant annet geomorfologi, kvartærgeologi, vegetasjon, limnologi og typevassdrag. I fjellområdet vest for Breimsvatnet ligger Naustdal-Gjengedal landskapsvernområde. Området er kvartærgeologisk interessant med flere små botnbreer og avsetninger og det største gjenværende «villmarksområdet» i Sogn og Fjordane.

Utbyggingsplanene for Breim kraftverk berører ingen områder som er omfattet av nasjonale eller regionale verneplaner.

Nasjonale laksevassdrag

Vassdraget er ikke et nasjonalt laksevassdrag.

Oppsummering av konsekvensutredningen

I konsekvensutredningen ble konsekvensene av utbyggingen utredet og vurdert for ulike temaer. I Tabell 2 oppsummeres konsekvensgraden for de to omsøkte alternativene (A1 og A2) i driftsfasen. I anleggsfasen vil konsekvensene kunne bli noe større for enkelte fagområder. Vurderingen for de relevante temaene er skjematisk sammenstilt som følger:

Tabell 2. Oppsummering av konsekvensvurderingene på de ulike fagområdene.

	Alternativ	
	A1 (kraftstasjon i fjell)	A2 (kraftstasjon i dagen)
Landskap	Liten negativ konsekvens (-)	Liten til middels negativ konsekvens (-/--)
Kulturminner og kulturmiljø	Ubetydelig til liten negativ konsekvens (0/-)	Ubetydelig til liten negativ konsekvens (0/-)
Flora og fauna	Liten til middels negativ konsekvens (-/--)	Liten til middels negativ konsekvens (-/--)
Fisk og ferskvannsbiologi	Ubetydelig/ingen konsekvens (0)	Ubetydelig/ingen konsekvens (0)
Vannkvalitet og vannforurensning	Liten negativ konsekvens (-)	Liten negativ konsekvens (-)
Støy og luftforurensning	Ubetydelig/ingen konsekvens (0)	Ubetydelig/ingen konsekvens (0)
Jord- og skogbruk	Middels positiv konsekvens (++)	Middels positiv konsekvens (++)
Ferskvannsressurser	Ubetydelig/ingen konsekvens (0)	Ubetydelig/ingen konsekvens (0)
Georessurser (mineraler og masseforekomster)	Ubetydelig/ingen konsekvens (0)	Ubetydelig/ingen konsekvens (0)
Næringsliv og sysselsetting	Liten positiv konsekvens (+)	Liten positiv konsekvens (+)
Tjenestetilbud og kommunal økonomi	Liten positiv konsekvens (+)	Liten positiv konsekvens (+)
Sosiale og helsemessige forhold	Ubetydelig/ingen konsekvens (0)	Ubetydelig/ingen konsekvens (0)
Friluftsliv, jakt og fiske	Middels til stor negativ konsekvens (--/---)	Middels til stor negativ konsekvens (--/---)
Rangering	1	2

Behandlingsprosess

Høring

NVE mottok 14. april 2009 en forhåndsmelding om planene med forslag til utredningsprogram for Breim kraftverk. Meldingen ble sendt på høring med en høringsfrist 30. juni 2009. I løpet av høringsperioden ble det arrangert et folkemøte. NVE fastsatte utredningsprogrammet 14. juli 2010.

NVE mottok konsesjonssøknad med fagrapporter 1. april 2011. Søknaden ble 11. april 2011 sendt på høring til offentlige instanser og organisasjoner i henhold til NVEs standardprosedyrer. Høringsfristen ble satt til 15. august 2011. Søknaden ble kunngjort i avisene Firda Tidende og Firda. I forbindelse med høringen ble søknad med fagrapporter lagt ut for offentlig gjennomsyn på Servicetorget i kommunehuset på Sandane. For å informere om saken og saksbehandlingen arrangerte NVE 10. mai 2011 et åpent, offentlig møte i kommunehuset på Sandane. Møtet ble kunngjort i Firda Tidende og Firda og på NVEs nettsider.

Invitasjon til sluttbefaring ble sendt til de som hadde avgitt uttalelse i forbindelse med høring av søknad etter alternativ A1 og A2. Sluttbefaring ble avholdt 22. oktober 2013.

Sammendrag av høringsuttalelser

NVE har mottatt 59 uttalelser til konsesjonssøknad etter alternativ A1 og A2. I det følgende gis en oppsummering av de viktigste synspunktene på omsøkte planer. Høringsuttalelsene er forkortet av NVE. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal. Kommentarer og krav som spesifikt gjelder konsekvensutredningene gjengis og diskuteres i et eget kapittel senere i innstillingen.

Gloppen kommune (dok.nummer 149) gjorde følgende vedtak i kommunestyret den 14.11.2011:

(...)

«Gloppen kommunestyre er positive til at kraftressursene i Breimselva utnyttes. Utbyggingen vil styrke inntektsgrunnlaget for mange gårdsbruk. Kommunestyret peker på at det i dag er verdier knyttet til vassdraget, og at det derfor ekstra viktig at alle sider ved planene blir grundig utredet i konsesjonssøknaden. Kommunestyret ønsker at følgende nye utredninger utføres før endelig avgjørelse om tilrådning til konsesjonssøknaden tas:

- 1. Utredning av alternativ med plassering av kraftstasjon og utløp ovenfor eller nær Seime bru, på nord- eller sørsida av elva. Dette er utbygger pålagt i utredningsprogrammet. Et slikt alternativ vil verne om viktige kvaliteter ved elveosen i Breimselva.*
- 2. Alternativt må det dokumenteres på faglig forsvarlig grunnlag at grunnforholda på elvestrekninga er slik at omsøkt alternativ er det eneste mulige.*
- 3. Blant annet på grunn av Breimselva sin funksjon som fiskeelv og resipient må det utredes større minstevannføring enn det som er gjort i det omsøkte alternativet.*
- 4. Konsekvensene av en utbygging for naturmangfold, naturopplevelser og naturbasert næringsliv må vurderes nærmere og med større detaljeringsgrad enn i konsesjonssøknaden.*
- 5. Det må dokumenteres og visualiseres hvordan masseoverskuddet kan utnyttes uten dumping i Breimsvatnet. Massedeponi der steinen vil være tilgjengelig for samfunnsnyttige formål bør utredes. Plan for transport av tunnelmasse må legges fram.*

6. *Breimsvatnet er drikkevannskilde for Reed-området. Dokumentasjon på at kvaliteten på drikkevannet ikke forringes i forbindelse med utbygging må legges fram.»*

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane (dok.nummer 128) skriver i brev av 01.09.2011 at det ut ifra de negative virkningene for naturmangfold og landskap, og de opplysningene som foreligger, ikke bør gis tillatelse til det omsøkte Breim kraftverk. Jambfør krav til utredningsprogram og rådmannen i Gloppen kommunes tilrådning per august 2011 bør det utredes et alternativ der vann fra kraftstasjon blir ført ut i elva oppstrøms Seime bru, og som ikke innebærer anleggsvirksomhet og utfylling ved Seimestranda.

Naturmiljø og biologisk mangfold

Fylkesmannen har en del kritiske merknader til gjennomføring og presentasjon av arbeidet i konsekvensutredningene. Deler av kritikken gjelder svært mange lignende utbyggingssaker.

- Det er sterkt underkommunisert hvor sannsynlig det er at de elementene som er viktig for saken er registrert. Konsulentene burde vurdert faglig og kritisk hva den valgte metoden vil kunne avdekke med den feltinnsatsen som er brukt, til den tida av sesongen, tida på døgnet etc. Dette er viktig for å kunne vurdere om kunnskapsgrunnlaget er godt nok, jf. nml. § 8.
- På side 6 i fagrapporten "Flora, fauna, INON og verneinteresser" står det at det er "gitt en kort beskrivelse av berggrunn og løsmasser, med fokus på verneverdige geotoper og berggrunnens/løsmassenes betydning for vegetasjon/flora". Fylkesmannen har ikke funnet noen omtale og vurdering av de interessante kvartærgeologiske forekomstene og landformene som finnes i utredningsområdet. Eskeren på Fløtre er gitt prioritet 1 i DN-utredning 1994-9 om verneverdige kvartærgeologiske forekomster i Sogn og Fjordane. Eskeren og andre markerte landformer fra slutten av istida i denne dalen har klar relevans for massedeponispørsmålet. Selv om det ikke gripes fysisk inn i eskeren mener Fylkesmannen at verdien vil reduseres dersom det legges massetipper i nærheten.
- Nye opplysninger viser til at det i nærheten planlagt kraftstasjon og utløp etter alternativ A er hekkeplass for rødlista fuglearter.
- I omtalen av pattedyrfaunaen i influensområdet er det uklart i hvilken grad opplysningene er henta fra eksisterende litteratur og andre kilder, og i hvilken grad det er søkt spesielt etter aktuelle artsgrupper ved feltarbeidet. Fylkesmannen etterlyser klarere vurderinger og opplysninger om valg av metode, og begrunnelse for hvorfor visse grupper er valgt bort. Flaggermus er en gruppe som omfatter en del rødlista arter, og en gruppe Norge har særskilte forpliktelser for gjennom den europeiske flaggermusavtalen. Fylkesmannen savner en grundigere fremstilling av feltarbeid og hvor godt kunnskapsgrunnlaget er for de ulike artene i influensområdet. Fylkesmannen etterlyser også mer kunnskap om hvordan artsgrupper som for eksempel flaggermus, ender og svaler påvirkes av ulike vannføringer og andre endringer i elvesystemet. Så lenge denne kunnskapen er mangelfull mener Fylkesmannen at en eventuell utbygging bør skje etter alternativ B (eller andre alternativer som innebærer at vannet slippes ut i elva igjen).
- Huldrelav er funnet i influensområdet. Fylkesmannen savner en vurdering av verdien og hva utbyggingen har å si for forekomsten.

Fylkesmannen mener at det planlagte kraftstasjonsområdet i Seimestranda har potensiale for kultursky rødlistearter, og at potensialet derfor er større for skade på biologisk mangfold i alternativ A enn i alternativ B. Fylkesmannen viser videre til at alternativ A også har uheldige konsekvenser for elveosen/deltaet ved utløpet av Breimselva til Breimsvatnet. Vekslende vannføringer m.m. fører til stadige endringer elveløp og tørt land, som igjen gir grunnlag for viktige suksesser og plantesamfunn knyttet til slike ustabile miljøer. Delta er en naturtype som har gått sterkt tilbake i areal og naturpreg. Mye av deltaets landdel er tatt i bruk, men en måte å bøte på skade som allerede har skjedd er å la tida og naturen arbeide på det som er igjen, og gjøre det større. Det er da viktig å unngå store endringer i

vannføring. Fylkesmannen mener at mye av verdien kan tas vare på dersom vannet fra kraftstasjonen slippes tilbake i elva et passende stykke ovenfor deltaet.

Landskap og friluftsliv

Fylkesmannen mener det er de nedre delene av Breimselva og elvedeltaet som peker seg ut som verdifullt for friluftsliv og rekreasjon. Fylkesmannen påpeker at foreslåtte minstevannføring er ved planlagt inntak bare om lag halvparten av 5-persentilen sommer og vinter, og alminnelig lavvannføring er 2,5 ganger så stor som foreslåtte minstevannføring om vinteren. Fjerning av mesteparten av vannet vil ifølge Fylkesmannen redusere dynamikken og forringe mektigheten og opplevelsesverdien av deltaet, og er ikke enig i at restvannføringen vil ligge «nært opptil naturlig lavvannføring i elva», som det hevdes i søknaden. Terskler er foreslått som avbøtende tiltak, Fylkesmannen mener at de vil være godt synlige og kunstige inngrep i elvestrengen. Ellers viser Fylkesmannen til eget avsnitt om fisk og uttalelsen fra Sogn og Fjordane Turlag når det gjelder friluftstinteresser.

Fisk, fiske og ferskvannsbiologi

Fylkesmannen viser til konsekvensutredningene som antyder at Breimselva ikke er et gyte- og oppvekstområde for storørret, men Fylkesmannen mener det er vanskelig å slå fast om storørret bruker Breimselva til rekruttering eller næringsøk basert på tilgjengelige data. Mye tyder uansett på at det går noe storørret i Breimselva.

Fylkesmannen forventer at opplevelsen av å fiske ved utløpet, og muligheten til å få stor fisk vil bli dårligere ved fraføring av vannet.

Angående massedeponi i Breimsvatnet mener Fylkesmannen at det er gjort lite vurderinger av virkninger for fisk. Tilføring av sprengte masser til ferskvann kan være svært uheldig.

Forurensning, vannkvalitet og støy

Fylkesmannen viser til Breim Kraft AS sine planer om å dumpe 250 000 m³ steinmasser i Breimsvatnet, og påpeker at det er et grunnleggende prinsipp at alle ressurser skal utnyttes på best mulig måte. Dumping av tunnelmasser i Breimsvatnet er dårlig ressursutnyttelse og kan føre til forurensning, både med steinstøv og sprengstoffrester med en potensiell negativ effekt for fisk.

Til tross for strenge rensekrav i Byrkjelo renseanlegg (utslipp til Breimselva 1 km oppstrøms planlagt inntak), viser målinger perioder med økt organisk materiale, nitrogen og fosfor i elva nedstrøms renseanlegget, i tillegg til at uhellsutslipp kan skje. Fylkesmannen er usikker på hvilken effekt kraftverkutbyggingen vil ha for elvas funksjon som resipient for renseanlegget, men mener at redusert vannføring trolig vil redusere elvas evne til å tåle eventuelle uhell ved med økt utslipp og evne til selvrensing.

Vedrørende forurensning og vannkvalitet har Fylkesmannen følgende kritiske merknader til gjennomføring av konsekvensutredningene:

- I utredningsprogrammer fastsatt av NVE er det et krav om at eksisterende og nye målinger skal legges til grunn for vurderingen av vannkvalitet. Fylkesmannen påpeker at det kun er tatt med tall til og med år 2008, og at egne målinger ikke er utført.
- Bunndyrundersøkelser er ikke vurdert i sammenheng med eutrofiering og aktuelle indekser.
- Søker har ikke gjort greie for økologisk status og tilstandsklasse i Breimselva på den omsøkte utbyggingsstrekninga. I vannforskriften er det satt som mål at alle vannforekomster i Norge skal ha minimum god økologisk status, det er også laget en veileder for innsamling av prøver.
- I søknaden hevdes det at: “Siden vannprøvene som er tatt i vassdraget de siste 10 årene gir en klar indikasjon på at tilførselene av fosfor og nitrogen nedenfor Byrkjelo renseanlegg er små, er det trolig at den relativt høye restvannføringen i sommerhalvåret (6,0-7,0 m³/s) vil være tilstrekkelig til at

man unngår en vesentlig forverring av vannkvaliteten i elva.” Fylkesmannen er ikke enig i vurderingene, og viser til at gjennomsnittstalla er presentert fra ulike tidsrom. Fylkesmannen har vurdert talla for de ulike prøvestedene i samme tidsrom, dvs. i tidsrommet 2004–2008, og får et annet resultat enn det som er presentert i søknaden. I utredningene er det heller ikke analysert på filtrerte prøver. Gjennomsnittstall for prøver tatt i perioden 2004–2010 viser at vannkvaliteten mht. nitrogen er dårligere ved Seime bru enn nedstrøms Byrkjelo renseanlegg. Dette gjelder også for mange enkeltmålinger av fosfor. Med utgangspunkt i dette påstår Fylkesmannen at Breim Krafts konklusjon i utredninga ikke holder mål. Videre skriver Fylkesmannen at konsekvensene av en eventuell utbygging er høyst usikker, men mest sannsynlig vil vannkvaliteten forverres. FMSF forutsetter at det settes i gang nye temperaturmålinger i elva ettersom data fra foregående år har gått tapt.

Fylkesmannen anser konsekvensene for vannkvalitet og biologi ved utbygging av Breim kraftverk som uavklarte, det gjelder også dersom vannet føres tilbake i elva før utløpet i Breimsvatnet.

Vannforskriften

I søknaden er det hentet data fra Vannmiljø, men i Vannmiljø ligger det ikke inne prøvetaking fra de to siste åra, disse burde være med i vurderingene. Det er ikke gjort vurderinger av økologisk status eller vurderinger etter vannforskriften. Fylkesmannen påpeker at dette skal følges opp i alle vurderinger og vedtak som gjelder inngrep i vassdrag.

Landbruksfaglige vurderinger

Fylkesmannen kan ikke se at tiltaket vil føre til varige ulemper for jordbruket, tvert imot vil utbygging på sikt gi inntekter som kan styrke næringsgrunnlaget og sikre bosetning på gårdene som har rettigheter i vassdraget. Angående tunnelmassene påpeker Fylkesmannen at det vil være mest samfunnsnyttig å bruke stein til veibygging/ulike utbyggingsformål, i stedet for å dumpe det i Breimsvatnet.

Beredskapsfaglige vurderinger

Fylkesmannen mener at plassering av kraftstasjon i fjell vil være best for å gjøre stasjonen minst mulig sårbar for skred. Fylkesmannen savner en analyse av skredfare i område der det er aktuelt å bygge veier. I den videre detaljplanleggingen mener Fylkesmannen at det bør gjøres vurderinger av om det er mulig med utbedringer/forsterkninger, og eventuelt saneringer, av eksisterende linjenett i området.

Fylkesmannens samla vurdering og tilråding

Fylkesmannen anser det som positivt at Breim kraftverk er omsøkt og planlagt utbygd av grunneiere. Det planlagte kraftverket har likevel en del negative konsekvenser for natur, naturopplevelser og naturbasert næringsliv. Mangelfulle undersøkelser må suppleres slik at konsesjonssøknaden kan vurderes på et godt nok grunnlag. På bakgrunn negative virkninger for naturmangfold og landskap, og de opplysningene som foreligger, mener Fylkesmannen at det ikke bør gis tillatelse til omsøkte Breim kraftverk.

Sogn og Fjordane fylkeskommune (dok.nummer 151) uttaler seg til omsøkte Breim kraftverk i brev av 19.12.2011. Fordi ulempene for de allmenne og private interesser vil bli større enn fordelene ved en utbygging vil Sogn og Fjordane fylkeskommune fraråde at det gis konsesjon til omsøkt kraftutbygging i Breimselva. Et utbyggingsalternativ med vurdering av konsekvenser der driftsvannet slippes ut i elva i området omkring Seime bru kan gi en annen konklusjon.

Fylkesrådmannens vurdering:

Fylkesrådmannen påpeker at tiltakshavers undersøkelsesplikt, jf. §§ 9 og 10 i Lov om Kulturminne, ikke er gjennomført. Det er derfor ikke klart i hvilken grad kulturminner blir direkte eller indirekte påvirket av tiltakene i søknaden. Vegetasjonen utgjør i dag en barriere mellom kulturminnene og elva, men

vegetasjonsbeltet kan endres over tid slik at kulturminnene blir mer eksponert for en elv med sterkt redusert vannføring.

Videre påpeker fylkesrådmannen at redusert vannføring i elva vil medføre et stort inngrep i landskapsbildet, og i stor grad påvirke opplevelsesverdiene. Fylkesrådmannen trekker fram at landskapet rundt elveosen er spesielt sårbart for redusert vannføring, og at den planlagte tilførselsveien fram til planlagt kraftstasjon i fjell (alternativ A) vil påføre kulturlandskapet irreversibel skade. Fylkesrådmannen foreslår følgende avbøtende tiltak: 1) Økt minstevannføring, 2) bygging av terskler og 3) plassering av overskuddsmasse må tilpasses kulturlandskapet rundt deponiet.

For å kunne konkludere med hvilken virkning tiltaket vil ha på fiske og annet biologisk mangfold i Breimsvatnet og Breimselva mener fylkesrådmannen at datagrunnlaget ikke er tilstrekkelig. Vannforskriftens § 12 krever at en slik vurdering gjøres før tiltaket settes i verk. Fylkesrådmannen trekker også fram at området som vil bli påvirket er et viktig område for bading, båtutfart, fiske og som nærturområde.

Fylkesrådmannen er enig med Gloppen kommune i at det må utredes en alternativ deponering av tunnelmassene, konsekvensene av en utbygging for naturmangfold, naturopplevelser og naturbasert næringsliv må vurderes med større detaljeringsgrad og det må på grunn av Breimselvas funksjon som resipient og fiskeelv utredes større minstevannføring.

Fylkesrådmannen går imot at det blir gitt konsesjon til Breim kraftverk med de opplysningene som foreligger. De negative virkningene for naturmangfold og landskap kan føre til at elva får en tilstandsklasse som ikke oppfyller nasjonale mål for vannkvalitet og økologi. Fylkesrådmannen støtter Fylkesmannens vurdering og mener at det ville være å foretrekke om vann fra kraftstasjonen føres tilbake i elva oppstrøms Seime bru. Vedrørende vannkvalitet viser Fylkesrådmannen til Aurland Naturverkstads rapport om som blant annet påpeker at å flytte store mengder breelvevann fra elveosen til et annet utslippssted kan endre de økologiske forholdene i elveosene og ved utslippsstedet. Fylkesrådmannen er enig med Sogn og Fjordane Turlag i at det ikke er gjort grundige nok vurderinger av konsekvensene for næringsinteresser knyttet til reiseliv. Fylkesrådmannen peker til slutt på at det må gjøres grundigere undersøkelser for å avklare om storørreten gyter i elva eller ikke, og eventuelle hvilke virkninger utbyggingen vil ha for storørreten.

Fylkesrådmannen konkluderer med at ulempene for allmenne interesser blir større enn fordelene ved en kraftutbygging i Breimselva. Selv om de påpekte manglene i søknaden blir supplert, mener Fylkesrådmannen at det ikke bør åpnes for en utbyggingsløsning med kraftverk i området sør for elveosen.

Miljødirektoratet (tidligere Direktoratet for naturforvaltning) (dok.nummer 136) uttaler seg til omsøkte Breim kraftverk i brev av 09.09.2011. Miljødirektoratet viser til Fylkesmannen i Sogn og Fjordane sine vurderinger i uttalelse av 29.04.2011, og støtter Fylkesmannens kommentar om at konsekvensutredningen bærer preg av mangler på en rekke punkter. Miljødirektoratet viser til Fylkesmannens uttalelse for nærmere beskrivelse av disse forhold der det etterlyses mer kunnskap om hvordan ulike arter og artsgrupper påvirkes av ulike vannføringer og andre endringer av elvesystemet etter gjeldende utbyggingsforslag. Miljødirektoratet påpeker at storørrestammer i forvaltningssammenheng skal tillegges stor vekt, og viser til at OEDs retningslinjer for revisjon av konsesjonsvilkår som omtaler vassdrag med sikre storørrestamper som vassdrag med stor verdi for temaet fisk og fiske. Videre påpeker Miljødirektoratet at storørret er sidestilt med laks og sjørørret når det gjelder undersøkelsesmetodikk i registreringen av biologisk mangfold i småkraftsaker.

Miljødirektoratet mener at det ut ifra negative virkninger på naturmangfold og mangler i foreliggende kunnskapsgrunnlag, angående vannkvalitet og biologisk mangfold, ikke bør gis tillatelse til omsøkte Breim kraftverk.

Miljødirektoratet avslutter med påpeke at NVE må vurdere søknaden etter naturmangfoldloven og vannforskriften. For å kunne vurdere om naturmangfoldlovens krav er overholdt, må søknaden gi et godt nok grunnlag til å kunne foreta disse vurderingene. Vannforskriftens krav til godt vannmiljø vil berøres ved reduksjon i vannføringen. Dette temaet må utredes tilstrekkelig før konsesjonsspørsmålet avgjøres.

Direktoratet for mineralforvaltning (dok.nummer 63) konstaterer i e-post av 30.06.2011 at prosjektet ikke kommer i konflikt med kjente forekomster av mineralske ressurser, og har derfor ingen merknader.

Riksantikvaren (dok.nummer 137) uttaler seg til omsøkte Breim kraftverk i brev av 23.09.2011. Riksantikvaren viser til at det er definert to kulturmiljø innenfor plan- og influensområdet til tiltaket.

- Kulturmiljø 1 består av flere gårder i bygda Breim og bygdesenteret Reed. Riksantikvaren nevner 1) gårdstun langs Breimselva med bygninger fra 18–1900-tallet, noen fra 16–1700-tallet, 2) gravhauger fra tilbake i eldre jernalder, 3) kirka på Reed, som er listeført på Riksantikvarens liste over verneverdige kirker, 4) Reed, som et viktig sentrum på 17- og 1800-tallet, 5) naustmiljøene ved Breimsvatnet har store kulturhistoriske kvaliteter og 6) flotte kulturlandskap på Seime. De automatisk freda kulturminnene innenfor kulturmiljøet er av nasjonal interesse og er skilt ut med høy verdi.
- Kulturmiljø 2 består av kulturlandskapet i Seimestrand, samt Rådstølen og Seimestølen. Stølsdrifta var viktig for gårdsdrifta fram til begynnelsen av 1900-tallet. Slåtteteiger er fortsatt synlige, men området er i dag sterkt prega av gjengroing.

Riksantikvaren vil understreke at redusert vannføring kan ha innvirkning på kulturmiljøet i Breimsdalen. Om redusert vannføring vil være skjemmende for de automatisk freda kulturminnene avgjøres av fylkeskommunen. På bakgrunn av utredningene vil ikke Riksantikvaren gå imot bygging av Breim kraftverk. Riksantikvaren gjør oppmerksom på at dette ikke betyr at Riksantikvaren har gitt tillatelse til bygging i medhold av kulturminneloven § 8 om dispensasjon fra automatisk fredning ved eventuell konflikt mellom kulturminner og tiltaket.

Statens vegvesen Region Vest (dok.nummer 67) skriver i brev av 12.07.2011 at etablering av tipp for tunnelmasser, kraftstasjon og annen infrastruktur ved utløpet til Breimsvatnet vil få store konsekvenser for fylkesvei 694. Konsesjonssøknaden er ikke detaljert nok til at Statens vegvesen kan gi en grundig vurdering av de trafikale forholdene i området. På grunn av fare for steinsprang ved planlagt kraftstasjon bør det ved sprengningsarbeid vurderes tiltak for å sikre fylkesveien.

Statnett SF (dok.nummer 119) skriver i brev av 17.08.2011 at det fram til 420 kV linja Ørskog-Sogndal er bygget, er det ikke kapasitet i sentralnettet til å tilknytte ytterligere kraft i dette området. Som et minimum må linja mellom Ørskog og Ålfoten være idriftsatt. Statnett støtter hovedalternativet til nettilknytning med 22 kV kabel fram til Reed transformatorstasjon. Ved sekundært alternativ for nettilknytning ved hjelp av T-avgreining på 132 kV linje, gjør Statnett spesielt oppmerksom på deres beskrivelse av dette i veileder for funksjonskrav i kraftsystemet (FIKS).

SFE Nett (dok.nummer 69) skriver i brev av 02.08.2011 at dagens sentralnett mellom Sogndal og Ørskog kun har kapasitet til ny produksjon som allerede har fått konsesjon. For Breim kraftverk er det nødvendig at den planlagte 420 kV-linja mellom Sogndal og Ørskog blir ferdigstilt sammen med nødvendige transformeringspunkter 420/132 kV. SFE påpeker videre at omtalte nettløsninger for alternativ A1 og A2 i konsesjonssøknaden gir ulike utfordringer i nettet. SFE har foreløpig ingen klar

prioritering av de to nevnte alternativene, men nevner noen utfordringer i nettet ved nettløsningene foreslått i konsesjonssøknaden.

Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane (dok.nummer 70) uttaler i brev av 03.08.2011 at de går sterk imot å gi konsesjon til den omsøkte utbyggingen. De viktigste grunnene til standpunktet er hensynet til utløpsosen, naturen og opplevelsesverdiene nedenfor Seime bru. Naturvernforbundet har følgende kommentarer:

Alternativ plassering av kraftstasjonen

Naturvernforbundet påpeker at tiltakshaver ikke på en tilfredsstillende måte har etterkommet NVEs pålegg i konsekvensutredningsprogrammet om å utrede en alternativ plassering av kraftstasjonen ovenfor Seime bru. Naturvernforbundet hevder at søker legger opp til maksimal utnyttelse av elva, uten å ta hensyn til andre interesser.

Konsekvensene av utbyggingen

Naturvernforbundet påpeker at det for de fleste fagtema i utredningene oppgis små negative konsekvenser, men at dette er ikke tilfelle nedenfor Seime bru. I tillegg er det i Lindvika, hvor det er planlagt å plassere kraftstasjonen, mye rik skog og lite større inngrep.

I og ved utløpsosen er det ikke registrert sjeldne arter eller vegetasjonstyper, men Naturvernforbundet mener likevel at osen er et lite vanlig landskapselement og naturområde i lavlandet. Bakgrunnen for denne påstanden er at Naturvernforbundet mener at metoden som benyttes i konsekvensutredningen innebærer et for stort fokus på enkeltelementer som utvalgte naturtyper, trua arter osv., mens vurderingen av større økosystemer og sammenhengen mellom elementene i landskapet kommer i skyggen. Kombinasjonen av biotiske og abiotiske elementer ved utløpet av Breimselva i Breimsvatnet er ifølge Naturvernforbundet lite vanlig og bør gi grunnlag for en restriktiv holdning til nye inngrep. I tillegg tar metoden for mye hensyn til den økologiske tilstanden og for lite hensyn til de økologiske prosessene. Artsinventaret er i stadig endring, og dersom dette ikke tas hensyn til mener Naturvernforbundet at man risikerer at vanlige arter blir sjeldne.

Konsekvensutredningen avviser at storørret i Breimsvatnet gyter i Breimselva. Naturvernforbundet stiller spørsmålsteget ved om gytefisketelling i to år er et godt nok grunnlag til å kunne avskrive gyting av storørret. Dersom konklusjonen er rett minner Naturvernforbundet om at det uansett finnes en stamme med mindre ørret i Breimselva, som sannsynligvis er genetisk ulik stammer lengre opp i vassdraget, og minner igjen om at vanlige arter ikke alltid bør få liten verdi kun fordi de er vanlige.

Konsekvensutredningen opplyser om at naustmiljøa på Reed har store kulturhistoriske kvaliteter. Naturvernforbundet legger til at elva, bygningene og historiske minnesmerker gjør Reedfjora til et turiststed og et mye brukt friluftsområde.

Naturvernforbundet mener på bakgrunn av det overnevnte at Breim Kraft AS ikke kan få tillatelse til å slippe ut vann nedenfor Seime bru.

I Seimestranda er det ifølge Naturvernforbundet en lokalitet med svakt utvikla gråor-heggskog og litt alm, i tillegg til innslag av kalkkrevende og varmekjære arter. De omkringliggende områdene er prega av granplanting, den vestvendte lia mot Breimsvatnet skiller seg derfor ut som mer frodig og artsrik. Den planlagte dumpinga av tunnelmasser i Breimsvatnet ved Seimestranda anser Naturvernforbundet som et alvorlig tiltak med stygge konsekvenser for livet i vannet.

Interessebalansen

Naturvernforbundet påpeker at hver av de negative konsekvensene i konsesjonssøknaden ikke er store, men at det til sammen er mange negative konsekvenser. I tillegg mener Naturvernforbundet at området nedenfor Seime bru har fått for liten verdi i konsekvensutredningen. Naturvernforbundet stiller også spørsmålsteget ved behovet for mer kraft i Norge. Virkningene for sysselsetting og økonomi kan etter Naturvernforbundets oppfatning heller ikke forsvare en utbygging. Videre hevder Naturvernforbundet at det vil bli en urimelig ubalanse i vektinga av allmenne interesser og tiltakshavers interesser dersom det gis konsesjon til å fjerne vannet fra nederste del av elva. Ettersom Gloppen allerede har mange kraftverk mener Naturvernforbundet at allmenne interesser bør tillegges stor vekt.

Naturvernforbundet (dok.nummer 126) skriver i brev av 30.08.2011 at de går sterkt imot at det gis konsesjon til omsøkte prosjekt. Naturvernforbundet støtter argumentasjonen framført av Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane og viser til deres brev av 03.08. 2011. Naturvernforbundet viser også til høringssvar fra Sogn og Fjordane Turlag av 23.05.2011, som de mener framfører mange og gode argumenter mot å gi konsesjon. Naturvernforbundet vil særlig understreke at det er naturmangfoldhensyn knytta til utløpsosen, opplevelsesverdiene og naturen nedenfor Seime bru som er de viktigste argumentene mot søknaden. Naturvernforbundet ber NVE å avslå det omsøkte prosjektet.

Sogn og Fjordane Turlag (dok.nummer: 59 og 133) uttaler seg til omsøkte Breim kraftverk uttalelser av 23.05.2011 og 15.09.2011. Turlaget går i sterkt imot en utbygging av Breim kraftverk slik det er omsøkt. Sogn og Fjordane Turlag viser til NVEs krav i konsekvensutredningsprogrammet om å utrede et tredje alternativ med plassering av kraftstasjon oppstrøms Seime bru, med tilbakeførsel av driftsvann til elva. Det utredede alternativet, med utslipp fra kraftstasjonen nedenfor Seime bru, anser ikke Sogn og Fjordane Turlag som en tilfredsstillende oppfylging av kravet. Mellom Raad bru og Seime bru er det ifølge Sogn og Fjordane Turlag en strekning med fast fjell nær den sørlige elvebredden. Her vil det være realistisk å legge utløpet. Turlaget har også blitt opplyst om at det er mulig å legge utløpet på nordsida av elva. Sogn og Fjordane Turlag mener at NVE må kreve tilleggsutredninger av det tredje utbyggingsalternativet. Dersom det presenteres en slik utbyggingsløsning vil turlaget vurdere denne løsningen med mye mer velvilje.

Videre mener Sogn og Fjordane Turlag at det er uakseptabelt å dumpe tunnelmassene i Breimsvatnet, og ber NVE å kreve at Breim Kraft utreder ett/flere alternativ for bruk/deponering av tunnelmassene. Den planlagte minstevannføringen mener Sogn og Fjordane Turlag er altfor liten. Med utløp i Breimsvatnet, som omsøkt, er det ikke aktuelt med en minstevannføring mindre enn 2,6 m³/s om vinteren og 12 m³/s om sommeren. I denne sammenheng nevner Sogn og Fjordane Turlag at Breimselva er sterkt forurensa. Etter en utbygging vil «normalvannføringen» være svært lav, mens i flomsituasjoner vil vannføringen være tett oppunder det som er maksimal vannføring i dag, uten utbygging. Sogn og Fjordane Turlag ber NVE vurdere om det er behov for en tilleggsvurdering av hvordan fisken, inkludert gyteplasser og rogn, påvirkes av en slik situasjon. Det påpekes at mange er opptatt hva som vil skje med det svært gode fisket i elveosen i Breimsvatnet.

Den Norske Turistforening (DNT) (dok.nummer 144) skriver i e-post av 07.10.2011 at de støtter uttalelsene fra Sogn og Fjordane Turlag, datert 23.05.2011 og 15.09.2011. DNT trekker fram at de blant annet støtter 1) forslag til forbedringer i konsekvensutredningene og forslag til mulige endringer i planene som kan gjøre prosjektet mer miljøvennlig, og 2) uttalelsen om at skadevirkningene blir for store slik at omsøkte utbyggingsløsning er fullstendig uakseptabel. DNT mener at på bakgrunn av det store omfanget av søknader innen energisektoren for tida bør kun de mest miljøvennlige søknadene innvilges. DNT mener at Breim kraftverk ikke er et slikt prosjekt.

Norges Jeger- og Fiskerforbund Sogn og Fjordane (NJFF Sogn og Fjordane) (dok.nummer 76) skriver i brev av 09.08.2011 at de i utgangspunktet ikke er imot all vannkraftutbygging, men slik

planene framgår av konsesjonssøknaden går NJFF Sogn og Fjordane sterkt imot en utbyggingen av Breimselva. NJFF Sogn og Fjordane uttrykker sterk bekymring for følgende forhold:

- Fjerning av vann fra elveosen - NJFF Sogn og Fjordane mener Reed-osen vil raseres som fiskeplass, noe som videre vil ha negative konsekvenser for fiske, turisme og fastboende/allmennheten.
- Sterkt redusert minstevannføring - NJFF Sogn og Fjordane mener det vil få dramatiske konsekvenser for fiske og naturoplevelser.
- Massedeponering i Breimsvatnet.
- Store fysiske inngrep i Lindvika og Seimestranda.

Videre krever NJFF Sogn og Fjordane at en alternativ plassering av kraftverket ovenfor Seime bru må utredes, at Breimsoen bevares, at minstevannføring ikke må underskride 2,6 m³/s, at massedeponi ikke legges i Breimsvatnet og at de kulturhistoriske verdiene og økosystemet på Seimestranda bevares. I tillegg mener NJFF Sogn og Fjordane at planene som foreligger vil være i strid med vanddirektivet. NJFF Sogn og Fjordane påpeker også at lokal erfaringskunnskap tilsier at storørret gyter i Breimselva, og at en utbygging som omsøkt trolig vil ødelegge fisket og økosystemet i nedre del av elva.

Sogn og Fjordane Skogeiarlag BA på vegne av Innlandsfiskeprosjektet Sogn og Fjordane

(dok.nummer 129) uttaler i brev av 09.11.2011 at de ikke har noe imot at det gis konsesjon så lenge tilrådingene i utredningen fra Rådgivende Biologer blir fulgt, men med følgende skjerping av betingelser for å åpne for reetablering av Breimselva som storørretvassdrag og tilrettelegging for alle brukergrupper:

- Legge inn en smal åpning med høyere vannsøyle på tersklene i elva slik at stor ørret kan passere uten at ryggen kommer fri av vannmassene.
- Breimsvatnet blir nedtappet i forbindelse med kraftproduksjon. Det er derfor viktig at det legges særlig vekt på utforming av terskelen mellom vann og elv.
- Det må tilrettelegges for oppgang av storørret ved minstevannstand på den bratte strekningen fra Fjordhestgarden til kraftinntaket.
- Det må tilrettelegges for opp- og nedvandring av storørret ved kraftinntaket.
- Minstevannføringen må tilpasses gytevandring m.m. Minstevannføringen må altså kunne varieres ut fra fiskefaglige behov
- Det bør avsettes midler til å følge opp utviklingen av fisket i elva over tid, som grunnlag for tilpasning av minstevannføring og tidspunkt.
- Rydding av vegetasjon langs elva må tilpasses fiskefaglig kunnskap og plan.
- Ved tilrettelegging for fisketurisme i Breimsvatnet må utbygger samarbeide med lokale og regionale interessenter.
- Fiske ved innosen vil bli påvirket ved utbygging, og derfor også Innlandsfiskeprosjektets planlagte tilrettelegging av fiskeplass ved innosen. Utbygger må besørge eventuelle merkostnader ved å kompensere for endringer i fisket (som muligheten for å fiske og tilgangen på fisk) på denne fiskeplassen forårsaket av endret vannføring eller andre forhold forårsaket av utbygging.
- Utbygger må stå ansvarlig for eventuelle negative miljømessige konsekvenser. Dersom utbyggingen får negative konsekvenser for storørreten i Breimsvatnet, må eier av kraftverket stilles økonomisk ansvarlig for å kultivere storørrestammen eller utbedre feil eller mangler. Hensyn til storørrestammen skal settes foran eventuelle kostnader eller økonomisk tap for utbygger.

Stiftelsen Bergens Sjøfartsmuseum (dok.nummer: 58) uttaler i brev av 19.05.2011 at de ikke kjenner til marine kulturminner som kan bli direkte påvirket av det omsøkte tiltaket, men på grunn av Breimsvatnets lange historie som ferdselsåre er det generelt et potensial for kulturminner under vann. Stiftelsen Bergens Sjøfartsmuseum savner kartfesting av det omsøkte massedeponiet i Breimsvatnet.

Historiske Reed (dok.nummer 109) er et sogelag som arbeider med å restaurere og synliggjøre spesielle natur- og kulturhistoriske minnesmerker i Breim. Historiske Reed påpeker i brev av 12.08.2011 at det vil gjøre stor skade for natur- og friluftsliv, og i lengden hemme en sunn næringsutvikling, dersom store deler av vannet fjernes fra den sentrale delen av Breimsbygda

Historiske Reed reagerer på påstanden i forhåndsmeldinga om at strekninga mellom inntaket og Rådabrua er lite brukt til fiske. Denne delen av elva har vært regnet for å ha de beste fiskeplassene på Råd-Bø sida av elva. Dersom påstanden fra forhåndsmeldinga stemmer mener Historiske Reed at dette skyldes at busker og kratt hindrer framkommeligheten. Videre reagerer Historiske Reed på påstanden fra konsekvensutredningen om at fangsten i stor grad består av småfisk. Erfaringer fra flere som har bedrevet fiske i Breimselva stemmer ikke overens med denne påstanden.

I forbindelse med den foreslåtte deponeringa av tunnelmasser på Seime og i Breimsvatnet vil Historiske Reed gjøre oppmerksom på at Seimestranda er et særlig interessant naturområde med mange varmekjære vekster. Historiske Reed viser til at det på folkemøtet i Breimshallen 26.05.09 ble opplyst om at det kan bli aktuelt å drive tunnel fra begge sider og at det da blir nødvendig å finne brukbare deponeringsplasser. Historiske Reed vil i den sammenheng gjøre oppmerksom på at landskapet mellom et eventuelt inntak og Bøterassen er særst interessant. Grunnen til dette er at da isen smelta for 10 000 år siden la dalbreen i Breim opp løsmasser i nedre del av Breimsdalsfjæret. Disse løsmassene danner i dag Bøterassen, et fint landemerke i bygda. Øst for Bøterassen finnes et landskap med mange små grushauger, som tyder på at breen smelta rett ned og la igjen et dødislandskap. Som en følge av jordbruk er det i dag bare området rundt Bøterassen som er igjen og kan dokumentere en viktig tid i vår naturhistorie. Historiske Reed vurderer området til å være det beste eksempelet i landet på denne perioden i naturhistorien vår, og mener derfor at området bør få være i fred.

Historiske Reed mener at den foreslåtte minstevannføringa er for liten, og lurar på om det regnet på hva en lav vannføring har å si for massetransporten til elveosen. Dette har betydning for sportsfiske og løsmasseforsyningen til strendene fra Seime, Reed og til Helle. Historiske Reed mener at en minstevannføring på 6 m³/s (sommer) og 1 m³/s (vinter) vil ødelegge elveosen, blant annet ved at vannet forsvinner i de ujevne løsmassene og at fisken ikke kommer seg opp i elva. Dette området er en god fiskeplass og brukes ellers mye av allmenheten. Historiske Reed påpeker at våtmarker som elveosene er sårbare og viktige for naturmangfoldet.

Historiske Reed mener at påstanden i forhåndsmeldinga om at befaringen ikke påviste noen viktige naturtyper er underlig og må skyldes mangel på informasjon. Historiske Reed viser Bøterassen, i tillegg til Seimestranda som er grøderikt område med varmekjære løvskoglier og en uvanlig stor planteartsrikdom.

Historiske Reed skriver avslutningsvis at de går imot en stor utbygging av Breimselva slik planene foreligger.

Fortidsminneforeninga Sogn og Fjordane (dok.nummer 124) skriver i brev av 30.08.2011 at det er en stor svakhet at konsekvensutredningen for deltema kulturminne og kulturmiljø ikke har hatt noen lokale informanter. Fortidsminneforeninga påpeker at de benyttede offentlige databasene i kulturminnefeltet er ganske nye og datagrunnlaget kan derfor være ufullstendig og ha mangler. Fortidsminneforeninga uttrykker også bekymring for tiltakets påvirkning på veien gjennom nærmiljøet og den gamle Seimegrenda, og konsekvensene for utmarksområdet/kulturlandskapsområdet i Seimsstanda. Fortidsminneforeninga mener at ulempene med tiltaket kan være undervurdert og at det derfor bør gjøres supplerende undersøkelser før det tas en avgjørelse.

Norges Miljøvernforbund (NMF) v/Kurt W. Oddekalv (dok.nummer 75) krever i brev av 15.08.2011 avslag på søknad om å bygge vannkraftverk i Breim. NMF begrunner dette med at gjenværende områder av uberørt natur må vernes mot utbygging og at søknaden har totalt uforsvarlige miljøinngrep, ikke gode nok undersøkelser av vannlevende insekter og bunndyr og for lav minstevannføring. Som et resultat av for lav minstevannføringen mener NMF at all fisk vil dø som en følge av økt konsentrasjon av slam og leire. NMF har mange innspill til søknaden og vi siterer her hovedpunktene:

- NMF påpeker at det lokalt ikke er behov for mer elektrisk kraft, og at Sogn og Fjordane et blant landets største eksportfylker.
- NMF presiserer at elvedeltaer er en rødlistet naturtype i Norge.
- NMF mener utbyggingen vil utrydde muligheten for fiske i elven ovenfor utløpet fordi leiren/slammet ikke vil bli tilstrekkelig tynnet ut ved den foreslåtte minstevannføringen.
- Mesteparten av elvestrekningen renner gjennom et jordbruksområde. NMF påpeker at uheldige utslipp kan forekomme, og en redusert vannstand med redusert fortyningseffekt vil da medføre opphopning av avfall og kjemikalier.
- NMF påpeker at det i dag fiskes ørret fra 2 til 5 kg, men elvens potensial er større enn dagens fiske. NMF viser til at det tidligere har blitt tatt ørret på over 10 kg.
- NMF mener at konsekvensutredningene er misvisende og mangelfulle:
 - To gytetellinger er for lite til å vurdere om Breimselva er en god gytelokalitet eller ikke.
 - Det er kun intervjuet fiskere som er grunneiere og ønsker utbygging.
 - Det er ikke foretatt gode nok undersøkelser av insekter og bunndyr.
- NMF understreker at Breimsvatnet har som et av få vann i Sogn og Fjordane en dokumentert bestand av storørret.
- NMF viser til at Breimsvatnet i 2008 ble med som en av fire piloter i Landbruks- og Matdepartementets 5-årige satsning på innenlands turistfiske. Målet med programmet er å utvikle 25 lønnsomme turistfiskeprodukter i løpet av prosjektperioden. En forpliktende samarbeidsavtale med grunneier-/elveeierlagene er inngått.
- NMF påpeker at fiske ved utløpsosen vil begrenses sterkt dersom den planlagte utbyggingen gjennomføres. Fisken trekker opp under utløpsosen når vannføringen øker raskt, etter en utbygging vil dette kun skje ved flom og når vannmagasinet er fullt. Muligheten for rekreasjon og fiske vil bli redusert.
- NMF mener at å flytte utløpet av vann vil endre klimaet ved elveosen og det nye tunnelutslaget. Dette kan ødelegge edelløvsjøen som ligger nær elveosen.
- NMF hevder at den foreslåtte minstevannføringen er for lav til å kunne opprettholde muligheten for rafting og padling i elven, og at dette videre vil ramme lokal verdiskapning og sysselsetting (camping, turisme m.m.). En lav vannføring vil også redusere den visuelle verdien av elva
- NMF mener at den planlagte deponeringen av løsmasser langs elvekanten er uakseptabel og vil visuelt rasere en stor del av elvelandskapet. NMF uttrykker også bekymring for avrenning fra deponeringsmassene langs elvekanten og potensiell skade på arts mangfold.

NMF konkluderer blant annet med at utbyggingsforslaget er for dårlig utredet med hensyn på miljøkonsekvenser og at konsekvensene underdrives. NMF beskriver store tap av naturverdier og mener at grensen for utbygging i Breimsvassdraget bør være nådd – en ny utbygging vil føre til uerstattelig tap av gjenværende kulturlandskap og dyreliv. NMF anser gjenoppbygging av elvekraftverket ved Flølofossen som eneste akseptable alternativ for kraftutbygging i Breimsvassdraget.

Norges Miljøvernforbund v/Øystein Bønes (dok.nummer 154) uttaler seg til omsøkte Breim kraftverk i e-post av 13.03.2012. Norges Miljøvernforbund aksepterer ikke forslagene om å deponere steinmassene i Breimsvatnet eller nær elvebredden. Norges Miljøvernforbund påpeker at utslipp fra dyrehold og gjødsling langs elva kan forekomme og at det da er bekymringsverdig at vannstanden i Breimselva reduseres slik at fortyningseffekten svekkes. Dette kan resultere i opphopning av avfall og kjemikalier. Når det gjelder fiske mener Norges Miljøvernforbund at elva har et større potensial, ettersom det ble

fanget ørret på over 10 kg med klepping på 1940- og 1950-tallet. Norges Miljøvernforbund mener muligheten til å få slike fangster vil forsvinne for godt ved en utbygging som foreslått. Videre mener Norges Miljøvernforbund at det ikke er foretatt gode nok undersøkelser av vannlevende insekter og bunndyr og at to gytefisktellinger er et for spinkelt grunnlag for å kunne vurdere Breimselva som gytelokalitet.

Breim Bygdeutviklingslag (BB) (dok.nummer 145) uttaler seg til søknad om bygging av Breim kraftverk i brev av 01.10.2011. BB er positive til kraftutbygging i Breimselva med lokalt eierskap som Breim Kraft AS. BB ser på utbyggingsplanene som en enestående mulighet for en bred organisering og finansiering av samarbeid om tiltak, forskning og kunnskapsoppbygging når det gjelder vassdrag, fisk, natur, kultur, helse, nærings- og friluftsliv. BB foreslår at alle inntekter de neste 30 årene skal føres tilbake til økosystemet i og rundt Breimsvassdraget og på den måten være et nasjonalt pilotprosjekt som følges opp gjennom forskning. Pilotprosjektet skal finansieres av det offentlige, via skatteinntektene fra Breim kraftverk. Gjennom pilotprosjektet ønsker BB å skaffe et bedre grunnlag for optimal tilpasning og god balanse mellom vann som ressurs for ren energi, og vann som ressurs for fiske, og vann som kilde til natur- og kulturlandskapsopplevelser. I løpet av de foreslåtte 30 årene regner BB med å utvikle løsninger og prinsipper som kan brukes videre av andre.

BB forutsetter at det offentlige i samarbeid med forskere bidrar med betydelig økning av minstevannføringa utover utbyggernes forslag, og at det systematisk blir forska på effekten av ulike vannføringer over tid. Hovedmålet med pilotprosjektet skal være å utvikle alternative modeller for styring og forvaltning av kraftutbyggingsvassdrag – «*Frå dagens einsidige stive teknokratisk-økonomiske «spotpris»-system til eit dynamisk klimatisk-biologisk system*». BB har tatt utgangspunkt i DN-rapport 6-2010, hvor dette framheves som et problem. BB ser for seg en biologisk kjøring av kraftverket, et klimatisk-biologisk system hvor vannføringa tilpasses fiskens behov.

BB registrer at Breim Kraft åpner for høy vannføring (20-25 m³/s) en dag i uka i sommermånedene av hensyn til padlere. BB mener at denne typen høy vannføring bør tilpasses fisken og fiskernes behov, og ikke padlere som nye og mindre brukere av vassdraget.

BB viser til nedbørsutredningene fra Breim Kraft som viser at den største registrerte flommen de siste 40 årene var over 600 m³/s. BB reagerer på at utbygger eller offentlig myndighet ikke har drøfta konsekvensene av nedbørs- og flomøkning i framtida. BB mener det er uforsvarlig å ikke planlegge for en slik økning i Breimselva, for eksempel ved å ta i bruk tunnelmasser til å bygge en kombinert tur- og fiskesti, forbygning av elva, fra inntaket ved Høylo til osen ved Breimsvatnet, og forsterkning av broene i området rundt utløpsosen. BB minner om at det til dette må settes av midler til vedlikehold.

For detaljer når det gjelder fiske viser BB til Breim vilt- og fiskelag sin høringsuttalelse.

Raudt Sogn og Fjordane (dok.nummer 77) skriver i brev av 14.08.2011 at de ikke går imot enhver vannkraftutbygging, men at utbyggingen i Breimselva er for omfattende og får for store negative konsekvenser. Raudt Sogn og Fjordane påpeker at utløpet av Breimselva i Breimsvatnet representerer naturtypen elvedelta, som det er få igjen av. Raudt Sogn og Fjordane uttrykker videre bekymring for tap av fiskebestanden i vassdraget og tap av naturlandskap og dermed opplevelsesverdi. Raudt Sogn og Fjordane oppfordrer NVE til å si nei til foreliggende planer.

Samfunnsdemokratene (SD) i Sogn og Fjordane (dok.nummer 93) skriver i brev av 14.08.2011 at de i utgangspunktet ikke er imot vannkraftutbygging, men at den planlagte utbyggingen av Breimselva i Breim medfører for store inngrep i naturen. At Breimsvatnet er drikkevannskilde og likevel er tenkt utnyttet som massedeponi, anser SD som det mest dramatiske. Fjerning av vann fra elveosen, sterkt redusert minstevannføring og store fysiske inngrep i Lindvika og Seimestrande er tema som SD mener

bør utredes ekstra. SD mener at alternativet med kraftstasjon ovenfor Seime bru må utredes, og at Breimsosen må bevares. Et ufravikelig krav må ifølge SD være å deponere massene på land og utnytte de til utvikling i nærmiljøet. SD går sterkt imot en utbygging av Breimselva slik planene framgår av konsesjonssøknaden.

Gloppen Camping og Fritid (dok.nummer 111) skriver i brev av 12.08.2011 at de ikke har motforestillinger mot utbyggingen i seg selv, men mener at et massedeponi i Breimsvatnet er helt uaktuelt og at elveosen ikke må flyttes og vannføringa der må være naturlig. I tillegg må overføringskapasitet på det sentrale linjenettet være på plass.

Mountainfjord v/Gunnar Nedrum Aagaard (dok.nummer 146 og 147) uttrykker i e-post av 30.08.2011 sin sterkeste protest mot Breim Kraft AS sin søknad om konsesjon til utbygging av store deler av Breimselva. Mountainfjord er en nyoppstarta hotellkjede med hoteller i Sogn og Fjordane, og områdene rundt. Bakgrunnen for deres engasjement i denne saken er deres hotell, Gordon Hotell på Reed, ved munningen av Breimselva. Mountainfjord har følgende kommentarer til søknaden:

- Konsekvensene for elvens næringsrike biologiske mangfold er ikke utredet for søknaden. Det er grunn til å tro at en redusert vannføring vil påvirke de rike mengdene med insekter i oset.
- Mountainfjord trekker fram forsker ved NIVA, Atle Rustadbakken, sin påstand om at det er behov for et større datagrunnlag før en trekker konklusjonen om at storørreten i Breimsvatnet kun gyter i utløpet av vannet. Mountainfjord setter spørsmålsteget ved objektiviteten i de to fisketellingene fra 2008 og den generelle argumentasjonen mot elvens gytefunksjon.
- Mountainfjord er sterkt uenig i at redusert vannføring ikke vil være til skade naturopplevelsene rundt Breim.
- Mountainfjord anser redusert vannføring i osen som en trussel for opplevelsen av kulturmiljøet ved osen (kirken og det gamle tingstedet).

Mountainfjord mener at søknadens argumentasjon om at kraftutbyggingen ikke vil få store konsekvenser for friluftsliv og reiseliv er overfladisk, det er etter deres mening ingen tvil om at regulering av elven vil ødelegge omgivelsene og fisket. Mountainfjord har store visjoner for opplevelsesbasert turisme, og det er vitalt for videre drift at opplevelsene og omgivelsene rundt hotellet ikke forringes.

Utredningene på områdene 1) friluftsliv og reiseliv, 2) fisk og ferskvannsökologi, 3) kulturminne og kulturmiljø og 4) naturmiljø for øvrig er ifølge Mountainfjord såpass mangelfulle at det ikke eksisterer noe grunnlag for å behandle konsesjonssøknaden. Mountainfjord påstår at inngrepet er såpass alvorlig at det bør vurderes i Samla plan, og at Breimselvas komplekse biologiske mangfold bør studeres og vurderes i Verneplan for vassdrag.

Ola Michael Henriksen (dok.nummer 66) har mange års erfaring med fiske i Breimselva og gjengir i brev av 30.06.2011 sine erfaringer. Bergheim uttrykker bekymring for den foreslåtte minstevannføringen som han mener er alt for lav, og for at det unike fiske i elveosen på Reed vil forsvinne. Han har flere ganger sett yngel i Breimselva helt ned til osen og mener bestemt at ørreten gyter her. For å bevare elvosen foreslår han at det heller bygges kraftstasjon ved Norsk Fjordhestgård eller ved Seime bru.

Stein K. Nygård og Arvid Brandal (dok.nummer 60) uttaler seg til omsøkte Breim kraftverk i udatert brev. De mener at elva og dens storørretstamme bør tas vare på for nåtiden og fremtiden, dette med tanke på fiske, friluftsliv, rekreasjon og turisme. Elveosen, ved elvas utløp til Breimsvatnet, nevnes som spesielt verdifull for fiske. De mener at en utbygging med de planene som foreligger vil ha ødeleggende konsekvenser for elva og vassdraget.

Peder Seime (dok.nummer 65) skriver i e-post av 09.07.2011 at som ivrig sportsfisker og grunneier ved elva og elveosen ønsker han å fortelle om sine erfaringer med fiske i vassdraget. Ifølge Seime er det ikke tvil om at det er et godt fiske i nedre del av elva og elveosen, hvor mange fiskere kommer fra slutten av april og utover høsten. Vekten på ørreten varierer fra 300 g opp til 1 kg. Fra ca. 15 m nedenfor Seime bru og til litt nedenfor det punktet der elva deler seg i to før utløpet, har han mange ganger observert yngel. Ved garnfiske i nærheten av elveosen uttaler Seime at han ofte får storørret, spesielt i størrelsen 3,5–5 kg. I Kandal, ved Kandalselva, tas det ofte også stor ørret om høsten. Han påpeker at det er merkelig at det ikke er gjort undersøkelser på ved de to overnevnte plassene. Videre er han spørrende til hvorfor det i konsekvensutredningen ikke er nevnt at det før i tiden var godt ørretfiske nedenfor fisketrappa i Flødemninga og i Byrkjelo-området. Fisketrappa har ikke fungert på 40 år, og var et vandringshinder før demninga raste ut for noen år siden. Seime reagerer også på at sportsfiskere i vassdraget ikke er kontaktet i forbindelse med konsekvensutredningen.

Kjell Reed (dok.nummer 71) uttrykker i brev av 08.08.2011 bekymring for at det gode fisket i elveosen forsvinner dersom vannføringa i elva blir sterkt redusert. Seime er positiv til at bygda tilføres nye ressurser, men ønsker samtidig å bevare muligheten for sportsfiske.

Anna Kleppe Ehn (dok.nummer 74) uttrykker i brev av 04.08.2011 bekymring for at den foreslåtte utbyggingen risikerer å ødelegge natur og kulturell arv, og mener at den ikke bør gjennomføres. En eventuell utbygging vil ifølge Ehn kunne utgjøre en trussel for turistnæringen, fiske, fjellvandring, skisport og rafting m.m., som igjen kan få store økonomiske konsekvenser for Gloppen kommune.

Borge Brekke (dok.nummer 78) uttrykker i brev av 14.08.2011 sin motstand mot utbyggingsplanene i Breimselva. Brekke beskriver innoaset til Breimsvatnet som en spesielt god fiskeplass med enorme mengder fisk og døgnfluer, han oppfatter også området som et svært viktig gyte- og oppvekstområde for ørret. Brekke påpeker at døgnfluen er følsom for surhet og raske vannstandsvariasjoner og frykter at en utbygging dermed vil ødelegge muligheten til å oppleve det samme fisket igjen.

Erik Seime (dok.nummer 80) skriver i brev av 14.08.2011 at han er kritisk til utbyggingsplanene, både når det gjelder inngrepene i naturen og konklusjonene i konsekvensutredningen. Seime har følgende kommentarer til Breim Krafts informasjonsbrosjyre:

- Landskap: Seime mener at Breimselva nærmeste vil bli tørrlagt og er kritisk til at det konkluderes med liten negativ konsekvens for landskapet. Han påpeker at deler av elva er synlig på avstand fra flere steder. Han trekker spesielt fram Reed camping som et område som vil få redusert opplevelse av elva. Videre påpeker han at det i dag er uberørt natur i området der kraftstasjonen planlegges, og at et massedeponi på land vil bli en stor fylling og være et stort inngrep.
- Kulturminne og kulturmiljø: Seime viser til den foreslåtte minstevannføringa og mener at elva og osen som kulturminne vil bli ødelagt dersom den foreslåtte utbyggingen gjennomføres.
- Jordbruk og skogbruk: Seime viser til påstanden om at en utbygging vil være utelukkende positivt for landbruket som en følge av et styrka næringsgrunnlag. Seime påpeker derimot at det andre steder har vist seg at inntektene fra kraftverket blir hovedinntekten på gården, slik at drifta på gården har blitt lagt ned. Dette kan få ringvirkninger for de som driver salg og service til landbruket.
- Næringsliv, sysselsetting, tjenestetilbud og kommunal økonomi: Seime påpeker at Breim kraftverk kun vil gi en kortsiktig positiv effekt på næringslivet under anleggsperioden, men at det i ettertid vil bli lite eller ingen sysselsetting i lokalmiljøet ettersom grunneierne selv skal holde vedlikehold og tilsyn. Seime stiller videre spørsmålstegn ved kommunens prioritering. Han påpeker viktigheten av å bevare Breim og elveosen for lokalbefolkningens trivsel, for turisme knyttet til fiske og for handelsstanden på Reed og i Gloppen som tjener penger på turisme.
- Friluftsliv og reiseliv: Seime gjentar at en utbygging av Breimselva vil redusere fiskemulighetene i elveosen betydelig, i tillegg påpeker han at elvepadling, reiseliv og turmulighetene fra Seime bru og

ned til utløpet vil bli negativt påvirket. I forbindelse med elvepadlingen nevner han Nordfjord Folkehøgskule som i dag benytter elva til padling.

Seime avslutter med en oppfordring om å se på alternative utbygginger med flere små kraftstasjoner langs elva eller kortere tunnel for å kunne bevare den nedre del av elva og elveosen.

Olav Rune Hole (dok.nummer 95) uttaler i e-post av 14.08.2011 at han ikke er imot utbygging av Breimselva, men uttrykker bekymring for den foreslåtte minstevannføringa som han mener er for lav.

Ola Bøe (dok.nummer 96) skriver om fisket i Breimselva i brev av 10.08.2011. Han og hans familie har fisket mye stor fisk i Breimselva når han vokste opp på 50-tallet. En del av de store fiskene hadde rogn på høsten. Bøe kan ikke si noe om tilstanden i elva i dag ettersom han ikke bor i området lenger.

Astrid Seime (dok.nummer 97) uttrykker i brev av 15.08.2011 bekymring for at de foreslåtte utbyggingsalternativene i Breimselva vil være en irreversibel ødeleggelse av en elv med nasjonal verdi, og medføre tap av naturmangfold og et viktig friluftsliv- og landskapsområde av stor verdi. Hun mener at mulighetene som ligger i næringsutvikling, turisme og trivsel må tas vare på. Hun trekker spesielt fram elveosen som er et fiskerikt område og Seimestranda som er et viktig friluftsliv- og rekreasjonsområde med et fugleliv det er viktig å bevare. For turister mener Seime at Breimselva er et viktig landskapselement og legger til at elva brukes til fiske og rafting.

Når det gjelder næringsliv uttrykker Seime bekymring for Breims utvikling og framtid – 1) nedleggelse av gårdsdrift fordi grunneiere heller tjener penger på vannkraft, 2) fraflytting fra distriktet fordi inntjeningen kan skje uten at man er tilstede og 3) rasert natur og dermed redusert grunnlag for inntekter knytta til friluftsliv og reiselivsnæring. Hun mener at bidrag fra produksjon ikke kan stå i forhold til inngrepa utbyggingen medfører.

Seime mener det må utredes en alternativ utbygging lenger opp i elva, konsekvensene av deponering av steinmasser bør utredes og at det må stilles strengere krav til undersøkelser av gyteforholdene til fisk i elveosen og andre steder i elva.

Nicolaj Brekke (dok.nummer 98) skriver i e-post av 15.08.2011 at han på vegne av 4869 medlemmer av nettsiden flue.no protesterer på det kraftigste på den omsøkte utbyggingen av Breimselva. Brekke forteller at de har fisket i elva i mange år, spesielt etter storørret som skal opp elva for å gyte. Han reagerer sterkt på at det i konsekvensutredningen er antydning at storørret ikke gyter i elva.

Vigdis Lena Kleppe (dok.nummer 99) er grunneier på Reed og har i e-post av 15.08.2011 kommentarer til konsekvensutredningen. Kleppe mener at følgende er for dårlig utredet og vurdert:

- Alternativet med utløp i Breimselva.
- Eventuelle konsekvenser for campingplassen, som nedgang i antall campingturister og endrede fiskemuligheter.
- Grunneiernes tap av fiskemuligheter.

Kjell Risholm (dok.nummer 100) er eier av g./br.nr. 81/10 og uttrykker i e-post av 15.08.2011 bekymring for at utbyggingen vil påvirke det visuelle inntrykket av elva og skade elvas gyteplasser og fiskemuligheter, som igjen kan redusere verdien av området for fritidsfiske og næring (campingplassen). Elva frakter store mengder sand som legger seg i sandbanker. Risholm påpeker at grunneiere benytter seg av disse massene, som han mener vil bli borte ved en utbygging. Risholm oppfordrer NVE til å pålegge utbygger å utrede en alternativ plassering av kraftverket, med utløp ovenfor Seime bru. Risholm påpeker avslutningsvis at han ikke er imot kraftutbygging, men mener skadevirkninger og ulemper må reduseres.

Johan Støyva (dok.nummer 101) uttrykker i e-post av 15.08.2011 sin motstand mot foreliggende planer om utbygging av Breimselva. Støyva påpeker at Norge og regionen har et kraftoverskudd, og mener samfunnsnyttene av prosjektet er marginal. Støyva mener videre at NVE og andre styrende organer må vurdere om grensa snart er nådd for private prosjekter som utnytter en allmenn ressurs som rennende vann, og legger til at så store prosjekter bør være på offentlige og ikke private hender. Når det gjelder konsekvensutredningen mener Støyva at det virker som om ulempene systematisk reduseres, mens fordelene snakkes opp. Støyva avslutter med å påpeke at en så drastisk reduksjon i vannføringa som omsøkt vil medføre store endringer i elva, både oppstrøms og nedstrøms inntaket, og i landskapet.

Bent Støyva (dok.nummer 102) ber i e-post av 15.08.2011 om at minstevannføringa blir så stor nok slik at fiskebestanden i elva ikke påvirkes og at elva ikke vil se tørrlagt ut fra motsatt dalside av utløpet.

Reidun og Gunnar Kvile (dok.nummer 103) skriver i e-post av 16.08.2011 at Breimselva har vært en god og mye brukt fiskeelv i generasjoner. Kvile mener at elva har stor verdi for folk i nærmiljøet og for turister. Elveosen ved Seimslandet er ifølge Kvile et eldorado for oter-fiske og stang-fiske, og det ville vært et stort tap for fastboende og turister dersom dette forringes.

Arne Kleppe (dok.nummer 106) er medeier på g./bnr. 100/19 og skriver i brev av 16.08.2011 at han protesterer på det sterkeste på den planlagte utbyggingen av kraftverk i Breimselva. Kleppe er ivrig sportsfisker og uttrykker bekymring for at de gode fiskeområdene i elveosen og nærliggende områder kan bli ødelagt. En tørrlagt elv vil ifølge Kleppe, for både fastboende og andre, bety en fullstendig rasing av Breim. I konsekvensutredningen savner Kleppe en vurdering av hva flytting av elveosen har å si for dagens kraftige strømforhold i Breimsvatnet i retning fra elveosen mot Re-fjæra. Angående deponering av tunnelmassene mener Kleppe at det ikke kan være en løsning å tippe dette i Breimsvatnet. Kleppe påpeker at alternativ B ikke er godt utredet, men dersom det gis tillatelse til utbygging mener han at alternativ B er den beste løsningen. Alternativ B vil medføre mindre rasing av nedre del av elva, elveosen og utløpet.

Martin og Inga Helen Seime og Reidar Skrøppa (dok.nummer 108) skriver i brev av 14.08.2011 at å nærmest tørrlegge Breimselva er for dem utenkelig, spesielt den nederste delen. Breimselva, elveosen og Breimsvatnet har en sterk identitet for Reed og Breim. De mener at flere alternativer må utredes, og påpeker at ved en redusert utbygging vil trivsel, natur og miljøgevinst øke betraktelig. Håndteringen av steinmassene mener de er for dårlig uredet, og er sterkt imot bygging av tunnel og deponering av steinmasser i Seimestranda.

Kolbjørn Hunskår (dok.nummer 113) skriver i brev av 14.08.2011 at Løken er den mest brukte bade-, leke- og grillplassen i Reedfjæra i dag. Hele området er et viktig kulturområde. Hunskår mener at en utbygging vil gi alt for store inngrep i naturen og at den derfor ikke må skje.

Dagmund Moldestad (dok.nummer 114) er nærmeste nabo til tunnelinnslaget mot vest. Han skriver i brev av 12.08.2011 at han ikke er imot utbygging av småkraftverk av en rimelig størrelse i Breimselva, men han er imot de planene som foreligger i dag. Moldestad mener at det ikke kan forsvares, ut fra trivsel-, miljø- og naturhensyn, å ta vannet fra den 4 km lange strekningen mellom Lunde og elveosen. Heller ikke de miljø- og naturmessige konsekvensene av de store tunnelmassene kan forsvares ifølge Moldestad. Moldestad forteller videre om det gode ørretfiske i den nedre delen av Breimselva, og at denne stekninga også er attraktiv for sport og rekreasjon som for eksempel rafting og padling. Moldestad mener nedbygging av denne delen av Storselva vil innebære et betraktelig tap for lokalbefolkninga, og i turistsammenheng.

Olav Skinlo (dok.nummer 115) skriver i brev av 19.08.2011 at det vil være et tap for bygda dersom Breimselvas opprinnelige størrelse fra Seimsbrua og ned til vannet forsvinner. Skinlo mener at det, for

fremtidige generasjoner, er viktig å ta vare på elva og elveosen sammen med campingplassen, småbåthavna og landbruksområdet. Den foreslåtte minstevannføringa mener Skinlo vil redusere det estetiske utseende av elva kraftig og sterkt forringere verdien av elva som fiskeelv. Videre mener Skinlo at grunneierne som ikke er interessert i utbyggingen overkjøres, og at det er nettopp disse som i størst grad vil merke ødeleggelsene på den nederste strekninga. Skinlo påpeker at turisme vil være viktig i framtida og at det da er viktig at vi tar vare på de verdiene vi selv setter pris på og skal selge. Skinlo påpeker til slutt at alternativet med utslipp ovenfor Seimsbrua virker lite utredet.

Arne Skinlo (dok.nummer 116) uttaler seg til omsøkte Breim kraftverk i brev av 19.08.2011. Skinlo mener det største ankepunktet mot utbygging er det betydelige naturinngrepet ved elveosen. For de som har utsikt mot elveosen vil naturopplevelsen bli sterkt redusert (gjelder store deler av bygda). Elveosen er også den beste fiskeplassen er i Breimsvatnet og er regnet som en av de beste i landet. På grunn av reduserte fiskemuligheter her vil Gloppen svekkes som turistmål. Skinlo beskriver området rundt elveosen som et mye brukt rekreasjonsområdet for lokale og tilreisende, og påpeker at trivsel er en viktig faktor for fremtidig bosetning som igjen er av betydning for kommunens økonomi.

Skinlo mener håndteringen av deponimassene ikke er tilstrekkelig beskrevet, men at det uansett løsning vil være et negativt naturinngrep. Utredningen av alternative utbyggingsløsninger er heller ikke tilstrekkelig utredet ifølge Skinlo. Alternativ B er ikke et godt alternativ da det vil medføre relativt store naturinngrep nær bebyggelse og campingplass, i tillegg til støyplasser for naboene i driftsfasen. Skinlo mener det må utarbeides flere nye alternativ med kraftstasjon ovenfor Seime bru der det ikke er bebyggelse, eventuelt flere kraftstasjoner oppover i elva der fallene er størst.

Når det gjelder den økonomiske utredningen anser Skinlo den som meget mangelfull og svært optimistisk, og påpeker at det ikke fremgår hvilke budsjettreserver som er lagt inn i estimatet. Dumping av deponimassene i Breimsvatnet er det billigste alternativet. Skinlo mener det er lite sannsynlig at dette alternativet vil bli godkjent i sin nåværende form og dermed vil økonomien i prosjektet reduseres. Skinlo påpeker videre at han i konsekvensutredningen ikke finner avkastningsberegninger, noe han mener burde vært med.

Skinlo avslutter med å poengtere at inntjeningspotensialet ikke står i forhold til de negative konsekvensene en utbygging vil medføre. Selv om kraftverket skulle gå med underskudd vil det ikke stenges og konsekvensene av naturinngrepene vil forbli.

Inge Johnsen (dok.nummer 117) uttaler seg til omsøkte Breim kraftverk i brev av 14.08.2011. Johnsen er født og oppvokst på g./bnr. 100/5 og eier i dag Reed camping, som familien starta for 40 år siden. Reed camping sine områder er tilrettelagt for allmennheten, med lekeplass, badeplasser og fiskeplasser. Det vil være uheldig for turistenes fiskemuligheter om vannmengden i elva blir redusert. Vedlagt høringsuttalelsen ligger en underskriftsliste med 16 navn, med de som ønsker at nedre del av Breimselva og elveosen på Reed i Breim blir som i dag.

Solveig Seime (dok.nummer 118) uttaler i udatert brev at den nederste delen av elva og osen bør spares for utbygging. Seime skriver at denne delen av elva er mye brukt til sportsfiske og er en del av bygdas identitet.

Morten Fammestad og Knut Fammestad (dok.nummer 120) ber i e-post av 22.08.2011 om at nederste del av elva og elveosen blir bevart.

Magne Reidar Seime (dok.nummer 121) protesterer i brev av 15.08.2011 sterkt mot planene om å bygge kraftverk på Seime og redusere vannføringa i nederste del av Breimselva. Seime forteller om svært gode fiskeplasser ved storelv-osene og at grenda Seime med storelv-osene er et landemerke som må være intakt for framtida.

Nils E. Seime, Peder Seime, Martin Seime og Magne R. Seime (dok.nummer 131 og 132) ber i brev av 05.09.2011 om at NVE gjør det som står i deres makt for å bevare grenda Seime, nederste del av Breimselva og Breimselvosane. De skriver at dersom Breim kraftverk bygges ut vil det bety store menneskelige lidelser og helseproblem som en følge av at grenda deres ville bli rasert. Videre påpeker de at kongeørn, hubro og hønehauk med sikkerhet finnes på Seime og har vært der i flere hundre år. Kongeørnreir med ørneunge ble funnet i Vindbergfjellet i 2011 (fotografert og registrert). Hubro høres hvert år, og ble i 2010 og i 2011 observert i Lindvika. Hønehauk høres ofte, og observeres innimellom.

Vedlagt høringsuttalelsen ligger brev av 20.05.2011, underskrevet av Nils E., Peder, Martin og Magne R. Seime. De skriver at Breim Kraft aldri får bygge kraftverk og anlegg på Seime sin grunn. På grunn av svært lite fall på Seime ser de ingen grunn til at ikke anlegget kan avsluttes før Seime. Følgende verdier på Seime nevnes:

- Rikt dyreliv ved Breimselveosen på Seime og innover Seimelandet og Seimestranda. Lindvika på Seime med omliggende område er et svært viktig overvintringsområde for hjort.
- Mye gammel furuskog, einer, osp, rogn, bjørk, alm, lind, or, hegg og selje i Seimsmarka og edelløvsog i Seimestranda.
- Alle områdene på Seime har mye kulturminner.
- Områdene på Seime utnyttes mye av allmenheten til for eksempel fiske fra land og fra båt, bading og turer.

De skriver at de ønsker å utnytte ressursene på Seime i forbindelse med opplevelser og gårdsturisme. For øvrig nevner de at elveosen og elva oppover til brua benyttes mye av sportsfiskere, nesten hver dag hele sommeren.

Vedlagt høringsuttalelsen ligger brev av 14.06.2011, underskrevet av Nils E., Peder, Martin og Magne R. Seime. De skriver det er et ufravikelig krav at utbyggingsplanene slik de foreligger, med kraftverk i Lindvika på Seime eller nedenfor Seime bru, avvises og stoppes. Videre ber de NVE om å holde fast ved kravet i konsekvensutredningsprogrammet om å utrede en alternativ plassering av kraftstasjon oppstrøms Seime bru. Det kan være flere alternative plasseringer av kraftstasjon mellom Seime bru og Råd bru.

Advokat Hans Lothe (dok.nummer 135) representerer Nils og Peder Seime, og skriver i brev av 14.09.2011 at hans klienter mener at utredningene er mangelfulle og ber derfor NVE å vurdere å pålegge søker tilleggsutredninger.

På vegne av Nils og Peder Seime har Hans Lothe følgende kommentarer:

- Konsekvensutredningens undersøkelser av muligheten for kraftstasjonsplassering oppstrøms Seime bru er ikke tilfredsstillende utført. Lothes klienter har engasjert Asplan Viak AS for å se på alternative plasseringsmuligheter. Asplan Viak peker på en annen stasjonsplassering som de mener er forsømt i konsekvensutredningen.
- Konsekvensutredningen viser at planlagte utbygging ikke vil ha særlig store konsekvenser for storørretbestanden i Breimsvatnet. Lothes klienter har engasjert NIVA for å få en tilleggsutredning av de økologiske forholda i elva og produksjonsforholda på ørret. NIVAs rapport viser at utbyggers konklusjoner knyttet til storørretbestanden ikke er overbevisende faglig dokumentert.
- Lothes klienter har engasjert Aurland Naturverkstad for å vurdere konsekvenser for naturmiljø, landskap, kulturminner og kulturmiljø og friluftsliv og reiseliv. Rapporten viser virkninger av den planlagte utbyggingen, og viser til spørsmål som er mangefult utredet eller ikke utredet. Aurland Naturverkstad påpeker at dersom en alternativ deponering ved Høylo blir aktuelt vil det skje ved transport med tunge kjøretøy på veien gjennom tuna på Seime. Veien har ikke en standard som kreves for slik transport. Aurland Naturverkstad mener at alternativ deponering må konsekvensutredes på vanlig måte.

Det påpekes at Nils og Peder Seime ikke er imot en utbygging av en del av Breimselva i Breim, forutsatt at det lar seg gjøre å bygge kraftstasjon oppstrøms Seime bru. Nils og Peder Seime er derimot på det sterkeste imot den konsesjonssøkte utbyggingen med kraftstasjon på Seime.

Jens Fremming Anderssen (dok.nummer 138) uttaler seg til omsøkte Breim kraftverk i brev av 10.10.2011. Anderssen mener at en utbygging vil utarme elva og elveosens gode fiskevilkår, påføre irreversible sår i Seimestranda og totalt sett redusere verdien av Reed sentrum som kulturlandskap og gjøre Breim til en mindre attraktiv plass for turister og potensielle bosettere.

Anderssen beskriver Breimsvatnet og Breimselva som et paradys for sportsfiskere, særlig i elvedeltaet nedenfor Seime bru. Anderssen uttrykker bekymring for at elveosen vil forsvinne ved utbygging av alternativ A, og at en framtidig laksebestand i Breimselva utelukkes, som har mener kan oppnås om laksetrappene ved Vassenden/Eidsfossen repareres.

Anderssen påpeker at det Breim Kraft AS beskriver som et allerede sterkt påvirket planområde er et kulturlandskap. Videre viser han til påstanden om det det ikke er noe inngrepsfritt areal igjen, og gjør oppmerksom på at elva fortsatt er et inngrepsfritt areal. Anderssen påpeker at de gamle slåtteteigene i strandsona har vært lite forska på, og at det derfor er lite grunnlag for konsekvensutredningens vurdering av kulturmiljøet i Seimestranda.

Dersom utbygger får tillatelse til sine planer vil Breim være en mindre attraktiv plass å bo.

Inger Berit Skinlo (dok.nummer 139) uttrykker i brev av 13.10.11 sin motstand mot nåværende konsesjonssøknad fra Breim Kraft, som etter hennes mening vil ha store negative påvirkninger for Breimselva, osen og området rundt. Skinlo legger til at hun i utgangspunktet ikke er negativ til kraftutbygging i Breim, men da må andre utbyggingsalternativer legges fram.

Kirsten Kleppe Lyslo (dok.nummer 140) uttaler seg til omsøkte Breim kraftverk i brev av 22.08.2011. Lyslo viser til følgende utdrag fra ulike avisartikler: Firda 24.07.2009: «*Grunneigarane legg opp til brutal utbygging*» - Naturvernforbundet. Firda Tidend 01.06.2011: «*Utbygginga er fullstendig uakseptabel*» - Sogn og Fjordane Turlag. Firda 22.05.2011. «*Skjeldan naturtype*» - Svein Heggheim. Lyslo skriver at hun er enig synspunktene som kommer fram i disse artiklene, og legger til at hun ikke godtar alternativ A1 slik det foreligger.

Lene Seime (dok.nummer 142) uttaler i e-post av 15.10.2011 at utbygging av vannkraftverk i Breimselva vil være en trasig hendelse for framtida. Seime viser til at elva er kjent innen elvepadlingsmiljøet, og en eventuell utbygging vil frarøve folk muligheten til å få denne naturoplevelsen. Seime vil på det sterkeste fraråde kraftutbygging i elva.

Sigbjørn Heggdal (dok.nummer 143) uttaler seg til omsøkte Breim kraftverk i e-post av 13.10.2011. Heggdal er sportsfisker og omtaler Breimselva, spesielt området fra Seime bru og ned til Breimsvatnet, som et område med store muligheter for sportsfiske. Dersom utbyggingen av Breimselva blir gjennomført som planlagt mener Heggdal at området er ødelagt for sportsfiske. Heggdal påstår at «*å tru at fisket i Breimsvatnet skal bli bedre etter et inngrep blir farlig naivt*». Heggdal ser på skaden ved utbygging som irreversibel.

Målfrid Hov og Inger Gaasemyr m/flere (dok.nummer 155 og 156) har sendt inn en underskriftsliste, der seks personer har skrevet under. De underskrevne er imot utbyggingen av Breimselva i Breim. De mener at alternativet med deponering av tunnelmasser i landskapet langs elva ikke er et godt alternativ til deponering av tunnelmasser i Breimsvatnet. Massene vil såre naturen visuelt, i tillegg til at avrenningen fra slamrester kan inneholde miljøgifter.

Sammendrag av søkers kommentarer

Breim Kraft AS kommenterte de innkomne høringsuttalelsene til alternativ A1 og A2 i brev av 22. mai 2012 (dok.nummer 157). Kommentarene er forkortet av saksbehandler og gjengis her. Fullstendige kommentarer er tilgjengelige via offentlig postjournal.

Gloppen kommune

Breim Kraft har følgende kommentarer til uttalelsen fra Gloppen kommune:

Massedeposering

Når det gjelder det planlagte massedeposiet i Breimsvatnet mener Breim Kraft at kommunens etterspørsel etter visuell påvirkning, stabilitet etc. ikke er relevant fordi deponiet vil ligge under vannoverflata.

Breim Kraft påpeker at dersom det gis konsesjon til utbygging av alternativ A, vil det bli gjort oppfølgende undersøkelser av forholda i Breimsvatnet og på bruken av masse til utbedring av jordbruksareal. Det vil også bli etablert kontakt med Statens vegvesen, lokale entreprenører og andre som har behov for masse.

Breim Kraft vil løse utfordringer knyttet til steinstøv ved å legge ut lenser og ved bruk av geotekstiler rundt deponiområdet. Dette vil føre til at steinstøv sedimenteres på dypt vann, det vil si under sprangsjiktet, utenfor massedeposiet. Det er da lite sannsynlighet at sprengsteinstøvet blir ført ut i vannmassene av strømmer og vind. Vedrørende giftige nitrogenforbindelser viser det seg at sedimentering og utlufting av avrenningsvatn, før det føres ut i resipienten, vil redusere faren for forurensning til et minimum. Breim Kraft minner samtidig om at Breimsvatnet er et stort vann, med et stor vannvolum.

Nettilknytning

Dersom det gis konsesjon til alternativ A er Breim Kraft positive til forslaget om å se nærmere på muligheten for kabel i Breimsvatnet, dersom det lar seg gjøre uten vesentlige tilleggskostnader.

Manglende utredning

Breim Kraft viser til konsekvensutredningsprogrammet fra NVE sier at «*Konsekvensutredningen skal inneholde utredninger for de utbyggingsalternativene som er beskrevet i meldingen for tiltaket.*» Breim Kraft er derfor av den oppfatning av at utredningene oppfyller krava i konsekvensutredningsprogrammet. For å imøtekomme ønsket fra Gloppen kommune m.fl. har Breim Kraft likevel valgt å utrede et alternativ C, med kraftstasjon ved Breimshallen. Breim Kraft viser til egen utredning for mer informasjon om dette.

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane

Breim Kraft har kommentert de ulike momentene i høringsuttalelsen:

Naturmiljø og biologisk mangfold

Breim Kraft påpeker at deres konsulenter har vurdert usikkerheten i datagrunnlaget som lite. Det biologiske mangfoldet langs Breimselva er godt kartlagt, og potensialet for nye, vesentlige funn er små. Potensialet for rødlistearter, naturtyper og trua vegetasjonstyper er noe større i Seimestranda, men fremdeles lite (til middels). Breim Kraft anser derfor kravet til datagrunnlag, jf. naturmangfoldloven, for oppfylt.

Vedrørende manglende opplysninger om kvartærgeologisk viktige forekomster, påpeker Breim Kraft at konsulenten rettet en forespørsel til Fylkesmannen i Sogn og Fjordane om å få ut all relevant informasjon i deres databaser, men at det ikke ble mottatt noen informasjon på dette området.

Fylkesmannen uttalelser at det er påvist hekkeplass for rødlista fuglearter i nærheten planlagt kraftstasjon og utløp etter alternativ A. I den forbindelse vil Breim Kraft påpeke at 1) kongeørn ikke er rødlista, 2) det er ingen indikasjoner på at det hekker hubro i området og 3) de fleste artene av rovfugl har normalt flere lokaliteter som de bytter på. Breim Kraft mener at ved å starte opp anleggsarbeidet utenom hekketida, er det mulig å unngå vesentlige konsekvenser for kongeørn og andre arter ved at de tar i bruk alternative reir i større avstand til anleggsområdet.

Vedrørende pattedyr og hvilke artsgrupper som skal kartlegges, har konsulenten fulgt etablert praksis i slike saker.

Til Fylkesmannens uttalelse om at Seimstranda har potensiale for kultursky rødlistearter svarer Breim Kraft at det i Seimestranda er registrert en naturtypelokalitet av lokal verdi C, som ikke blir fysisk berørt av utbyggingen, samt at det er registrert kongeørn i nærområdet. Potensialet for andre rødlistearter er vurdert som lite til middels.

Når det gjelder Fylkesmannens bekymring for utviklingen av elvedeltaet ved osen vil Breim Kraft påpeke at det meste av massetransporten i vassdraget vil passere forbi dammen og bli ført ut i Breimsvatnet ved osen i perioder med høy vannføring og overløp. Det er derfor ingenting som tilsier at ikke deltaet vil fortsette å utvikle seg, selv etter en eventuell utbygging.

For svar på Fylkesmannens kommentarer til fisk og ferskvannsökologi viser Breim Kraft til svaret på NIVA sin rapport senere i dokumentet.

Vedrørende Fylkesmannens skepsis til dumping av tunnelmasser i Breimsvatnet viser Breim Kraft til at det finnes en rekke tiltak som kan gjennomføres for å redusere faren for forurensning og skade på det akvatiske miljøet. Vedrørende mulige konsekvenser for resipientkapasiteten i elva og vannkvaliteten svarer Breim Kraft at enkelte moment kunne vært bedre opplyst, men vil samtidig påpeke at den sannsynligvis største punktkilden mellom planlagt inntak og Breimsvatnet, komposteringsanlegg ved Fløtre, vil gå ut av drift ettersom avtalen med Gloppen kommune er sagt opp. I tillegg kan avbøtende tiltak være aktuelt.

Breim Kraft avslutter med å hevde at flere av Fylkesmannens uttalelser er feilaktige, dårlig dokumentert eller faglig svakt begrunna. Breim Kraft mener at det er knyttet størst usikkerhet til vannkvaliteten, men at Fylkesmannens uttalelse ikke frembringer nye opplysninger.

Sogn og Fjordane fylkeskommune

Breim Kraft kommenterer kapittel 6 og kapittel 7 i fylkeskommunens uttalelse.

Automatisk freda kulturminne

Breim Kraft har i henhold til NVEs holdning i slike saker, valgt å ikke oppfylle undersøkelsesplikten i kulturminneloven §§ 9 og 10 i denne fasen. Dette fordi slike undersøkelser bør gjennomføres etter at detaljplanene er utarbeidet, og man vet eksakt hvilke areal som berøres. Området er befart av arkeolog som har konkludert med at det meste av arealet har ubetydelig til lite potensiale for funn av automatisk freda kulturminner, med unntak av jordkabeltraseen forbi Seime gård.

Marine kulturminner

Se svaret på høringsuttalelsen fra Bergen Sjøfartsmuseum.

Kulturminner fra nyere tid

Breim Kraft er sterkt uenig i fylkeskommunens konklusjon om at Breimselva er godt synlig og et viktig element i kulturlandskapet og at redusert vannføring dermed vil redusere opplevelsesverdien av kulturlandskapet. Breim Kraft påpeker at langs store deler av den aktuelle elvestrekningen er en 5–10 m

bred kantsone med tett løvskog, noe som gjør at elva er lite synlig i landskapet. Unntaket er de nederste 700–800 meterne og en kort strekning langs hovedveien ved Flølo. Noe mer innsyn er det også opp i lia på nordsida av vassdraget, men her er avstanden til elva så stor at elva i liten grad bidrar til kvalitetene i kulturlandskapet. Breim Kraft påpeker videre at den foreslåtte minstevannføringa på 6 m³/s i sommerhalvåret ligger nært opptil naturlig lavvannføring i vassdraget.

Videre mener Breim Kraft at påstanden om at den planlagte tilførselsveien vil være lett synlig fra Breimsvatnet og dermed påføre kulturlandskapet irreversibel skade, ikke samsvarer med virkeligheten. Dette fordi det gamle kulturlandskapet i Seimestranda ligger lengre sør og vil dermed ikke bli fysisk påvirket av utbyggingen. Tett skog og topografiske forhold gjør at tiltakene i Seimestranda ikke vil være synlige fra verken kulturmiljøet på Seime og langs vassdraget eller i Seimestranda.

Landskap, friluftsliv og fiskeinteresser

Breim Kraft mener at Breimsvatnets kvaliteter som båtutfartsområde, badeplass (Reedfjæra) m.m. i svært liten grad vil bli påvirket av en utbygging i Breimselva, spesielt i driftsfasen når anleggsområdet i Seimestranda er satt i stand og revegetert, og minstevannføringa i Breimselva (ved elveosen) er rundt 7 m³/s. Breim Kraft mener også at det er lite som tilsier at fisket i nedre del av Breimselva vil bli vesentlig negativt påvirket, og viser til konsekvensutredningen som hevder at en utbygging kan bedre forholda for fiske på denne strekninga på grunn av økt produksjon av bunndyr og fisk. Breim Kraft mener at de negative konsekvensene for fisket i første rekke er knytta til fisket etter storørret ved osen. Angående landskapsopplevelse og ferdsel langs vassdraget mener Breim Kraft at virkningene av utbyggingen er begrensa. Breim Kraft svarer på NIVA sine konklusjoner i en egen omtale senere i dokumentet.

Konklusjon/tilråding

Fylkeskommunen legger vekt på konsekvensene av reduserte vannføring for landskap, friluftsliv og fiske når de konkluderer med at ulempene for allmenne og private interesser blir større enn fordelene ved utbygging Breimselva. Breim Kraft viser til at den foreslåtte restvannføringa i stor grad vil opprettholde de visuelle kvalitetene i den perioden området blir brukt til friluftsliv og fiske. Fisket etter storørret ved osen vil bli noe skadelidende som følge av at elva i lange perioder vil ha stabilt lav vannføring. I perioder med overløp vil det imidlertid være gode forhold for fisket i osen og nedre del av Breimselva fordi det vil gå mye vann forbi dammen.

Miljødirektoratet

Ettersom uttalelsen fra Miljødirektoratet i stor grad er basert på uttalelsen til Fylkesmannen i Sogn og Fjordane viser Breim Kraft til sine kommentarer til Fylkesmannens uttalelse.

Direktoratet for mineralforvaltning

Breim Kraft har ingen kommentarer til denne uttalelsen.

Riksantikvaren

Breim Kraft synes at Riksantikvaren har gitt en saklig, velbegrunnet og god tilbakemelding på de omsøkte planene. Breim Kraft har ingen ytterligere kommentarer til uttalelsen.

Statens vegvesen Region Vest

Ved et positivt konsesjonsvedtak, enten for hovedalternativet eller det sekundære alternativet, vil Breim Kraft ta kontakt med Statens vegvesen for å avklare detaljplanene og de trafikale forholda. Breim Kraft har ingen ytterligere kommentarer til uttalelsen.

Statnett SF

Breim Kraft er innforstått med at det ikke er kapasitet til utbyggingen på dagens linjenett, og at det ikke er mulig å sette Breim kraftverk i drift før 420 kV linja Fardal–Ørskog er på plass.

SFE Nett

Som Breim Kraft skriver i konsesjonssøknaden vil detaljene for nettløsninga bli avklart i samråd med SFE Nett etter at konsesjonsspørsmålet er avklart. Breim Kraft har ingen ytterligere kommentarer til uttalelsen.

Naturvernforbundet

Breim Kraft har kommentert de ulike momentene i uttalelsen:

Vedrørende alternativ plassering av utløp på nordsida av dalen viser Breim Kraft til svar på Gloppen kommunes uttalelse.

Vedrørende kommentarene om metodikk viser Breim Kraft til at konsulenten har benyttet standard metodikk for konsekvensutredninger.

Vedrørende kommentarer til størret viser Breim Kraft til kommentarene til NIVAs rapport senere i dokumentet. Breim Kraft skriver at gyte- og oppvekstområdene for ørretbestanden mest sannsynlig blir bedre etter en utbygging som en følge av redusert vannhastighet og turbiditet, og noe høyere vanntemperatur. Elva vil få høyere produksjon per kvadratmeter vanddekt areal. Breim Kraft konkluderer med at en utbygging ikke er en trussel for ørretbestanden i elva, noe som også er bekreftet av biolog Harald Sægrov.

Vedrørende Seimestranda viser Breim Kraft til tidligere kommentarer om at det er mulig å bygge svingesjakt veiløst. Ved å gjøre det mener Breim Kraft at inngrepa i Seimestranda vil bli svært små.

Vedrørende deponering av tunnelmasser i Breimsvatnet påpeker Breim Kraft at det er omsøkt som primært alternativ av økonomiske grunner. Dersom NVE stiller krav til at tunnelmassene utnyttes til andre formål, eller deponeres andre steder, vil Breim Kraft rette seg etter det. Samtidig vil Breim Kraft påpeke at det ikke er uvanlig å deponere tunnelmasse i ferskvann, og viser til Statens vegvesen sin planlagte deponering av tunnelmasser i Vangsvatnet, som er en del av det nasjonale laksevassdraget Vosso. NIVA og COWI konkluderte med at utfylling i Vangsvatnet kan gjennomføres dersom vannet skjermes mot partikler med en siltgardin, og dersom det etableres et overvåkningsprogram med turbiditetsmåler nedstrøms siltgardina. Fylkesmannen i Hordaland har gitt tillatelse til tiltaket.

Sogn og Fjordane Turlag

Breim Kraft skriver at turlagets kommentar til utbyggingsalternativet er kommentert i svaret til Gloppen kommune. Når det gjelder forholdet til fisk/ferskvassbiologi, inkl. størret, viser Breim Kraft til sitt svar på NIVAs rapport senere i dokumentet. Breim Kraft er videre av den oppfatning at det er bedre, også for turlaget sine medlemmer, at vannkraft bygges ut i et område som allerede er sterkt påvirket av menneskelige inngrep enn i mer uberørte fjellområder. Dette vil bidra til å konsentrere inngrep til kulturlandskapet og spare naturlandskapet og friluftsområdene i fjellheimen.

Den Norske Turistforening

DNT har basert sin tilbakemelding på høringsuttalelsen til Sogn og Fjordane Turlag. Breim Kraft viser til den for ytterligere kommentarer.

Norges Jeger- og Fiskerforbund Sogn og Fjordane (NJFF Sogn og Fjordane)

Breim Kraft påpeker at nedre del av Breimselva ikke vil bli rasert, vannføringa vil være stabilt lav med 100 % vanddekt areal i sommerhalvåret og i perioder vil det være mye vann i overløp. Breim Kraft påpeker at Rådgivende Biologer v/Harald Sægrov har et vesentlig bedre grunnlag til å kunne vurdere konsekvensene av en utbygging enn NJFF Sogn og Fjordane.

For kommentarer til andre innspill/synspunkt viser Breim kraft til svar på andre uttalelser, for eksempel svar på NIVAs rapport og Gloppen kommunes uttalelse.

Sogn og Fjordane Skogeiarlag BA på vegne av Innlandsfiskeprosjektet Sogn og Fjordane

Breim Kraft mener at Innlandsfiskeprosjektet i Sogn og Fjordane har lagt fram en konstruktiv og god uttalelse til utbyggingsplanene. Breim Kraft ønsker å ta initiativ til et samarbeid med Innlandsfiskeprosjektet og Breim Jakt og Fiskelag om de skisserte tiltakene, og eventuelt andre forslag til tiltak, dersom det gis konsesjon. Ved utarbeiding av detaljplaner vil det være naturlig se nærmere på de ulike punktene og innarbeide de i planene så langt det lar seg gjøre.

Stiftelsen Bergens Sjøfartsmuseum

Breim kraft skriver at det ved et positivt konsesjonsvedtak for alternativ A, der det blir gitt tillatelse til deponering av masser i Breimsvatnet, vil det bli utarbeidet detaljplaner som viser omfanget av inngrepet (massedeponi) i Breimsvatnet. Planene vil oversendes til Bergens Sjøfartsmuseum slik at de får muligheten til å vurdere tiltaket opp mot sitt ansvarsområdet.

Historiske Reed

Uttalelsen fra Historiske Reed tar utgangspunkt i forhåndsmeldinga. Breim Kraft har tidligere gitt sitt syn på de kommentarene og påstandene som presenteres i uttalelsen. Breim Kraft er av den oppfatning av at konsekvensutredningen gir svar på mye av det som kommenteres her.

Fortidsminneforeninga

Breim Kraft presiserer at konklusjonene for kulturminne/kulturmiljø er basert på et godt datagrunnlaget – en svært kompetent arkeolog har hatt ansvaret for utredningene på kulturminne/kulturmiljø. Området er nøye befart og eksisterende informasjon er innhentet fra flere kilder. Breim Kraft minner om at supplerende undersøkelser, § 9-undersøkelser, gjennomføres normalt i forbindelse med detaljplanen.

Norges Miljøvernforbund

Breim Kraft har følgende kommentarer:

- Det meste av breslammet vil føres gjennom tunnelen og kraftverket, og restvannføringa nedstrøms dammen vil få lavere turbiditet etter utbygging på grunn av tilførsel av vann fra restfeltet.
- Breimsbygda er ikke uberørt natur, men derimot sterkt påvirket av landbruk.
- Det er et stort behov for fornybar energi i Europa som en følge av EUs 20-20-20 direktiv. Norge må derfor bidra med vann- og vindkraft.
- Geir Gaarder, en av Norges fremste eksperter på kartlegging av naturtyper og biologisk mangfold, har konkludert med at deltaet ved Breimselva er for lite og for påvirket av tidligere inngrep til at det klassifiseres som et elvedelta iht. rødlista for naturtyper.
- Anslaget på 350 000 m³ løsmasser er gjort av kompetente ingeniører. 30 % av dette vil kunne utnyttes til lokale formål slik at behovet for deponering vil være rundt 250 000 m³. Eventuelle massedeponi på land vil bli tilpasset lokale terrengformer, dekt med jord og mest sannsynlig utnyttet som jordbruksareal. Den visuelle påvirkningen på landskapet vil være stor i anleggsfasen, men i driftsfasen vil deponiene fremstå som grønne årer.
- Ved deponering av løsmasser langs elvekanten vil Breim Kraft etablere fangdammer/sedimentasjonsbasseng mellom massedeponi og Breimselva. Erfaringsmessig vil dette fjerne det meste av skadelig sprengsteinstøv og giftige nitrogenforbindelser. Høy vannføring i Breimselva i sommerhalvåret vil raskt fortynne eventuelle utslipp. Ved lav vannføring i vinterhalvåret må entreprenøren vise ekstra varsomhet ved deponering av masser. Breim Kraft legger opp til prøvetakning ved utløpet av fangdammene, for å sikre at tilførselene ligger innenfor vassdragets tålegrense.

Breim Bygdeutviklingslag

Breim Kraft er svært glad for at bygdeutviklingslaget er positive til en utbygging i Breimselva. I høringsuttalelsen er det en rekke teorier og forslag som Breim Kraft mener ligger utenfor gjeldende praksis ved vannkraftutbygging, det er derfor ikke kommentert.

Raudt Sogn og Fjordane

Breim Kraft mener at Breim kraftverk er et skånsomt prosjekt som i stor grad tar hensyn til andre interesser. Breim Kraft har ingen ytterligere kommentarer.

Samfunnsdemokratene i Sogn og Fjordane

For kommentarer vedrørende utbyggingsalternativ viser Breim Kraft til svaret på uttalelsen til Gloppen kommune. For kommentarer vedrørende den planlagte deponeringen i Breimsvatnet viser Breim Kraft til svaret på uttalelsen til Naturvernforbundet. Breim Kraft skriver at det i dag finnes gode løsninger som gjør det mulig å deponere tunnelmassene i Breimsvatnet uten vesentlig risiko for vannkvalitet eller økosystemet. Breim Kraft er også positiv til å utnytte tunnelmassene til andre formål, men at det er vanskelig å detaljplanlegge dette flere år fram i tid.

For andre forhold som Samfunnsdemokratene krever utredet viser Breim Kraft til fagrapportene.

Gloppen Camping og Fritid

For kommentarer vedrørende den planlagte deponeringen i Breimsvatnet viser Breim Kraft til svaret på uttalelsen til Naturvernforbundet. Breim Kraft viser til tidligere kommentarer vedrørende utbyggingsalternativ og linjekapasitet.

Mountainfjord v/Gunnar Nedrum Aagaard

Breim Kraft konstaterer at Mountainfjord er imot utbyggingen, men vil påpeke at en del av argumentasjonen i høringsuttalelsen tyder på at de ikke har gått gjennom konsekvensutredningen for prosjektet og at de har manglende kunnskap om selve konsesjonsprosessen. Breim Kraft kommenter Mountainfjords punkter:

1. Rådgivende Biologer AS har gjort en grundig utredning av de biologiske forholda i Breimselva. De har de siste 15 årene stått bak alt som er gjort av undersøkelser på fisk og ferskvannsbiologi i Breimsvatnet og Breimselva, og kjenner vassdraget svært godt.
2. Viser til egen omtale av NIVA-rapport senere i dokumentet.
3. Breim Kraft opplever det som en sterk overdrivelse å hevde at redusert vannføring vil være ødeleggende for Breim og naturopplevelsene langs nedre del av vassdraget. Den foreslåtte minstevannføringa er ikke veldig ulik naturlig lavvannføring i vassdraget. Et betydelig vanndekt areal sikres og bidrar til å opprettholde mye av elvas betydning som landskapselement i sommerhalvåret. De områdene som vil påvirkes av en utbygging er i stor grad allerede påvirket av menneskelig aktivitet. INON-områder vil ikke gå tapt.
4. Breim Kraft viser til utredninga av kulturminne/kulturmiljø, som konkluderer med ubetydelige til små negative konsekvenser for kulturmiljøet langs vassdraget. Breim Kraft mener konklusjonen som er gjort av en svært kompetent arkeolog må vektlegges sterkere enn påstandene fra Mountainfjord.

Breim Kraft viser til følgende uttalelse fra Mountainfjord: *«Vi mener søknaden er preget av mangelfull utredning og at Breimselva bør vurderes i fylkets samlet plan og verneplan for vassdrag. Fritak fra samlet plan bør ikke gis på bakgrunn av såpass mangelfull utredning.»* Breim Kraft mener dette synliggjør mangel på kunnskap om Samla Plan, Verneplan for vassdrag og konsesjonsprosessen. Tiltaket er allerede innvilget fritak fra Samla Plan og Breimsvassdraget er allerede så sterkt påvirket av tidligere vannkraftutbygging at det ikke er vurdert verna av offentlige instanser.

Breim Kraft vil påpeke at Gordon Hotell var ute av drift i den perioden utredningen ble utarbeidet, og at de ikke var kjent med planene om gjenåpne hotellet.

Avslutningsvis vil Breim Kraft legge til at Mountainfjord har trukket seg fra drifta av Gordon Hotell, og derfor ikke kan regnes som en part i denne saken. Breim Kraft vil derfor be NVE om å ikke vektlegge denne uttalelsen.

Sigbjørn Heggdal

Breim Kraft påpeker at det i konsekvensutredningen kommer tydelig fram at en stabilt lav vannføring vil være uheldig for fisket etter storørret i og rundt osen, men at dette fisket fremdeles vil være mulig i perioder med høy vannføring og overløp over dammen. Breim Kraft viser ellers til kommentarene til fylkeskommunens «konklusjon/tilråding». Breim Kraft mener at en stabilt lav vannføring videre oppover i elva vil kunne øke produksjon av bekkørret og bedre forhold for fisk.

Lene Seime

Breim Kraft skriver at elvepadling er en av interessene som vil bli hardest ramma av en utbygging, men at det fremdeles vil være mulig å padle i Breimselva i perioder høy vannføring og overløp. I perioden 10. mai – 10. oktober 2011 var det til sammen 40 dager med høy nok vannføring til å sikre minst 20 m³/s restvannføring nedenfor planlagt inntak. Breim Kraft har ingen ytterligere kommentarer til denne uttalelsen.

Kirsten Kleppe Lyslo

Breim Kraft har ingen kommentarer til denne uttalelsen, utover det at konsekvensene som skildres etter deres mening ikke er dokumentert eller har rot i virkeligheten.

Inger Berit Skinlo

Breim Kraft er av den oppfatning av at utbyggingen er skånsom for de fleste interesser, og at prosjektet vil gi god avkastning for eierne, store lokaløkonomiske ringvirkninger og betydelige skatteinntekter til Gloppen kommune. Breim Kraft har ingen ytterligere kommentarer til denne uttalelsen.

Jens Fremming Anderssen

Vedrørende Anderssens kommentarer til fisk og fiske viser Breim Kraft til tidligere svar på dette.

Videre skriver Breim Kraft at den planlagte utbyggingen kan gjennomføres uten å bygge vei opp til påhugget til svingesjakta, inngrepene i Seimestranda vil dermed bli svært små. Det eneste som vil bli synlig er tunnelpåhugget ved veien og et planert område rundt påhugget (midlertidig riggområdet). Breim Kraft mener at spora etter utbyggingen vil bli svært små etter at anleggsarbeidet er avslutta og berørte areal er revegetert. Veien opp til lia vil holde normal skogveistandard. Angående Anderssens kommentar til bygdas attraktivitet for turister og potensielle bosettere, mener Breim Kraft at det viktigste er å sikre landbruket og eksisterende bosetning. I en tid med dårlig lønnsomhet innen jordbruket er det nødvendig å utnytte alle de ressursene som er tilgjengelig, som vannkraft. Dersom det ikke er mulig å opprettholde tilstrekkelig inntekt fra gården vil landbruket fases ut og mye av kulturlandskapet vil endre karakter, noe Breim Kraft anser som en større negativ konsekvens enn utbyggingen av Breim kraftverk vil ha.

Advokatene Lothe og Mardal, på veggen av Nils og Peder Seime

De ulike momentene til høringsuttalelsen er kommentert under:

Breim Kraft mener at de ut ifra ordlyden i NVEs konsekvensutredningsprogram har utredet de utbyggingsalternativene som er påkrevd. For å imøtekomme ønsket fra grunneierne på Seime, Gloppen kommune m.fl. har Breim Kraft likevel valgt å utrede av et alternativ med kraftstasjon ved Breimshallen. Breim Kraft viser til egen utredning for nærmere informasjon.

Breim Kraft viser til kommentarene til NIVAs rapport senere i dokumentet.

Rapporten fra Aurland Naturverkstad vurderer Breim Kraft som et bestillingsverk fra grunneierne på Seime, og ikke som en objektiv/nøytral vurdering. Breim Kraft har vurdert følgende tema i rapporten:

Flora, fauna, INON og verneinteresser

Breim Kraft påpeker at de har benyttet seg av svært erfarne, kompetente og anerkjente fagfolk til feltarbeidet på flora og fauna.

Breim kraftverk og Breimselva er lokalisert i et område som allerede er sterkt påvirka menneskelig aktivitet, noe som har satt sitt preg på det biologiske mangfoldet, og de registreringene som er gjort konkluderer med at området ikke har vesentlige kvaliteter utover det som normalt finnes langs tilsvarende vassdrag i regionen.

Aurland Naturverkstad er kritiske til at enkelte kilder ikke er oppført på lista over muntlige kilder. Breim Kraft svarer følgende: 1) Viltansvarlig i Gloppen kommune ble kontaktet i forbindelse med prosjektet 420 kV Fardal-Ørskog (der det ene trasévalget krysset Breimsvatnet ved Seimestranda), men kommunen hadde lite å bidra med. 2) Viltkartlegginga som ble som ble gjennomført i Gloppen kommune i 2011 ble startet opp for seint til at resultatene kunne benyttes i rapporten. 3) At informasjon fra grunneierne på Seime i liten grad er innarbeida i rapporten skyldes manglende artskunnskap og liten troverdighet rundt påståtte observasjoner i området.

Breim Kraft har følgende kommentarer til påstanden om at det finnes rødlista rovfugler i Seimestranda:

- Det er i ettertid bekreftet at kongeørn hekker litt sør for det planlagte anleggsområdet i Seimestranda. Informasjon om dette ble umiddelbart oversendt til NVE.
- På tross av påstander om hekking finnes det ingen indikasjon på at hubro hekker i området. Lytting og lokking ned CD-spiller ble gjennomført høsten 2011, over flere kvelder med gode værforhold, uten resultat.
- Etter at kongeørn, fjellvåk og de rødlista spettene (hvitryggspett, dvergspett, gråspett og vendehals) ble tatt ut av rødlista i 2010, er potensialet for funn av hekkende rødlistearter i Seimestranda svært lite. Breim Kraft mener at det kun er hønsehauk av rødlisteartene som har et visst potensial for hekking i området, det er imidlertid ikke gjort konkrete observasjoner i Seimestranda.

På bakgrunn av disse punktene mener Breim Kraft at grunneiere, Aurland naturverkstad og Fylkesmannen i Sogn og Fjordane legger fram udokumenterte påstander og presenterer det nærmest som fakta.

Vedrørende mulig forekomst av ande- og våtmarksfugl rundt osen mener Breim Kraft at det under tvil kunne vært avgrensa som et lokalt viktig viltområde for overvintrende arter som sangsvane, laksand og siland. Breim Kraft mener imidlertid at det klart viktigste overvintringsområde for andefugl ligger ved utløpet av Breimsvatnet (vestenden). Konsekvensene av en eventuell tilfrysing rundt utløpet av Breimselva vil være svært små fordi de nevnte artene kan forflytte seg noen kilometer mot vest og finne gode forhold.

Breim Kraft stiller seg tvilende til Aurland Naturverkstad sin opplysning om at det i et uthus på Seime finnes flaggermus, som kan være arten trollflaggermus (VU). Breim Kraft påpeker at dersom trollflaggermus er påvist vil ikke yngleplassen/tilholdsstedet berøres og det er lite trolig at arten er så avhengig av elveosen som fremstilt av Aurland Naturverkstad. Breim Kraft refererer til en e-post fra Tore Chr. Michaelsen (flaggermus-forsker) «[...] Synes ikke som flaggermusene taper så stort på utbygging av disse elvene (gjelder strie Vestlandselver). Langt viktigere områder er brakkvannsfjordene der saltinnholdet er lavere enn 16 promille. [...]»

Landskap

Breim Kraft viser til Aurland Naturverkstad sin påstand om at konsesjonssøknaden mangler fotodokumentasjon av forventet effekt på elveosen/deltaet. Breim Kraft påpeker at dette ikke stemmer og at fotodokumentasjon fra dette området, med ulike vannføringer, er vedlagt.

Videre viser Breim Kraft til Aurland Naturverkstad sin kommentar om at elvas rolle som viktig landskapselement ved utøving av friluftsliv ikke er tillagt vekt. Og at rapport om turisme og friluftsliv ikke blir referert til i vurderingene av verdi og omfang og konsekvens. Breim Kraft svarer at områdets verdi og tiltakets konsekvenser for landskapsbildet i området er vurdert ut fra kriteriene i Håndbok 140. Det er ikke normal praksis å inkludere friluftsliv og reiseliv i verdi- og omfangsvurderingene på landskap, men landskapskvalitetene og -effektene er derimot inkludert i verdi- og omfangsvurderingene på friluftsliv og reiseliv.

Kulturminne og kulturmiljø

Aurland Naturverkstad skriver at utbyggingsområdet (planområdet og influensområdet) ikke er definert i rapporten. Breim Kraft mener det er en feilaktig påstand.

Aurland Naturverkstad påstår at kulturhistorien i området er skildra på et overordnet nivå, og at automatisk freda kulturminner ikke er inkludert i sammenhengen. Breim Kraft mener at dette er en grunnløs påstand. Aurland Naturverkstad påpeker videre at kulturmiljø 1 er så overordnet at det ikke er egnet til å vurdere omfang og konsekvens av en utbygging. Breim Kraft er helt uenig i denne påstanden, og skriver at området fremstår som et sammenhengende kulturmiljø og at ingen av kulturminnene innenfor kulturmiljøet kommer i direkte konflikt med utbyggingen.

Breim Kraft vil ellers påpeke at første del av den arkeologiske befaringsforegikk sammen med en lokal informant som hadde god kjennskap til kulturminnene i området. I tillegg har utreder vært i kontakt med Berit Gjerland i SFF (kommuneansvarlig) og Asle Bruen Olsen ved arkeologiske landsdelsmuseet, Bergen Museum, som tidligere har deltatt i utgravingene innenfor kulturmiljø 1. I tillegg har det vært kontakt med arkeolog Sonje Innselset ved det arkeologiske landsdelsmuseet, Bergen Museum, som fra topografisk arkiv oversendte all informasjon om matrikkelgårdene i utbyggingsområdet. Breim Kraft vurderer på bakgrunn av dette datagrunnlaget for å være tilstrekkelig.

Morten Fammestad

Breim Kraft har ingen kommentar utover at alternativ A opprettholdes som primært utbyggingsalternativ og at alternativ C omsøkes som et sekundært alternativ.

Solveig Seime

Breim Kraft har ingen kommentar utover at alternativ A opprettholdes som primært utbyggingsalternativ og at alternativ C omsøkes som et sekundært alternativ.

Arne Skinlo

Vedrørende alternative utbyggingsløsninger og inngrep ved osen viser Breim Kraft til tidligere kommentarer.

Norsk Kraft AS har gjort overslag som viser omtrentlig avkastning for grunneierne med og uten grønne sertifikat. Dersom anlegget settes i drift innen 2020 og kommer inn under ordninga med grønne sertifikat, vil utbyggingen medføre betydelige inntekter til grunneierne. Også uten grønne sertifikat vil utbyggingen være bedriftsøkonomisk lønnsom, men avkastninga og de lokale, økonomiske ringvirkningene vil bli mindre.

Olav Skinlo

Kommentarene i uttalelsen er kommentert tidligere, Breim Kraft har ingen ytterligere kommentarer.

Dagmund Moldestad

Breim Kraft viser til kommentarene til NIVAs rapport om fisk/storørret senere i dokumentet, og til kommentarene til Gloppen kommune vedrørende utbyggingsalternativ. Breim Kraft er ellers av den oppfatning av at konsekvensene av det omsøkte tiltaket er akseptable sett i forhold til den store verdien utbyggingen vil tilføre lokalsamfunnet.

Kolbjørn Hunskår

Kommentarene i uttalelsen er kommentert tidligere, Breim Kraft har ingen ytterligere kommentarer.

Martin og Inga Helen Seime, Reidar Skrøppa

For kommentarer vedrørende utbyggingsalternativ, vannføring/inngrep i osen og deponering av tunnelmasse viser Breim Kraft til tidligere kommentarer (bl.a. svar til Gloppen kommune og Naturvernforbundet). Breim Kraft har ingen ytterligere kommentarer til denne uttalelsen.

Arne Kleppe

Breim Kraft påpeker at det vil være fullt mulig å fiske i Breimselva etter en eventuell utbygging. Fiske etter storørret ved osen, og oppvandrende ørret i nedre del av elva, vil være mulig i perioder med overløp. Breim Kraft mener det vil være mange dager gjennom sommerhalvåret med vannføring på 20–30 m³/s eller mer. Breim Kraft skriver videre at fiske etter stasjonær ørret (bekkørret) oppover i Breimselva vil mest sannsynlig bli bedre etter en eventuell utbygging fordi redusert vannføring, redusert turbiditet og noe høyere vanntemperatur gir bedre gyte- og oppvekstforhold, og økt produksjon av bunndyr og fisk. Øvrige kommentarer i uttalelsen har Breim Kraft kommentert tidligere.

Reidun Kvile

Breim Kraft viser til kommentarene til Arne Kleppe sin uttalelse.

Bent Støyva

Breim Kraft viser til kommentarene til Arne Kleppe sin uttalelse, og påpeker at den foreslåtte minstevannføringa i sommerhalvåret vil sikre et tilnærma 100 % vanddekt areal på strekninga mellom Seimebrua og Breimsvatnet.

Johan Støyva

Breim Kraft skriver følgende: *«Det er rett at regionen og landet i stor grad er sjølvforsynt med elektrisk kraft per i dag, men det er eit stort behov i Europa for ny fornybar energi. Dette behovet vil auke i åra som kjem, som følgje av utfasing av kol- og atomkraft. Satsinga på vindkraft i Europa vil òg medføre at verdien på norsk vasskraft, og då spesielt regulerbar kraft, vil auke. Breim Kraft meiner difor at prosjektet er eit lite, men viktig bidrag, i arbeidet for å auke andelen fornybar energi og redusere klimagassutsleppa i Europa.»*

Johan Støyva mener at så store prosjekt bør være på offentlige og ikke private hender. Breim Kraft er svært uenig og mener at dersom prosjektet er eid av lokale folk, og ikke av store aktører, vil verdiskapninga bli igjen i bygda og i kommunen (eiendoms- og inntektsskatt, etc.). Dersom ett av de store, nasjonale kraftselskapene skulle gjennomført utbyggingen, ville bare en liten del av inntektene blitt igjen i bygda og kommunen.

Breim Kraft påpeker at konsekvensene av utbyggingen er vurdert av fagfolk som har lang erfaring fra tilsvarende prosjekt. Breim Kraft mener at Breim kraftverk har relativt små konsekvenser, sammenlignet med andre vannkraftprosjekt av tilsvarende størrelse. Dette skyldes blant annet at området allerede er sterkt påvirket av menneskelig aktivitet (landbruk), at Breim kraftverk er et fjellanlegg (det meste av fysiske inngrep skjer inne i fjellet) og at restvannføringa er opp mot 7 m³/s ned mot utløpet i Breimsvatnet.

Kjell Risholm

For kommentarer vedrørende fisk og fiske viser Breim Kraft til kommentarer til andre uttalelser, og for kommentarer vedrørende utbyggingsalternativ viser Breim Kraft til svaret på uttalelsen til Gloppen kommune. Når det gjelder massetransport påpeker Breim Kraft at mye av det suspenderte materialet (breslam) vil føres gjennom tunnelen og kraftstasjonen, mens større fraksjoner (grus, stein etc.) vil samles opp i et sedimenteringskammer og senere spylt ned forbi dammen. Ved høy vannføring og overløp vil massene fraktes videre nedover vassdraget og ende opp i Breimsvatnet utenfor osen. Periodisiteten i massetransporten vil kunne bli noe endra, men den totale mengden tilført stein og grus utenfor osen vil ikke endres.

Vigdis Lena Kleppe

For kommentarer vedrørende fisk og fiske viser Breim Kraft til kommentarer til andre uttalelser, og for kommentarer vedrørende utbyggingsalternativ viser Breim Kraft til svaret på uttalelsen til Gloppen kommune. Kleppe etterlyser konsekvensutredninger for campingplassen ved Breimselva. Breim Kraft påpeker at dette er omtalt i fagrapporten under friluftsliv og reiseliv.

Nicolaj Brekke

Breim Kraft skriver at synspunktene og påstandene fra Nicolaj Brekke er såpass usaklige, og uten dokumentasjon, at de ikke kommenteres. Utover det viser Breim Kraft til svaret på NIVAs rapport senere i dokumentet.

Astrid Seime

For kommentarer vedrørende utbyggingsalternativ viser Breim Kraft til svaret på uttalelsen til Gloppen kommune, og for kommentarer vedrørende vannføring og landskap viser Breim kraft til tidligere kommentarer.

Breim Kraft skriver at grunneierne som driver et aktivt jordbruk, med ønske om å fortsette med dette, ikke kjenner seg igjen i påstanden om at vannkraftutbygging vil gi så store inntekter at grunneierne ikke lenger er tjent med å drive landbruk. Flere er avhengig av tilleggsarbeid utenom gården, Breim Kraft mener at en utbygging vil sikre et tilstrekkelig inntekstgrunnlag på gårdene langs Breimselva, slik at bøndene i større grad kan fokusere på gårdsdrifta.

Vedrørende verdiskapning og lokale økonomiske ringvirkninger viser Breim Kraft til tidligere kommentarer om at en utbygging vil generere langt større inntekter til bygda enn det reiselivet gjør i dag, eller har potensiale til å gjøre i framtida.

Ola Bøe

Breim Kraft stiller ikke spørsmålstegn ved Bøes gjengivelse av det gode fisket i Breimselva for 50–60 år siden, men påpeker at mye har endret seg i løpet av disse åra. Storørret gyter i utløpet av Breimsvatnet, det fanges sjelden stor ørret oppover i Breimselva og det er ikke påvist gytegroper fra storørret i Breimselva. Breim Kraft viser ellers til svaret på NIVAs rapport senere i dokumentet

Olav Rune Hole

Breim Kraft skriver at ifølge Rådgivende Biologer er den foreslåtte minstevannføringa mer en tilstrekkelig for å opprettholde gyte- og oppvekstvilkår i Breimselva. Ved et eventuelt positivt konsesjonsvedtak vil Breim Kraft følge NVEs pålegg om minstevannføring.

Peder Seime

Breim kraft viser til svaret på NIVAs rapport senere i dokumentet.

Erik Seime

Vedrørende mulige konsekvenser for landskapet vil Breim Kraft påpeke at det ikke er snakk om tørrlegging av vassdraget. Dersom svingetunnelen i Seimestranda bygges veiløst og store deler av tunnelmassene deponeres i Breimsvatnet mener Breim Kraft at det på sikt vil være få synlige spor etter utbyggingen.

Vedrørende påstanden om at utbygging av Breim kraftverk kan medføre nedleggelse av gårdsbruk viser Breim Kraft til svar på høringsuttalelsen fra Astrid Seime. Breim Kraft er svært uenig i påstanden.

Erik Seim skriver i sin uttalelse at det kun er snakk om en kortsiktig, positiv effekt for lokalt næringsliv. Breim Kraft viser til en masteroppgave fra Universitetet for Miljø- og Biovitenskap på Ås (Hustoft, 2006), som har undersøkt den direkte og indirekte lokale verdiskapninga i en kommune ved bygging av småkraftverk. Resultatet viser at verdiskapninga er betydelig og den indirekte verdiskapninga (økonomiske ringvirkninger i samfunnet) ofte er like stor som den direkte verdiskapninga

For kommentarer vedrørende utbyggingsalternativ viser Breim Kraft til svaret på uttalelsen til Gloppen kommune.

Borge Brekke

For kommentarer vedrørende fisk og ferskvannsbiologi viser Breim Kraft til svar på NIVAs rapport senere i dokumentet. Brekke uttrykker bekymring for at endret pH og raske vannstandsendringer vil ødelegge for steinfluer og døgnfluen *Baetis rhodani*. Breim Kraft svarer at den foreslåtte minstevannføringa vil føre til en mye mer stabil vannføring, og det er ingenting som tilsier store endringer i pH. Brekke viser videre til et regulert parti lenger opp i elva, hvor fisket har blitt dårligere i ettertid. Breim Kraft svarer at i det tilfellet Brekke beskriver renner elva fritt på hele strekningen. Endringer i fiskebestanden må derfor skyldes noe annet.

Anna Kleppe Ehn

Breim Kraft skriver at innspill/påstander i denne høringsuttalelsen er stort sett kommentert i svar på andre uttalelser, Breim Kraft har likevel følgende kommentarer: En utbygging vil få konsekvenser for fisket ved osen, men det vil fortsatt være mulig å fiske etter storørret i perioder med mye nedbør eller avsmelting fra breen. Utbyggingen vil få konsekvenser for elvepadling. Påstanden om at utbyggingen er en trussel mot reiselivet i Gloppen kommune, inkludert fjellvandring og skisport, er ifølge Breim Kraft en påstand uten rot i virkeligheten. For campingplassen og Gordon Hotell kan ikke negative konsekvenser utelukkes, men totalt sett mener Breim Kraft at en utbygging vil gi vesentlig større inntekter til lokalsamfunnet og kommunen enn det som tapes ved redusert tilstrømming av sportsfiskere og elvepadlere.

Kjell Reed

Breim Kraft skriver at de er opptatt av å ta vare på verdiene som finnes i og langs vassdraget, og vil derfor ta initiativ til et samarbeid med Breim Jakt og Fiskelag og Innlandsfiskeprosjektet for å legge til rette for et bedre fiske langs vassdraget.

Ole M. Henriksen

Breim Kraft viser til svaret på NIVAs rapport senere i dokumentet.

Stein K. Nygård og Arvid Brandal

Breim Kraft viser til svaret på NIVAs rapport senere i dokumentet.

Inge Johnsen

Breim Kraft har stor forståelse for at Reed Camping v/Inge Johnsen er bekymra for eventuelle konsekvenser av en utbygging. Breim Kraft er opptatt av å ta vare på verdiene i og langs vassdraget, og vil derfor ta initiativ til et samarbeid med Breim Jakt og Fiskelag og Innlandsfiskeprosjektet for å legge til

rette for et bedre fiske langs vassdraget. Etablering av terskler, rydding av skog og opparbeiding av stier er aktuelle tiltak. Breim Kraft har derfor tro på at det er mulig å gjennomføre utbyggingen og samtidig ta hensyn til Breimselva og osen sine kvaliteter som friluftsområde og fiskeplass.

Rådgivende Biologers kommentar til rapport fra NIVA v/Atle Rustadbakken m.fl.

Når det gjelder forhold som har omhandlet størøret i høringsuttalelsene har Breim Kraft vist til Rådgivende Biologers kommentarer til NIVAs rapport av 2011. Her gjengis hovedpunktene fra denne kommentaren.

Rådgivende Biologer gjennomførte drivtelling 9. desember 1999 og 12. november 2008 i Breimselva og observerte ikke gyteørret. NIVA kommenterer at disse drivtellingene kan ha vært gjennomført for sent i sesongen, slik at eventuell gytefisk har forlatt elva. Rådgivende biologer mener at dette kan ha vært tilfelle i 1999, men at det er lite sannsynlig for 2008. Tidligere gytefisktellingene av sjøørret utført av Rådgivende biologer viser at sjøørret gyter i oktober/november i vinter/vårkalde breelver av samme type som Breimselva, og de mener at det er sannsynlig at eventuell størøret i Breimselva vil oppføre seg på samme måte.

Rådgivende Biologer viser til at flere av uttalelsene omtaler fiske og fangst av størøret i Breimselva, men at ingen av disse viser til slike fangster i gyteperioden. Dette er ifølge Rådgivende Biologer ikke dokumentasjon på gyting i Breimselva, ettersom kjønnsmodne hanner kan være svært aktive før og under gyteperioden.

NIVA kommenterer i sin rapport at ungfiskundersøkelsene gjennomført av Rådgivende Biologer 15. november 2009 er metodisk svake på grunn av for lav temperatur ved undersøkelsestidspunktet. NIVA refererer til Norsk og Europeisk Standard som presiserer at elektrofiske ikke skal gjennomføres ved temperaturer under 5 °C. Årsaken til denne presiseringa mener Rådgivende biologer skyldes mangel på publiserte resultat fra elektrofiske ved temperaturer under 5 °C i internasjonal litteratur. Resultater fra elektrofiske på laks og ørret i Suldalslågen i perioden 2004–2011 viser at fisken, inkludert 0+, fordeler seg over en større del av elvebredden ved lav vannføring og lav temperatur om vinteren. Ved høy vannføring vil årsyngel oppholde seg nærmest land, mens eldre ungfisk står lengre ut i elva. Rådgivende Biologer mener derfor at ved elektrofiske på høy vannføring vil tettheten av årsyngel overestimeres og tettheten av eldre fisk underestimeres. Rådgivende biologer mener altså at elektrofiske på lav vannføring gir et mer representativt bilde av hele elvebunnen. NIVA gjennomførte ungfisktelling 12. og 13. august 2011. Vannføringa var anslagsvis 24 m³/s (målt til 14 m³/s ved Bergheim), temperaturen 8–12 °C, sikten var relativt dårlig og bredden på stasjonene var 2–3 m. Rådgivende Biologer mener at kombinasjonen av elektrofiske på en relativt smal stripe langs land, stri strøm lengre ut i elva, relativt høy temperatur, tid på året og relativt dårlig sikt sannsynligvis er årsaken til at årsyngel dominerte fangsten, mens det bare ble fanget 1 fisk større enn 12 cm. NIVA mente at mangel på kjønnsmoden ørret i fangsten kunne tyde på yngelproduksjon av vandrende størøret. Rådgivende Biologer er uenig i denne påstanden og mener at resultatene gir ingen indikasjon på at det er en størøretbestand i Breimselva.

Rådgivende Biologer mener at det totalt sett er vanskelig å sammenligne sine egne resultater fra elektrofiske med NIVAs resultater, men at det nødvendigvis ikke er så stor forskjell på resultatene. Forskjeller i vannføring, tid på året, sikt og temperatur under elektrofiske kan trolig forklare mesteparten av forskjellen i resultatene ved undersøkelsene i 2009 og 2011. Dersom fisken var konsentrert på de første meterne langs land på grunn av høy vannføring i 2011 vil det ha innvirkning på den beregnede tettheten. I 2009 var 16 av totalt 23 ørret større enn 12 cm, mens 1 av totalt 211 ørret var større enn 12 cm i 2011. Rådgivende Biologer mener at fraværet av større ørret i 2011 kan skyldes at de stod langt ut i elva, og/eller at de rømte bort fra området som ble fiska. Oppsummert mener Rådgivende Biologer, basert på erfaringer fra elektrofiske på Vestlandet, at lav vannføring er den viktigste faktoren for å få et

realistisk uttrykk for tetthet, deretter tid på året (etter 1. oktober), og dernest lavere temperaturer enn 10 °C.

Rådgivende Biologer opprettholder konklusjon om at storørreten i Breimsvatnet bruker utløpsosen som gyteområde, og at det ikke er en storørretbestand i Breimselva. Konklusjonen om at det vil bli bedre forhold for rekruttering av ørret i Breimselva etter en eventuell utbygging opprettholdes også.

Dersom det er ønskelig med en endelig avklaring på om storørretbestanden i Breimsvatnet bruker Breimselva som gyteområde mener Rådgivende Biologer at det kan avklares med genetiske analyser. Dette kan gjøres ved å sammenligne DNA fra ørret, inkludert storørret, fanget i Breimsvatnet med DNA av årsyngel fra Breimselva, Paulselva og fra utløpet av Breimsvatnet. Resultatene av disse analysene kan sammenlignes med analyser av skjell fra ørret fanget i Breimsvatnet, inkludert storørret. Ved en slik analyse mener Rådgivende Biologer at en kan få et inntrykk av hvor mye de enkelte gyteområdene/gyteelvene bidrar til ørreten i Breimsvatnet. Rådgivende Biologer legger til at mesteparten av et slikt materiale allerede er innsamla.

Tilleggsutredninger og søknad om nytt utbyggingsalternativ C

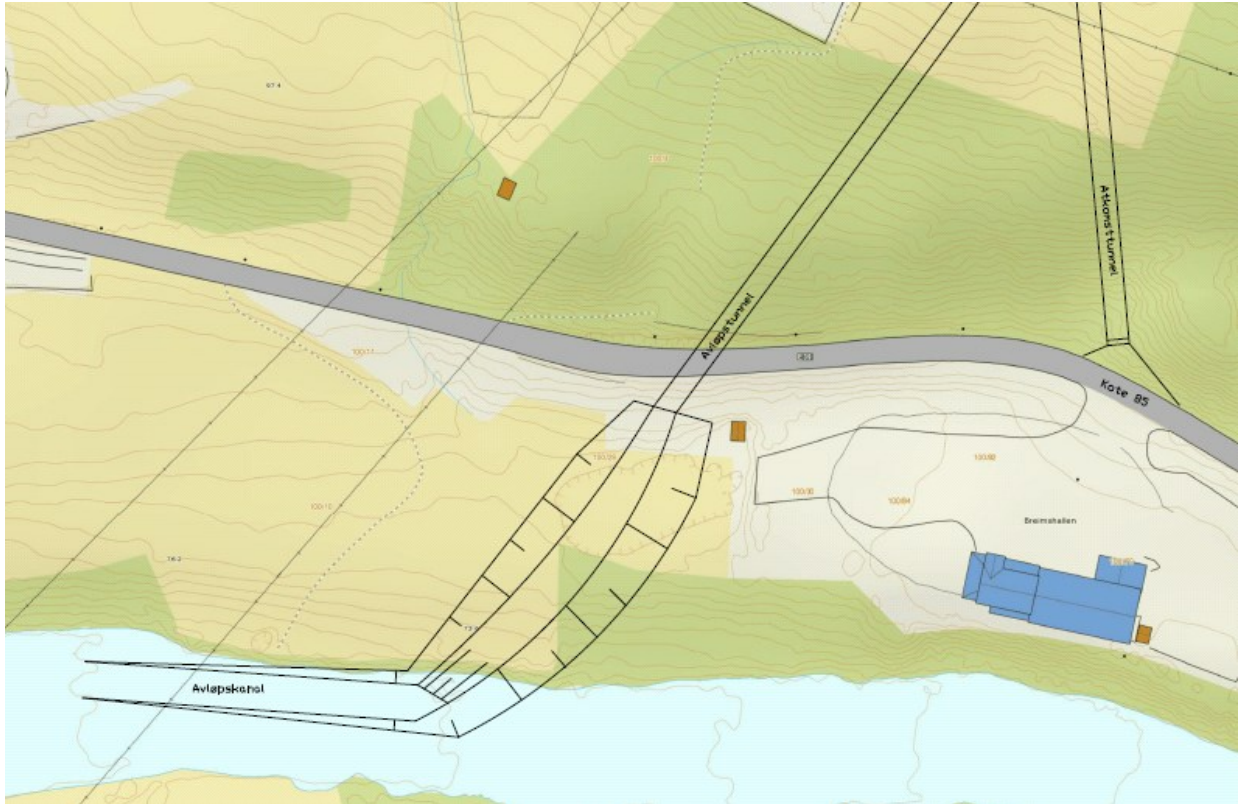
I flere av høringsuttalelsene ble det påpekt manglende utredning av et tredje alternativ med plassering av kraftstasjon ved Breimselva oppstrøms Seime bru, med tilbakeføring av vann til elva. For å imøtekomme dette valgte Breim Kraft å gjennomføre en tilleggsutredning i brev av 22. mai 2012 (dok.nummer 157) av nytt utbyggingsalternativ, alternativ C. I dette alternativet er kraftverket planlagt plassert oppstrøms Seime bru. Alternativ C er delt opp i to underalternativer, alternativ C1 og C2. Alternativ C1 er planlagt med samme minstevannføringslipp som i alternativ A, mens alternativ C2 er planlagt med en redusert minstevannføring.

I de oppfølgende undersøkelsene valgte Breim Kraft i tillegg å gjennomføre tilleggsvurderinger av vannkvalitet i Breimselva og en supplerende kartlegging ved Seimestranda for å undersøke om det forekommer hekking av hubro, hønsehauk og kongeørn.

På bakgrunn av høringsuttalelsen til Fylkesmannen i Sogn og Fjordane valgte Breim Kraft å utarbeide en rapport om vannkvalitet og økologisk tilstand i Breimselva. Utredningene ble utført av Asplan Viak. NVE mottok rapporten 27. oktober 2014.

Utbyggingsplan

NVE mottok søknad om nytt utbyggingsalternativ (alt C) med tilleggsvurderinger den 27. september 2012. Breim Kraft opprettholder alternativ A som det primære utbyggingsalternativet, og omsøker alternativ C som et sekundært alternativ. I alternativ C vil kraftstasjonen bygges i fjell ved Breimshallen, mens dam og inntak er som tidligere omsøkte alternativ planlagt bygd ved Høylo/Fløtre. Fra inntaksterskelen planlegges en kort kanal nordover mot en inntakssjakt. Herfra føres vannet i en tilløpstunnelen med svakt fall 3,15 km nedover mot Jordanger og Breimshallen på nordsiden av Breimselva. Vannveien må bygges med et svingearrangement som for alternativ A. Kraftstasjon og svingekammer blir liggende i fjellet nord for Breimshallen, og det sprenges en avløpskanal under E39 med bunnkote 60,0. Avløpskanalen stiger opp mot kote 68 og får sitt utløp i elva ca. 100 m vest for Breimshallen.

Det er foreslått å kanalisere en strekning på inntil 150 m i Breimselva for å senke undervannstand for kraftverket med inntil 1,5 m. På siden av den kanaliserte elvestrekningen er det planlagt å tilrettelegge for opp-/nedvandring av fisk.

Transformator og koblingsanlegg bygges i dagen ved siden av Reed transformatorstasjon. Det må bores sjakt ned til kraftstasjon for trekking av kabler.

Adkomst til kraftstasjonen blir ca. 150 m lang og går fra fjellskjæring i krysset ved innkjøring til Breimshallen og med fall ca. 1:10 inn til kraftstasjonen.

Massedeponi

Utbygging etter alternativ C vil medføre uttak og anvendelse/deponering av ca. 270 000 m³ tunnelmasse. Mellom Breimshallen og idrettsplassen er det ca. 46 dekar dyrka mark som skråner ned mot elva. Her foreslås det å benytte massene til heving/utbedring av jordbruksarealene. Ved å bygge en mur ned mot elva, som kan skjules i terrenget ved å bevare kantvegetasjonen, er det sannsynlig at det er mulig å deponere 200 000 m³ på dette arealet. Høydeforskjellen mellom elva og veien er ca. 15 m.

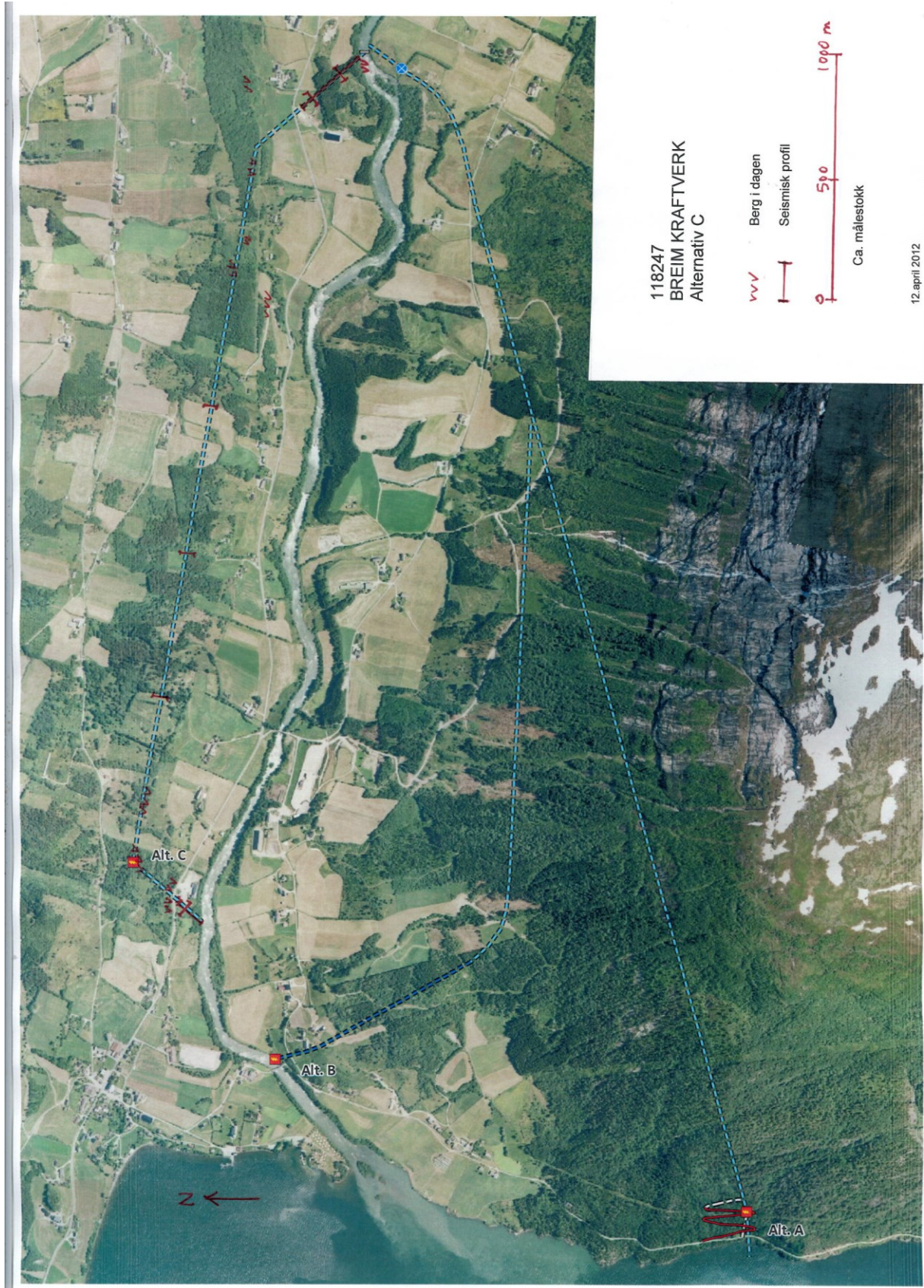
Ortofoto med illustrering av massedeponi

Det vil bli etablert et sedimentasjonsbasseng/-grøft mellom deponiet og elva i anleggsfasen, slik at sprengsteinstøv og giftige nitrogenforbindelser blir sedimentert/luftet ut før vannet ledes ut i Breimselva.

I tillegg har Breim Kraft vært i kontakt med Byrkjelo Maskin og Eide Sandtak, som begge uttrykker stor interesse for kjøp av tunnelmasse.

Tilleggssøknadens hoveddata

Hydrologi m.m.	C1: Med en minstevannføring på 6,0/1,0 m ³ /s	C2: Med en minstevannføring på 4,0 / 1,0 m ³ /s
Nedbørfelt (km ²)	353,1	353,1
Restfelt (km ² nedenfor inntaket til utløpet)	16,3	16,3
Middelvannføring (m ³ /s) ved inntaket	27,3	27,3
Alminnelig lavvannføring (m ³ /s) ved inntaket	2,58	2,58
5-persentil sommer (m ³ /s) ved inntaket	11,90	11,90
5-persentil vinter (m ³ /s) ved inntaket	2,13	2,13
Inntak på kote	125,0	125,0
Kote undervann (midlere, se undervannskurve)	69,5	69,5
Brutto fallhøyde (m)	55,5	55,5
Slukeevne, maks. (m ³ /s)	60,0	60,0
Slukeevne, min (m ³ /s)	2,0	2,0
Installert effekt (MW)	28,0	28,0
Midlere energiekvivalent (kWh/m ³)	0,129	0,129
Brukstid (t)	3120	3210
Produksjon*		
Vinter (GWh) (1/10 – 30/4)	27,1	27,1
Sommer (GWh) (1/5 – 30/9)	60,3	62,9
Årlig middel (GWh)	87,4	90,0
Økonomi		
Utbyggingskostnad (mill. kr)	301	301
Utbyggingspris (kr/kWh)	3,44	3,34
Vannveier		
Svingetunnel (m)	150	150
Trykktunnel (m)	3150	3150
Avløpstunnel (m)	200	200
Generator		
Ytelse (MVA)	3+8+20 MVA	3+8+20 MVA
Spenning (kV)	7-11	7-11
Transformator		
Ytelse (MVA)	3+8+20 MVA	3+8+20 MVA
Spenning (kV)	7-11 / 22	7-11 / 22
Kraftoverføring (luftlinje eller jordkabel)		
Lengde (m)	100-300	100-300
Spenning (kV)	22	22

Ortofoto fra tilleggsinformasjon fra søker der alternativ C er inntegnet.

Konsekvenser av alternativ C sammenlignet med alternativ A – vurderinger fra Breim Kraft AS

Ved utbygging etter alternativ C vil vannføringen i nedre del av Breimselva opprettholdes slik at utløpsosen og dens fiskemuligheter bevares. Konsekvensene for friluftsliv, kulturmiljø, landskap og naturmiljø langs nedre del av Breimselva reduseres noe sammenlignet med hovedalternativet. Den positive virkningen vil være størst for fritidsfisket nedenfor Seime bru og ved osen. For landskap og miljø vurderes det som positivt at Seimestranda ikke berøres. Når det gjelder elvepadling vil konsekvensgraden være den samme som ved utbygging etter alternativ A.

I forbindelse med anleggsfasen medfører alternativ C en større støybelastning nær bebyggelsen på Reed.

Dersom nødvendige avbøtende tiltak iverksettes mener Breim Kraft at avrenning fra tunnel og massedeponi vil medføre liten fare for at det akvatiske miljøet påvirkes i vesentlig grad.

Vedrørende påvirkning på vannkvalitet viser Breim Kraft til tilleggsvurderinger og oppfølgende undersøkelser fra Asplan Viak.

Tilleggskartlegging av fugl i Seimestranda

På bakgrunn av kommentarer i høringsuttalelsen fra Fylkesmannen i Sogn og Fjordane har Breim Kraft valgt å gjennomføre en supplerende kartlegging av rødlista fuglearter i Seimestranda. Etter at konsekvensutredningene var gjennomført ble det gjennom viltkartleggingen i Gloppen kommune påvist at kongeørn hekker litt sør for planlagt anleggsområde. På grunn av topografi og avstanden til reiret er det lite trolig at hekkende kongeørn vil påvirkes negativt, men det vil være en fordel å gjennomføre den mest støyende delene av anleggsarbeidet utenom hekketida. Lytting etter hubro gav ingen resultater, men det kan likevel ikke konkluderes med 100 % sikkerhet at hubro ikke hekker i området. Potensialet for funn av hekkende rødlistearter i Seimestranda vurderes som lite, kun hønsehauk og i liten grad hubro har et visst potensial for hekking.

Tilleggsvurderinger av vannkvalitet

Breim Kraft konstaterer at en fraføring av en stor del av vannføringen på strekningen mellom planlagt inntak og utløp (enten Breimsvatnet eller Breimshallen) vil redusere resipientkapasiteten på den aktuelle strekningen. Dette vil gjøre elven mer utsatt for lokale tilførsler fra jordbruk etc. For å øke Breimselvas tåleevne har Breim Kraft foreslått følgende tiltak:

1. Nedleggelse av komposteringsanlegget ved Fløtre. Avtalen med Gloppen kommune er oppsagt og anlegget vil derfor gå ut av drift 01.10.2013.
2. Byrkjelo renseanlegg har utløp til Breimselva ca. 1 km ovenfor planlagt inntak. Ved å føre avløpet fra Byrkjelo renseanlegg til inntaket via et nedgravd rør og videre inn på tunnelen til Breim kraftverk, vil berørt strekning i elva bli bedre rustet til å ta imot lokale tilførsler fra jordbruksarealet. Kostnaden er estimert til ca. 1,0 million kroner.
3. Tiltak innen jordbruket:
 - Bedre oppfølging av gjødslingsplaner.
 - Etablering av fang-/rensedammer.
 - Etablering av bredere kantsone med skog og undervegetasjon langs elva.
 - Omlegging til økologisk drift på deler av jordbruksarealet langs elva.

Breim Kraft har engasjert Asplan Viak til å gjennomføre ytterligere målinger, analyser og vurderinger knyttet til vannkvalitet i Breimselva.

Behandlingsprosess

Høring

NVE sendte 17. oktober 2012 notatet med tilleggsutredninger på en begrenset høring til de instanser og privatpersoner som hadde uttalt seg til søknad med konsekvensutredning av 15. mars 2011. Høringsfrist ble satt til 10. desember 2012.

Sammendrag av høringsuttalelser til tilleggsutredninger og nytt alternativ C

NVE har mottatt 27 uttalelser til saken og i det følgende gis en oppsummering av de viktigste synspunktene på omsøkte planer. Høringsuttalelsene er forkortet av saksbehandler. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal. Kommentarer og krav som spesifikt gjelder konsekvensutredningene gjengis og diskuteres i et eget kapittel senere i innstillingen.

Gloppen kommune (dok.nummer 194) uttaler i brev av 18.12.2012 at de er positive til at kraftressursene i Breimselva i Breimsvassdraget utnyttes, og bemerker at alternativ C synes å ha mindre miljømessige konsekvenser enn alternativ A. Kommunen påpeker at kommunestyrets spørsmål til alternativ A i uttalelse av 07.12.2011 ikke fullt ut er besvart i tilleggsutredningene, og går derfor imot at det gis konsesjon til utbygging av alternativ A. Kommunen mener at massedeponiet for alternativ C ikke er godt nok visualisert, men mener likevel at det kan gis konsesjon til dette alternativet. Ved positiv innstilling påpeker kommunen at det må settes vilkår som sikrer vannkvaliteten i elva, både på utbygd elvestrekning og nedenfor utløpet. I tillegg må det fastsettes en minstevannføring som sikrer minst mulig skade på livet i elva.

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane (dok.nummer 198) fraråder i brev av 25.01.2013 at det gis konsesjon til alternativ C. Det nye alternativet imøtekommer i noen grad innvendingen til alternativ A, men det nye alternativet vil likevel i stor grad ramme allmenne interesser. I uttalelsen til alternativ A poengterte Fylkesmannen at det var knyttet store konflikter til det store vannuttaket, disse konsekvensene blir ytterligere forsterka for alternativ C2, som er planlagt med mindre sommerminstevannføring. Fylkesmannen peker på at lokal- og fiskefaglig kunnskap tilsier at Breimselva er en sannsynlig del av det økologiske funksjonsområde for storørretbestanden i Breimsvatnet. Det er uavklart om storørreten som er fanget i Breimselva har vært på nærings- og/eller gytevandring, Fylkesmannen mener derfor at kunnskapsgrunnlaget ikke er tilstrekkelig til å kunne vurdere hvilken effekt utbyggingen vil ha på bestanden. Førre-var-prinsippet bør legges til grunn. Slik Fylkesmannen ser det er det ikke avklart om redusert vannføring vil medføre økt sedimentering på den planlagt regulerte strekninga. Fylkesmannen påpeker at tetting av hulrom i elvebunnen kan ødelegge leveområdene for fisk, og dersom det bygges terskler, som foreslått, vil dette forsterke problemet. Beskrivelsen av den planlagte kanaliseringen mener Fylkesmannen er for lite detaljert til å kunne ta stilling til mulige effekter på fisk. Fylkesmannen mener videre at beskrivelsen av massedeponi og bruk av masser er for upresis og mangler fotomontasje i tråd med konsekvensutredningsprogrammet. Det samme gjelder plassering og utforming av inntak og avløp. Eskeren ved Fløtre har nasjonal verdi, Fylkesmannen mener at det må sjekkes ut om inntaket og rørgata kommer i kontakt med denne. Fylkesmannen viser til vannforskriften og påpeker i den sammenheng at konsekvensen for vannkvalitet er uavklart for både alternativ A og alternativ C, og at det ikke kan settes i verk nye tiltak som forverrer forholda i Breimselva. Allerede i dagens situasjon kreves det tiltak for å forbedre situasjonen i elva.

Sogn og Fjordane fylkeskommune (dok.nummer 201) tilrår i brev av 27.02.2013 at det gis konsesjon til utbygging av Breim kraftverk etter alternativ C. Fylkeskommunen mener at fordelene ved tiltaket overstiger ulempene for allmenne og private interesser. Fylkeskommunen har følgende merknader:

- Et vilkår for tillatelsen er at tiltak som sikrer vannkvaliteten i elva, både på utbygd elvestrekning og nedenfor utløpet, blir gjennomført.
- NVE må vurdere de to fagrapportene om fisk opp mot hverandre og fastsette en minstevannføring.
- Det planlagte massedeponiet må ha klar avgrensning mot elv, og utløpet i elva må flyttes nedover i elva slik at en unngår å grave/kanalisere i selve elveløpet.

Fylkesrådmannen mener derimot at fordelene ved tiltaket ikke overstiger ulempene for allmenne og private interesser, og fraråder derfor at det gis konsesjon til alternativ C. Fylkesrådmannen mener at planlagt minstevannføring om sommeren, både for alternativ C1 og C2, er for lite, og at den lave vannføringen vil få konsekvenser for kulturlandskap, friluftsliv inkl. elvepadling, fisk og fiske. Vannkvaliteten i elva er uavklart både for alternativ A og C, og fylkesrådmannen mener at det ikke kan settes i verk nye tiltak som kan forverre forholda. Fylkesrådmannen påpeker at effekten av utbyggingen på storørretbestanden i Breimsvatnet er uavklart og at føre-var-prinsippet bør derfor legges til grunn. I tillegg påpeker fylkesrådmannen at tiltakshavers undersøkelsesplikt, jf. §§ 9 og 10 i kulturminneloven, ikke er gjennomført. Videre trekker fylkesrådmannen fram at planlagt kanalanlegg ved utløpet og senka avløpskanal i elva vil bli et stort inngrep i landskapet og et fremmedelement i kulturlandskapet. Utløpet fra kraftstasjon bør ifølge fylkesrådmannen legges i rør/kulvert fram til elva, av hensyn til ferdsel. Videre poengterer fylkesrådmannen at det i forbindelse med det planlagte massedeponiet langs elva må tas hensyn til kulturlandskapet og landskapselementer langs elva, i tillegg til at elvebredden fortsatt må være tilgjengelig for aktivitet og opplevelser.

Miljødirektoratet (dok.nummer 200) uttaler seg i brev av 25.01.2013. Miljødirektoratet påpeker at deres uttalelse især omtaler hensynet til storørretbestanden og Breimselva som et mulig funksjonsområde for bestanden. For vurderinger av andre miljøforhold viser Miljødirektoratet til uttalelsen fra Fylkesmannen i Sogn og Fjordane.

Miljødirektoratet gjør oppmerksom på at det i Norge i dag er registrert 27 innsjø- og tre elvesystemer med «sikre» storørretstammer. Disse forekommer i 168 ulike gyte- og oppvekstlokaliteter, Breimsvatnet er en av disse. I forslag til forvaltningsplan for storørret (1997) ble 80 % storørretstammene regnet som utryddet, truet eller sårbar. Videre påpeker Miljødirektoratet at storørretstammer i forvaltningssammenheng skal tillegges stor vekt, og viser til OEDs retningslinjer for revisjon av konsesjonsvilkår.

Miljødirektoratet påpeker at resultatene presentert i konsekvensutredningen for ferskvannsökologi står i betydelig kontrast til resultater og vurderinger i NIVAs rapport som er basert på feltundersøkelser to år etter. På bakgrunn av de motstridende resultatene fra foreliggende studier mener Miljødirektoratet at konsekvensutredningens fiskeundersøkelse har så store svakheter at konklusjonen ikke kan tillegges vekt. Miljødirektoratet viser til historiske kilder som viser fangster av storørret i Breimselva. Selv om det er uavklart om storørreten er på nærings- og/eller gytevandring mener Miljødirektoratet at forekomsten av storørret tilsier at Breimselva er en del av dens økologiske funksjonsområde. Fordi storørretstammer i forvaltningssammenheng skal tillegges stor vekt mener Miljødirektoratet at naturmangfoldlovens (nml.) § 5 (forvaltningsmål for arter og bestander) må vektlegges. Motstridende resultater vedrørende Breimselvas betydning for storørretbestanden tilsier at kunnskapsgrunnlaget ikke er tilstrekkelig for å vurdere mulige konsekvenser av omsøkte kraftverk på bestanden, jf. § 8 (kunnskapsgrunnlaget) i nml. Videre tilsier nml. § 9 (føre-var-prinsippet) at tiltaket ikke kan gjennomføres så lenge tiltakets påvirkning er uavklart.

Videre skriver Miljødirektoratet at omsøkte regulering har flere uavklarte konsekvenser som vil berøre kravene til godt vannmiljø i betydelig grad (jf. vannforskriften). Miljødirektoratet påpeker at omsøkte minstevannføring, for alternativ A og C, sannsynligvis vil medføre betydelig vandringsproblemer for

oppvandrende fisk fra Breimsvatnet. Fra andre ørret- og lakseførende vassdrag er det en godt kjent problemstilling at oppvandrende fisk velger å gå til utløpet av kraftstasjoner der vannføringen er høyere enn vannføringen i den regulerte elva. Miljødirektoratet minner om at planlagt minstevannføring er halvparten eller under halvparten av 5-persentilen sommer og vinter, avhengig av reguleringsalternativ.

Miljødirektoratet viser til den foreslåtte kanaliserte strekningen på inntil 150 m i Breimselva, og at det er angitt at vil bli lagt til rette for at for opp- og nedvandring av fisk på siden av kanalisert strekning. Miljødirektoratet bemerker at det er ingen skisse i utredningen som viser den tekniske løsningen for dette tiltaket og heller ingen miljøfaglig vurdering av det. Miljødirektoratet anser dette som en betydelig mangel og ikke i tråd med kravet i naturmangfoldlovens § 8.

Utbyggingsplanene kan medføre endringer i elvens breslampåvirkning. Dette kan ha betydning for biologisk produksjon på berørt elvestrekning, og Miljødirektoratet anser det derfor som en vesentlig mangel at det ikke er vurdert i konsekvensutredningen. Økt sedimentering vil kunne redusere hulromskapasiteten i bunnsstratet og dermed redusere skjulmuligheter for ungfisk, noe som er avgjørende for ungfiskproduksjonen i vassdrag med laksefisk.

Som et avbøtende tiltak er det foreslått å bygge terskler på de strekningene der fallforholdene tillater det. Miljødirektoratet mener at med den minstevannføringen det legges opp til vil dette kunne forsterke sedimenteringa i elva.

Miljødirektoratet påpeker at det i utredningene ikke er fremmet beregninger for vanddekt areal ved ulike vannføringer.

Ved inntaket til rørgate planlegges en ca. 70 m bred og 1–1,5 m høy terskel. Miljødirektoratet påpeker at det ikke går fram av prosjektbeskrivelsen hvor lang elvestrekning som blir påvirket ved denne oppdemmingen og at det mangler en vurdering av om terskelen kan bli et hinder for fiskevandring.

I sin konklusjon gjentar Miljødirektoratet at foreliggende kunnskap tilsier at Breimselva er en del av det økologiske funksjonsområdet til storørreten i Breimsvatnet. Miljødirektoratet mener videre at på grunn av sterkt redusert vannføring vil omsøkte kraftutbyggingen sannsynligvis ha betydelig negativ virkning på den økologiske tilstanden i vassdraget, og frykter dermed at det selv ved avbøtende tiltak er tvilsomt at vannforskriftens minimumsmål om god økologisk tilstand opprettholdes på planlagt utbyggingstrekingen. Miljødirektoratet mener at det derfor ikke må gis tillatelse til omsøkte Breim kraftverk.

Statens vegvesen Region Vest (dok.nummer 195) skriver i brev av 13.12.2012 at alternativ C har to hovedutfordringer. Den første er at rørgata vil krysse E39 ved to punkt, det andre er at trafikkavvikling på E39 i anleggsperioden. I tillegg påpeker Statens vegvesen at de må forsikre seg om at det planlagte massedepotiet ikke vil påvirke veikroppen. Dersom alternativ C velges må Statens vegvesen involveres i planleggingsfasen, blant annet for å kontrollere at de løsninger som velges for rørgate tilfredsstiller gitte krav. Når det gjelder anleggstrafikk påpeker Statens vegvesen at regulariteten på E39 må opprettholdes, det kan derfor ikke påregnes å ta i bruk E39 til dette formål.

SFE Nett (dok.nummer 174) uttaler seg til alternativ C i brev av 06.12.2012 og viser til deres forrige uttalelse av 02.08.2011. SFE Nett påpeker at det kan være gunstig at kraftstasjonen i alternativ C er plassert nær eksisterende transformatorstasjon på Reed. SFE Nett gjentar at det i dag ikke er transformorkapasitet i Reed transformatorstasjon for å knytte til Breim kraftverk på 22kV-nivå. Utskifting av eksisterende transformatorer i Reed transformatorstasjon vil være urasjonelt og lite ønskelig fra SFEs ståsted. SFE mener derfor at opptransformering i selve kraftverket og tilknytning på 132kV til Reed transformatorstasjon bør vurderes som et aktuelt alternativ. Ellers påpeker SFE at det må

tas hensyn til at SFE Nett har 22kv kabler i området for mulig massedeponi og at 22 kV kabler krysser elva i området som kan bli berørt av utløpet fra kraftverket.

Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane (dok.nummer 196) uttaler seg til alternativ C i brev at 15.01.2013. Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane mener at en utbygging etter alternativ C vil gjøre vesentlig mindre skade enn alternativ A, ettersom utløpsosen nedenfor Seime bru får naturlig vannføring og fordi inngrep i Seimestranda unngås. Likevel mener Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane, av hensyn til den samla belastningen i vassdraget, at NVE må avslå søknaden fra Breim Kraft. Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane påpeker også at det er et kraftoverskudd i landet, og at nytten av nye kraftverk for samfunnet er fallende. Når det i tillegg står i søknaden at konsekvensene for næringsliv og sysselsetting i kommunen vil være små, mener de at nytten for samfunnet i dette tilfelle er liten. Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane har følgende merknader til alternativ C:

- Det dukker stadig opp lokal dokumentasjon om tidligere fangst av storørret på elvestrekninga ovenfor Seime bru. Det tilsier at elva er en del av storørretens leveområde. Ytre påvirkning kan ha endra de økologiske forholda i elva, men Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane minner om at dette ikke trenger å være en varig tilstand og at det må være utgangspunktet for vurdering av nye inngrep.
- Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane påpeker at den omsøkte minstevannføringen er for lav og viser til § 10 i vannressursloven som sier at minst den alminnelige lavvannføringen skal være tilbake ved uttak av vann. I Breimselva er den på 2,58 m³/s, 5-persentilen er på 11,90 m³/s. Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane anser forslaget om en minstevannføring på 4 m³/s om sommeren som en dramatisk endring og en uakseptabel forverring av vilkåra for alt naturlig liv i elva. De trekker fram at den omsøkte vannføringa ikke vil være stor nok til å opprettholde god økologisk tilstand i elva, spesielt med tanke på tilsig fra jordbruksmarker omkring Breimselva.
- Vedrørende planlagt massedeponi påpeker Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane at den dyrka jorda over steinfyllingen må være dyp nok til sikre avlinger. Den eksisterende skogen langs elvekanten mener de bør bli stående.

Sogn og Fjordane Turlag (dok.nummer 181) uttaler i brev av 10.12.2014 at deres tidligere uttalelse fremdeles er gjeldende. Sogn og Fjordane Turlag er positive til at utløpet fra kraftstasjonen er lagt oppstrøms Seime bru og anser alternativ C som et stort steg nærmere det som er akseptabelt, under forutsetning av at minstevannføringa økes til 5-persentil sommer og vinter.

Utbyggingsløsning for alternativ C

Sogn og Fjordane Turlag påpeker at det ved utforming av dam og inntak må det legges vekt på muligheten for passasje av fisk, og det må unngås at småfisk går gjennom turbinene. De ber om at NVE krever etterundersøkelser av tiltak for å tilrettelegge for det overnevnte. Videre ønsker Sogn og Fjordane Turlag at det skal legges til rette for at elvepadlere skal kunne passere dammen. Med den lave vannføringa som er konsesjonssøkt mener Sogn og Fjordane Turlag at omløpsventil i kraftstasjonen er et absolutt krav. Når det gjelder utløpet fra kraftstasjonen ber Sogn og Fjordane Turlag NVE vurdere om den planlagte kanaliseringa av en strekning på 150 m kan tillates. De påpeker at vannføringa på den kanaliserte strekninga, ut fra kraftstasjonen, normalt vil være mye høyere enn strekninga ved siden av. Av den grunn er det en fare for at fisk vil vandre i retning kraftstasjonen i stedet for oppover elva. Faren for dette vil bli større jo lavere vannføringa i elva er. Sogn og Fjordane Turlag ber i dette tilfellet NVE å kreve etterundersøkelser der det er mulig å pålegge nye avbøtende tiltak. Dersom massene blir plassert som beskrevet mener Sogn og Fjordane Turlag at det er viktig at kantvegetasjon langs elva blir ivaretatt. Sogn og Fjordane Turlag ber videre om det pålegges å lage en gangvei/-sti langs elva som blir sammenhengende på strekninga mellom veien like nord for Seime bru og Breimshallen.

Friluftsliv

Sogn og Fjordane Turlag har vært i kontakt med den erfarne elvepadleren Henry Ruud og viderefremidler i denne uttalelsen hans svar på hvor viktig Breimselva er for padling. Ruud skriver at elvestrekninga det søkes konsesjon for brukes jevnlig av padlere fra Sunnmøre, Bergen, Voss, Sogn og Fjordane og utlandet. Ruud viser til omtalen av elvepadling på Vestlandet i reiselivsportalen FjordNorway og Jens Klatt og Olaf Obsommers bok om padling i Norge. Ruud mener at vassdraget har betydning utover Norges grenser. Videre omtaler Ruud sumvirkninger – padlere reiser til det aktuelle området for å padle i så mange elver som mulig, dersom en eller flere av padleelvene forsvinner mener Ruud at det for en stor gruppe ikke vil være verdt å besøke regionen.

Sogn og Fjordane Turlag har forslag til avbøtende tiltak for å bevare friluftslivet. De mener det bør tilrettelegges for flere turstier/fiskestier langs elva, og at det bør slippes nok vann i sesongen for elvepadling. Sogn og Fjordane Turlag anser forslaget i konsesjonssøknaden om å slippe nok vann til padling en lørdag i måneden som alt for lite. Ruud foreslår å slippe nok vann for elvepadling på dagtid lørdager og søndager i perioden 15.05–01.10. Sogn og Fjordane Turlag påpeker at dette også vil være positivt for landskap, turgåere, fiskere og reiseliv. Sogn og Fjordane Turlag mener at det bør slippes en minstevannføring lik 5-persentilen sommer, men for å kunne gjennomføre Ruuds forslag foreslår de at det i perioden 15.05–30.09 slippes mindre vann i ukedagene for så å slippe tilsvarende mer vann i løpet av 8 timer på dagtid hver lørdag og søndag.

Fisk

Sogn og Fjordane Turlag ber NVE vurdere å pålegge tilleggsutredning av storørretgryting i Breimselva. Dersom det ikke blir gjort ber de om at det tas utgangspunkt i det som fra NIVAs undersøkelser er sannsynlig, nemlig at storørret gyter i Breimselva.

Forurensning og EUs vanndirektiv

Sogn og Fjordane Turlag påpeker at Breimselva allerede i dagens situasjon er såpass forurenset at det må iverksettes tiltak for å tilfredsstille vanndirektivets krav, og uttrykker med dette bekymring for at en utbygging, og medførende lavere vannføring, vil forverre situasjonen. Dersom det gis konsesjon mener Sogn og Fjordane Turlag at bør kreves etterundersøkelser og at det bør åpnes for å fastsette tilleggsvilkår i etterkant av en eventuell utbygging.

Sumvirkninger

Sogn og Fjordane Turlag understreker viktigheten av at sumvirkningene av allerede utbygde og omsøkte kraftverk i Breimsvassdraget og i Sogn og Fjordane vurderes. Sogn og Fjordane Turlag gjør oppmerksom på at bare i Sogn og Fjordane er minst 15 større elver i ulike faser av konsesjonsbehandlninga, i tillegg til alle småkraftutbyggingene.

Gloppen Jeger- og Fiskerforbund (JFL) og Norges Jeger- og Fiskerforbund Sogn og Fjordane (NJFF) (dok.nummer 178) ønsker i brev av 09.12.2012 nok en gang å understreke at de ikke er imot all vannkraftutbygging, men dersom naturinngrepene blir ødeleggende for økosystemene må de påpeke det og gå imot eller fremme et mer skånsomt alternativ. Som tidligere uttalt går Gloppen JFL og NJFF Sogn og Fjordane mot alternativ A. Alternativ C er etter deres mening et bedre alternativ, men påpeker at sekundært alternativ C2 er omsøkt med en lavere minstevannføring enn alternativ A. Gloppen JFL og NJFF Sogn og Fjordane har følgende merknader til utbyggingsplanene:

- Gloppen JFL og NJFF Sogn og Fjordane går imot en utbygging dersom minstevannføringa om sommeren blir mindre enn en tredjedel av gjennomsnittlig sommervannføring og om vinteren mindre enn 2 m³/s.
- Det må bygges terskler med gyte- og skjulplasser som kompensasjon for sterkt redusert vannføring.
- Det må sikres at ørreten kommer seg forbi Flølofossen og den planlagte inntaksterskelen under Flølofossen.
- I anleggsfasen er det ekstra viktig å hindre at sprengsteinstøv og sprengstoffrester blir ført ut i elva, ettersom elvas resipientkapasiteten vil reduseres når fraføringen av vann er så stor som i dette tilfelle. Det må derfor stilles strenge krav til sedimentbassenget mellom deponiet og elva, avløpsvannet bør også filtreres før det går i elva.

Gloppen JFL og NJFF Sogn og Fjordane viser ellers til høringsuttalelser fra 2009 og 2011.

Sogn og Fjordane Skogeigarlag BA på vegne av Innlandsfiskeprosjektet Sogn og Fjordane

(dok.nummer 185) uttaler seg i brev av 10.12.2012 at de for alternativ C vil gjøre gjeldende samme momenter som i høringsuttalelse av 09.09.2011. Det innebærer at de har ikke noe imot at det gis konsesjon så lenge tilrådingene fra Rådgivende Biologer følges, med de unntak og skjerping av betingelser som ble presentert punktvis i uttalelsen av 09.09.2011. Dette for å åpne for reetablering av Breimselva som storørretvassdrag og for å tilrettelegge for alle brukergrupper. I tillegg til nevnte punkter ønsker Innlandsfiskeprosjektet Sogn og Fjordane å tilføre følgende for alternativ C (og B):

- Det forutsettes tilrettelegging for opp-/nedvandring av fisk forbi den planlagte kanaliserte strekningen.
- Det forutsettes at det blir foretatt undersøkelser av en nøytral fiskefaglig part om hvordan alternativ C vil påvirke fiskens levekår og bestandsutvikling, spesielt storørretbestanden. Innlandsfiskeprosjektet Sogn og Fjordane uttrykker bekymring for at sedimenter fra utløpet vil påvirke rogn og yngel, stasjonær og gytevandrende fisk.

Stiftelsen Bergens Sjøfartsmuseum (dok.nummer 172) skriver i e-post av 04.12.2012 at det ikke kjenner til kulturminner som vil bli direkte påvirket av alternativ C. Museet har ingen merknader til det nye alternativet. Museet påpeker likevel at det kan ligge kulturminner i det aktuelle området og minner om at tiltakshaver plikter straks å stoppe arbeidet under vann og melde fra til museet dersom det oppdages skipsvrak, keramikk eller andre marine kulturminner. Dersom massedeponi ved Breimsvatnet blir aktuelt viser museet til uttalelse av 19.05.2011.

Norges Miljøvernforbund (NMF) (dok.nummer 169) gjentar i brev av 23.11.2012 at den eneste akseptable utbygging av vassdraget er å gjenopprette småkraftverket ved Flølo, og mener at å ta 84 % av vannet i elva er uforsvarlig. Ved en så lav minstevannføring mener NMF at slammet vil sedimenteres på bunnen og fiskens føde vil miste livsgrunnlaget. NMF mener at søknaden hadde, og har fremdeles totalt uforsvarlige miljøinngrep. NMF gjentar i sin høringsuttalelse flere av kommentarene de hadde til konsesjonssøknaden. Vi viser til gjengivelse av høringsuttalelse av 15.08.2011.

Kjell Reed (dok.nummer 166) uttaler i brev av 02.11.2012 at han foretrekker alternativ C. Reed ser ikke at alternativ C vil ha negative virkninger for fiskeforholdene og heller ikke for fuglelivet langs Seimestranda.

Dagmund Moldestad (dok.nummer 168) uttaler i brev av 19.11.2012 at hans uttalelse av 12.08.2011 fortsatt er gjeldende. Han er ikke imot utbygging av et småkraftverk i Breimselva, men er sterkt imot planene som foreligger, dette gjelder også alternativ C. Allmenne interesser er den viktigste grunnen til at han er imot inngrepet i Breimselva, og viser i den sammenheng til naturmangfoldlovens formål i § 1. Moldestad trekker fram Breimselvas verdi og potensiale for sportsfiske, både for lokalbefolkninga og

som turistattraksjon. Videre mener Moldestad at strekninga som planlegges utnyttet av Breim Kraft har et stort, enda uutnytt potensial mht. ulik avkobling, sport og rekreasjon (rafting, padling og tilrettelegging av turløyper og turstier). Moldestad trekker fram Breimselva som et viktig element i landskapet, som gir bygda sin identitet og bidrar til trivsel. Moldestad mener at dersom naturen skal utnyttes for kraftproduksjon må det være et minstekrav at natur og miljø i størst mulig grad spares og tas vare på der folk bor og holder til, noe som ifølge Moldestad ikke er tilfelle i planene til Breim Kraft. Moldestad mener også at Sogn og Fjordane, og i stor grad Gloppen og Breim, har bidratt med mye kraft til resten av landet og har mistet for mange fosser og stryk. Vedrørende terskler i elva viser Moldestad til «*erfarne personer innan miljø- og naturvern*» som hevder at disse vil bli sedimentert av slam og dermed danne et lokk på elvegrunnen som vil drepe småkryp og ødelegge gyteforholda. Moldestad uttrykker også bekymring for at redusert vannføringa vil medføre en kraftig økning i forurensning i gjenværende vannstrøm. Avslutningsvis konkluderer Moldestad med at forslaget til vannføring er altfor lavt for Breimselva.

Nicolaj Brekke (dok.nummer 173) opplyser at han representerer 6000 medlemmer fra nettstedet flue.no og uttaler seg til utbyggingsalternativ C i udatert brev. Brekke har følgende kommentarer:

- Brekke går imot planlagt deponi mellom Breimshallen og idrettsplassen. Det er vesentlig at kantvegetasjonen bevares ettersom det er gyteområde for storørreten i Breimsvatnet. For å unngå forstyrrelser av gytingen mener Brekke at arbeid i høst- og vinterhalvåret bør unngås. Brekke uttrykker også bekymring for at sedimentasjonsbassenget kan utgjøre en risiko for kjemisk forurensning og dermed påvirke næringsgrunnlaget for fisk.
- Brekke påpeker at låvesvale, som ble dokumentert på film i juni 2012, ikke er nevnt i ornitologisk rapport, og at området for planlagt deponi er det viktigste området for næringssøk for denne arten.
- Brekke gjør oppmerksom på at fåbørstemark (*Oligocheata*) er en art som kan påvirkes negativt av forsuring, og oppfatter søknaden som sterkt mangelfull ettersom *Oligocheata* ikke er utredet for påvirkning.
- Brekke mener at forslaget om å bygge rør fra Byrkjelo Renseanlegg som føres inn i tunnelinntaket for kraftverket kun fører til at problemet flyttes til 1 km oppstrøms osen til Breimsvatnet. Dette vil ifølge Brekke medføre eutrofiering, partikler og tarmbakterier, noe som er svært uheldig for fiske og Reed Camping. Brekke frykter konsekvenser som stengt badeplass, skittent vann, lukt og algevekst på bunnen som forringer insektenes livsvilkår.
- Brekke viser til Breim Kraft sine forslag til avbøtende tiltak for å redusere tilførselene av fosfor og nitrogen fra landbruket, og stiller spørsmålstegn ved hvem som skal betale for dette. Brekke mener det bør utformes avtaler som binder grunneieren til å utføre tiltakene.

Avslutningsvis viser Brekke til tidligere høringsuttalelse, og påpeker at utredningen av påvirkninger for biologisk mangfold er mangelfull. Brekke mener det er mange potensielle farer for påvirkning av biologisk mangfold i nederste del av Breimselva og anser ingen av alternativene som aktuelle før ytterligere utredninger er utført.

Mari Ann Kleppe (dok.nummer 175) påpeker i brev av 06.12.2012 at den planlagte deponeringen av store mengder tunellmasse på områder vest for Breimshallen er lite beskrevet i planen, og mener at dette synes å føre til vesentlige endringer av landskapet ned mot elva og langs elva. Kleppe stiller også spørsmål ved konsekvensen for området sør for kraftstasjonen, der avløpskanalen skal gå under. Grunneier (Åsta Kleppe) er ikke informert om disse planene fra utbygger, og har ingen ønske om endringer i dette området/landskapet.

Oddbjørg Johnsen Eck (dok.nummer 176) uttaler seg til alternativ C i e-post av 09.12.2012. Eck har vært kasserer i «Historiske Reed» og er eier av br./gnr. 100/28. Eck påpeker at hun ikke har mottatt informasjon fra Breim Kraft om de nye planene i alternativ C, og heller ikke om alternativ B. Alternativ A anser Eck som helt uakseptabelt.

Bent Støyva (dok.nummer 177) skriver i e-post av 09.12.2012 at etter hans mening er alternativ C det beste alternativet, men påpeker at det må påses at minstevannføringa blir stor nok til at Breimselva forblir en levende og livgivende elv. Både for de som skal leve av elva og de som på annen måte har tilknytning til elva.

Jens Fremming Anderssen (dok.nummer 179) uttaler i brev av 10.12.2012 at tidligere uttalt motstand mot utbyggingsalternativ A opprettholdes, og vil herved også protestere mot alternativ C. Anderssen uttrykker en generell misnøye ovenfor utbygging av Norges vassdrag, og kan ikke se at det per dags dato medfører en positiv miljøgevinst. Anderssen påpeker at økt tilgang på alternative energikilder ikke har redusert bruken av fossilt brensel, men i stedet ført til økt energiforbruk. Anderssen påpeker videre at små, lokale naturinngrep i en større sammenheng blir katastrofale, og kan ikke se at utbyggingen av Breimselva vil tjene allmennheten.

Anderssen har følgende kommentarer til tilleggsnotatet fra Breim Kraft:

- Tiltak for å redusere utslipp av giftstoffer som sprengstoffrester er beskrevet, men det mangler beskrivelse andre kjemiske stoffer som kommer til og tas i bruk.
- Det er ingen garanti for at beskrevet avbøtende tiltak for opp-/nedvadring av fisk vil fungere.
- Omfattende anleggsarbeid, mulige forurensende utslipp og eventuelle temperaturforandringer i vannet vil samlet utgjøre en risiko for gytemulighetene i elva.

Astrid Seime (dok.nummer 180) uttaler i brev av 10.12.2012 at tidligere uttalelse fra 15.08.2011 fremdeles er gjeldende. Seime mener at alternativ C vil ha store konsekvenser for bygda identitet, landskap, fiske, biologisk mangfold i elva og friluftslivmuligheter. Seime mener at foreslått minstevannføring vil føre til ødeleggelse av livet i elva som en følge av økt sedimentering av breslam, ødelegge den visuelle livsnerven i bygda og hindre aktivitet som padling og fiske, som igjen kan påvirke friluftsbasert næringsvirksomhet. Seime påpeker at økt tilgang på alternative energikilder ikke har redusert bruken av fossilt brennstoff, og mener at tida nå er inne for å sikre resterende vassdragsnatur mot nye inngrep.

Knut Fammestad (dok.nummer 182) skriver i e-post av 10.12.2012 at alternativ A er helt uaktuelt med de skadevirkninger det vil gi for elveosen. Han anser alternativ C som vesentlig bedre, men at det må sikres en minstevannføring som er så høy at Storselva fremdeles framstår som en elv.

Kjell Risholm (Dok.nummer 184) uttaler i e-post av 11.12.2012 at alternativ C er i tråd med det han ønsker ved en eventuell utbygging. Dette fordi det lar elveosen og nedre del av elva være uberørt og det visuelle ivaretas på en grei måte. Risholm håper at elva mellom inntak og utløp tilpasses en liten vannføring og tilrettelegges slik at fisk kan gå forbi og videre opp i elva. Videre bemerker han at overskuddsmasser ikke må dumpes, men benyttes til nyttige formål i bygda eller distriktet.

Peder Seime og Martin og Inga Helen Seime (dok.nummer 186) uttaler i brev av 09.12.2012 at alternativ C er en mye bedre løsning enn alternativ A. De har likevel noen merknader til alternativ C. Minstevannføringen må være stor nok slik at elva framstår levende, også for storørret. De minner om faren for tilslamming, sedimentering og forurensning, og mener at utredningene av massedepotiet bør forbedres.

Sameiget Nedrebø v/Kirsten Kleppe Lyslo (dok.nummer 187) uttrykker i brev av 09.12.2012 sin motstand mot alternativ C.

Nils E. Seime og Magne Reidar Seime (dok.nummer 188) uttaler i brev av 01.12.2012 at alternativ A er et helt umulig alternativ, mens alternativ C er mye mer skånsomt. Nils E. Seime er grunneier på Seime, gnr./bnr. 115/1, og Magne R. Seime bor på Seime. De påstår at de negative virkningene for alternativ C er ca. 50 % mindre enn for alternativ A, og trekker det fram som positivt at Seimemarka/stranda ikke blir berørt, at deponering av tunnelmasser i Breimsvatnet unngås, at strømmene fra elveosen opprettholdes og at storelvosene, elvedeltaet og nederste del av Breimselva forblir inngrepsfritt. Videre bemerkes det som positivt at anleggsområdet legges i et menneskeskapt landskap. Vedrørende foreslåtte minstevannføring for alternativ C mener Nils E. og Magne Reidar Seime at den er for liten med tanke på fisk, forurensning og landskap. Nils E. og Magne Reidar Seime bemerker at de med sikkerhet vet at kongeørn, hubro og hønehauk befinner seg i Seimemarka og Seimestranda. Det oppgis i konsesjonssøknaden for alternativ C at Byrkelo Maskin og Eide Sandtak skal kjøpe 70 000 m³ av tunnelmassene. Nils E. og Magne Reidar Seime mener det bør oppgis om massene skal mellomlagres og i så fall hvor dette er planlagt.

Erik Seime og Inger Berit Skinlo (dok.nummer 191) uttaler i brev av 10.12.2012 at de anser alternativ C som et mindre overgrep mot Breimselva i forhold til alternativ A, men at de er skeptiske til en så stor utbygging av elva. Den omsøkte minstevannføringa anser de som bekymringsfull, spesielt med tanke på de store mengdene slam/sand som elva fører med seg, som ved lav vannføring vil sedimentere og fjerne livsgrunnlaget for fisk og annet liv. I tillegg vil elva bli mer utsatt for forurensning ved lave vannføringer. De påpeker videre at massedeponiet ikke er godt nok utredet og at et alternativ med mindre kraftstasjon, som for eksempel ved Flølofossen, ikke er presentert, enda det var pålagt. Erik Seime og Inger Berit Skinlo er imot en større utbygging av elva.

Kirsten Kleppe Lyslo (dok.nummer 197) uttaler seg til alternativ C i brev av 16.01.2013. Lyslo avviser alternativ C og foreslår et heller et mindre kraftverk ved Flølofossen.

Sammendrag av søkers kommentarer

Breim Kraft AS kommenterte de innkomne høringsuttalelsene alternativ C i brev av 4. juni 2013. Kommentarene er forkortet av saksbehandler og gjengis her. Merknader av betydning for NVEs vurdering er også referert i forbindelse med diskusjonen av det enkelte tema. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal.

Gloppen kommune

Breim Kraft er av den oppfatning at utredningene som er gjort for alternativ A, og vannkvalitetsundersøkelsene igangsatt i 2012, er tilstrekkelig for at NVE skal kunne fatte et vedtak i saken. Utover det har Breim Kraft har ingen spesielle kommentarer.

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane

Breim Kraft AS har følgende kommentarer til høringsuttalelsen:

- Vannveien legges i tunnel under eskeren ved Fløtre og vil derfor ikke påvirkes av verken inntak eller rørgate.
- Breim Kraft er villige til å gjennomføre DNA-analyser dersom NVE mener det er knyttet tvil til om storørret gyter i Breimselva eller ikke. Breim Kraft viser ellers til Harald Sægrov, Rådgivende Biologer AS, sine kommentarer til NIVAs undersøkelse. Kommentarene kan leses i sin helhet på NVEs nettsider.
- I tråd med Fylkesmannens ønsker har Breim Kraft satt i gang en supplerende kartlegging av vannkvalitet i Breimselva.
- Fylkesmannen nevner massetransport og sedimentasjon som et mulig problem for fisk/gyteområder. Breim Kraft påpeker at det etter utbygging vil være mange lange perioder med mye vann i overløp. Eventuelt sedimentert breslam vil da raskt vaskes ut.

Miljødirektoratet

Vedrørende kommentarer som omhandler storørret viser Breim Kraft til Harald Sægrov, Rådgivende Biologer AS, sin kommentar.

Statens vegvesen

Breim Kraft vil påpeke at det er flere omkjøringsmuligheter i området, i tilfelle det blir nødvendig å stenge E39 i en kort periode i forbindelse med utbyggingen. Dersom det gis konsesjon vil Breim Kraft kontakte Statens vegvesen få å bli enig om et driftsopplegg i anleggsfasen som sikrer en effektiv gjennomføring av utbyggingen og samtidig tilfredsstiller Statens vegvesens krav til regularitet.

SFE Nett

Dersom det gis konsesjon til alternativ C vil Breim Kraft i detaljprosjekteringen se nærmere på SFES innspill om å opptransformere til 132 kV i selve kraftverket.

Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane

Breim Kraft viser til at størrelsen på minstevannføring og hensynet til fisk og vannkvalitet er kommentert i kommentarer til andre uttalelser. Breim Kraft har ingen ytterlige kommentarer.

Sogn og Fjordane Turlag

Breim Kraft mener at det ikke er gode, faglige grunner til å pålegge en minstevannføring lik 5-persentilene. Dette vil redusere produksjon og den spesifikke utbyggingsprisen i så stor grad at grunneierne trolig må inngå en samarbeidsavtale med en ekstern utbygger. Når det gjelder andre kommentarer fra turlaget viser Breim Kraft til kommentarene til Fylkesmannens uttalelse.

Gloppen Jeger- og Fiskerforbund (JFL) og Norges Jeger- og Fiskerforbund Sogn og Fjordane (NJFF)

Breim Kraft mener at konsekvensutredningen viser at det ikke er nødvendig med en minstevassføring på det nivået som NJFF Sogn og Fjordane krever. Breim Kraft mener at gevinsten for fisk og ferskvannsmiljø ved å øke minstevassføringa til 9 m³/s om sommeren og 2 m³/s om vinteren er så liten at det ikke kan forsvare produksjonstapet (-9,1 GWh).

Sogn og Fjordane Skogeiarlag på vegne av Innlandsfiskeprosjektet Sogn og Fjordane

Dersom det gis konsesjon til utbygging ønsker Breim Kraft å ta initiativ til et samarbeid med Innlandsfiskeprosjektet og Breim Jakt og Fiskelag om de tiltaka skissert i høringsuttalelsen, og eventuelt andre forslag til tiltak. I forbindelse med detaljplanlegginga vil det være naturlig å se nærmere på de ulike punktene, og innarbeide de i planene så langt det lar seg gjøre.

Stiftelsen Bergens Sjøfartsmuseum

Breim Kraft har ingen kommentarer til denne høringsuttalelsen.

Norges Miljøvernforbund (NMF)

Breim Kraft påpeker at de har besvart flere av kommentarene til NMF i forbindelse med høring av alternativ A, men vil her påpeke følgende:

- Breim Kraft mener at innholdet av breslam nedstrøms inntaket vil bli lavere enn i dag fordi tilsiget fra restfeltet vil utgjøre en prosentvis mye større andel av vannføringa. I tillegg vil det i lange perioder gå mye vann i overløp over dammen.
- Basert på planlagte tilpasninger og erfaringer fra tilsvarende utbygginger mener Breim Kraft at påstanden om at fiske nedenfor utløpet vil ødelegges er feilaktig.
- Utbygging av Breim kraftverk innebærer ikke tap av INON.
- Elvedeltaet ved utløpet av Breimselva har ikke de kvalitetene som kreves for å bli klassifisert som naturtypen elvedelta, i henhold til kriterier i «*Norsk rødliste for naturtyper*». Alternativ C vil uansett ikke påvirke elvedeltaet.
- Det finnes ingen dokumentasjon på at storørret gyter i Breimselva.

- Breim Kraft kan fastslå med sikkerhet at det ikke forekommer rafting og elvepadling i Breimsvatnet, og heller ikke rafting i Breimselva.

Breim Kraft mener at høringsuttalelsen fra NMF har såpass mange feil, mangler og udokumenterte påstander og mener derfor at denne uttalelsen ikke kan vektlegges.

Kjell Reed

Breim Kraft har ingen kommentarer.

Dagmund Moldestad

Vedrørende fiskebestanden i elva og storørret i Breimselva viser Breim Kraft til kommentarer til Fylkesmannen og Norges Miljøvernforbund. Ved utbygging etter alternativ C1 fastholder Breim Kraft at det meste av elvebunnen vil være vanndekt.

Nicolaj Brekke

Breim Kraft har følgende kommentarer:

- All kantvegetasjon langs vassdraget spares, og sedimentasjonsbassenget/-grøfta vil bli etablert mellom kantsona og massedeponiet.
- Breim Kraft mener at planlagt sedimentasjonsbasseng, eventuelt i kombinasjon med tilsetning av fellingsmiddel og filtrering, medfører liten grunn til bekymring knyttet til avrenning fra planlagt massedeponi.
- Breim Kraft gjør oppmerksom på at dersom avløpet fra Byrkjelo renseanlegget føres inn på tunnelinntaket for kraftverket vil avløpet fra renseanlegget blandes med vann fra elva ved inntaket. Ufortynna avløpsvann vil derfor ikke slippes ut i elva ved Breimshallen, og tiltaket vil derfor ikke medføre en endring i forhold til dagens situasjon nedstrøms utløpet.
- Breim Kraft forutsetter at andre aktuelle tiltak, som blant annet å redusere utslipp fra landbruket, vil bli regulert gjennom konsesjonsvilkåra. Dersom oppfølgende undersøkelser av vannkvaliteten i driftsfasen viser at det er nødvendig med ytterligere tiltak vil Breim Kraft forplikte seg til å gjennomføre disse tiltaka i samarbeid med grunneierne langs elva.

Peder Seime, Martin Seime og Inga Seime

Breim Kraft vil gjennom detaljprosjekteringa og oppfølgende undersøkelser sørge for at momentene som nevnes i høringsuttalelsen blir videre utredet og overvåket.

Nils Seime og Magne R. Seime

Breim Kraft påpeker at de har tiltro til at NVE gjennom konsesjonsvilkåra vil pålegge en minstevannføring som er tilstrekkelig for å sikre god vannkvalitet og gyte-/oppvekstvilkår for fisk, samtidig som at god økonomi sikres. Detaljene rundt bruken av tunnelmasse vil Breim Kraft komme tilbake til i neste fase.

Knut Fammestad

Breim Kraft har ingen spesielle kommentarer.

Kjell Risholm

Breim Kraft påpeker at det er kun overskuddsmasse, som ikke kan brukes til andre formål, som vil bli deponert.

Erik Seime og Inger Berit Skinlo

Breim Kraft viser til at massetransport/sedimentasjon, vannkvalitet og deponering av tunnelmasser er kommentert i tilsvar til andre uttalelser. Breim Kraft har ingen ytterligere kommentarer.

Vurdering av konsekvensutredning og kunnskapsgrunnlaget

Konsekvensutredningen (KU) er utarbeidet med utgangspunkt i konsekvensutredningsprogrammet som ble fastsatt av NVE 14. juli 2010. Det er utarbeidet egne fagrapporter for temaene: Landskap (Multiconsult), Kulturminner og kulturmiljø (AsplanViak), Naturmiljø (Multiconsult), Flora, fauna, INON og verneinteresser (Multiconsult), Fisk og Ferskvannøkologi (Rådgivende Biologer), Hydrologi (Multiconsult), Naturressurser (Multiconsult), Ferskvannøkologi (Multiconsult) og Friluftsliv og reiseliv (Multiconsult).

Ved høringen av søknad med konsekvensutredninger har det kommet synspunkter på mangler ved flere av utredningene og det er fremmet krav om tilleggsutredninger. Ved vår vurdering av krav om tilleggsutredninger har NVE lagt vekt på om vi anser eventuelle nye utredninger som avgjørende for vår beslutning.

Innkomne merknader og NVEs kommentarer

Her presenteres de krav om tilleggsutredninger og ny informasjon for de aktuelle fagtemaene, samt våre kommentarer og vurderinger.

Alternativer

Mange av høringsspartene, blant annet Sogn og Fjordane Turlag, Naturvernforbundet Sogn og Fjordane, NJFF Sogn og Fjordane, Gloppen kommune og Sogn og Fjordane fylkeskommune m.fl., viser til at det ikke er utredet et alternativ med plassering av kraftstasjon oppstrøms Seime bru slik det er påkrevd i utredningsprogrammet av 14.07.2010. Ordlyden i utredningsprogrammet er som følger: «*Det skal også utredes et tredje alternativ med plassering av kraftstasjon ved Breimselva oppstrøms Seime bru og med tilbakeføring av driftsvann til elva, slik at vannføringen i nedre deler av elva til utløpet i Breimsvatnet bevares*». Flere av høringsspartene understreker at de ikke kan støtte en utbygging dersom ikke dette alternativet utredes. Erik Seime og Inger Berit Skinlo mener at Breim Kraft var pålagt å utrede et alternativ med mindre kraftstasjon langs elva, men at dette ikke er gjort.

For å imøtekomme ønsket til flere av høringsspartene valgte Breim Kraft å gjennomføre en tilleggsutredning av nytt utbyggingsalternativ, alternativ C, med plassering av kraftverket oppstrøms Seime bru. Ved å gjennomføre denne tilleggsutredningen av alternativ plassering av kraftverket mener NVE at Breim Kraft oppfyller kravet i konsekvensutredningsprogrammet om å utrede et alternativ med plassering av kraftstasjon oppstrøms Seime bru. I utredningsprogrammet kreves det ikke at det skal utredes for en mindre kraftstasjon langs elva.

Hydrologi

Minstevannføring

Alternativ A:

Gloppen kommune mener at det må utredes en større minstevannføring enn det som er foreslått i omsøkt alternativ. Dette blant annet på grunn av Breimselva sin funksjon som fiskeelv og resipient. Fylkesrådmannen er enig i denne vurderingen, og legger til at redusert vannføring også vil få konsekvenser for landskapet. Sogn og Fjordane Turlag påpeker at det er store forskjeller mellom minstevannføring og vannføring ved flom, og stiller spørsmålstegn ved hvilken påvirkning det vil ha på fisk og deres gyteplasser. Sogn og Fjordane Turlag ber NVE vurdere om det er behov for en

tilleggsvurdering av dette og om det er et argument for å fastsette høyere minstevannføring. Samfunnsdemokratene mener også at det er behov for ekstra utredning av minstevannføring.

Alternativ C:

I sin uttalelse til alternativ A fremmet Gloppen kommune et ønske om å få utredet en større minstevannføring. Rådmannen påpeker i sin vurdering at dette ikke er gjennomført. NVE vil gjøre oppmerksom på at en nærmere vurdering av størrelsen på minstevannføringen vil være aktuelt i forbindelse med fastsettelse av vilkår/manøvreringsreglement dersom det anbefales gitt konsesjon til utbygging. I etterkant av den første høringsperioden har Breim Kraft engasjert Asplan Viak til å gjennomføre ytterligere målinger, analyser og vurderinger knyttet til vannkvalitet. I rapporten er det blant annet gjort vurderinger av konsekvenser for vannkvaliteten i Breimselva ved ulike minstevannføringer i restfelt etter kraftutbygging. NVE mener det er liten sannsynlighet for å få ytterligere beslutningsrelevant informasjon ved å pålegge tilleggsundersøkelser, og anser kunnskapsgrunnlag som tilstrekkelig til å kunne ta stilling til konsesjonsspørsmålet og eventuelt fastsette tilstrekkelig slipp av en miljøbasert minstevannføring.

Strømforhold

Arne Kleppe savner en vurdering av hva flytting av elveosen har å si for de kraftige strømforholdene som går fra elveosen mot Re-fjæra.

NVE viser til at det i fagrapport for Naturressurser er gjort en vurdering av virkninger på strømningsforholdene i elveosen, og det derfor ikke er behov for en nærmere vurdering av dette.

Vanndekt areal

Miljødirektoratet påpeker at utredningene mangler beregninger for vanndekt areal ved ulike vannføringer. Påstanden i søknaden om at «minstevannføringen gjør at vanndekket areal ikke vil bli mye redusert» mener Miljødirektoratet har mangelfull forankring.

NVE påpeker at det ikke er et eget krav i KU om å beregne vanndekt areal ved ulike vannføringer. Imidlertid er det i søknadens vedlegg 5 bilder av elva og vanndekt areal ved ulike vannføringer.

Sedimenttransport

Fylkesmannen mener at det ikke er tilstrekkelig avklart om den sterkt reduserte vannføringen vil føre til økt sedimentering på den planlagt regulerte strekninga. Miljødirektoratet påpeker også at det i konsekvensutredningen ikke foreligger vurderinger av potensiell breslampåvirkning. Etersom det kan ha betydning for den biologiske produksjonen i elva anser Miljødirektoratet det som en vesentlig mangel i utredningsgrunnlaget. Miljødirektoratet skriver at det til en viss grad er kommentert i fiskerapport.

I fagrapport for Hydrologi vises det til en studie av erosjon og massetransport i Atna-vassdraget i Østerdalen. Et av resultatene fra studien viser at det ikke er en direkte sammenheng mellom vannføring og sedimentinnhold i vannet. Dette illustreres med et eksempel fra Gudbrandsdalslågen hvor det viser seg å kun være en svak forbindelse mellom vannføring og sedimentinnhold i vannet. I hydrologirapporten trekkes det fram at dette indikerer at det er vanskelig å beregne fremtidig massetransport i et vassdrag kun på bakgrunn av vannføringsdata. Det anslås likevel at den totale massetransporten nedstrøms inntaket vil bli noe redusert siden mye av breslammet vil gå gjennom tunnel og kraftstasjon. I alternativ A føres dette ut i Breimsvatnet. NVE legger vekt på at høringsuttalelsene vil være et supplement til vurderingene gjort i konsekvensutredningen. For å ta stilling til konsesjonsspørsmålet mener NVE at det ikke er behov for å ytterligere undersøke konsekvensene av redusert vannføring for sedimentering i Breimselva.

Fisk

Alternativ A:

Flere av høringspartene mener at utredningene av Breimselva som mulig gyteplass for storørretbestanden i Breimsvatnet er for dårlig. Miljødirektoratet mener at storørretens bruk av Breimselva er såpass uavklart at de avventer å ta standpunkt vedrørende dette i påvente av den forventede rapporteringen fra NIVA. Fylkesmannen mener også at virkninger for storørret er for dårlig utredet. Gloppen kommune mener blant annet at naturmangfold må utredes med større detaljeringsgrad før de tar en endelig avgjørelse om tilrådning. Fylkesrådmannen påpeker at det er behov for grundigere undersøkelser for å kunne avklare om storørret tar i bruk Breimselva for gyting, og hvordan en eventuell utbygging vil påvirke gytemulighetene. Peder Seime reagerer på at det i forbindelse med konsekvensutredningen ikke er tatt kontakt med sportsfiskere i Breim. Advokat Hans Lothe opplyser om at hans klienter, Nils Seime og Erik Seime, har engasjert NIVA for å få en tilleggsutredning av de økologiske forholda i elva og produksjonsforholda for ørret. Sogn og Fjordane Turlag påpeker at det ikke er vurdert hvordan fisk, gyteplasser og rogn påvirkes av flommer etter at nytt, lavt vannføringsmønster er etablert. De ber NVE vurdere om det er behov for en tilleggsutredning av dette spørsmålet.

Alternativ C:

Ettersom det er uavklart om storørret fanget i Breimselva har vært på nærings- eller gytevandring mener Fylkesmannen at kunnskapsgrunnlaget er for dårlig til å kunne vurdere effekten av omsøkt utbygging på ørretbestanden og mener derfor at føre-var-prinsippet må legges til grunn. Fylkesrådmannen og Miljødirektoratet er enig i denne vurdering. Miljødirektoratet legger til at det er sannsynlig at Breimselva er en del av storørretens økologiske funksjonsområde. Turlaget i Sogn og Fjordane mener det er nødvendig å gjennomføre ytterligere undersøkelser for å avklare om storørret gyter i Breimselva.

Fylkesmannen mener at det ikke er tilstrekkelig avklart om den sterkt reduserte vannføringa vil medføre økt sedimentering på den planlagt regulerte strekninga. Dersom det bygges terskler, som er foreslått som avbøtende tiltak, mener Fylkesmannen at problemet med sedimentering vil forsterkes. Innlandsfiskeprosjektet Sogn og Fjordane uttrykker også bekymring for hvordan sedimenter fra utløpet vil påvirke fisk, og spesielt storørret, i alle livsstadier, og mener at dette bør utredes.

Både Fylkesmannen og Miljødirektoratet kommenterer den planlagte kanaliseringa av 150 m i Breimselva. Fylkesmannen mener planene er for lite detaljerte til å kunne ta stilling til mulige effekter for fisk, og påpeker at det alltid vil være usikkert om fiskepassasjer fungerer som tilsikta. Miljødirektoratet påpeker at utredningene mangler skisse over den tekniske løsningen for tiltaket og miljøfaglig vurdering av det. De mener beskrivelsen og den miljømessige vurderingen er såpass begrenset at de har vanskelig for å ta stilling til de miljømessige konsekvensene, og viser i den sammenheng til § 8 i nml. om kunnskapsgrunnlaget.

Miljødirektoratet viser til planlagt terskel ved inntaket og påpeker at det ikke går fram av prosjektbeskrivelsen hvor lang elvestrekning som blir påvirket av denne oppdemmingen, og at det ikke foreligger en vurdering i konsekvensutredningen hvorvidt terskelen blir et hinder for fiskevandring.

NVE har mottatt mange høringsuttalelser hvor storørret omtales. Flere forteller om tidligere storørretfangst i Breimselva og mange mener at storørreten gyter her. På nåværende tidspunkt foreligger det to uavhengige utredninger, utført av Rådgivende Biologer og NIVA, hvor mulige gyteforhold for storørret har vært kartlagt. Status etter disse to utredningene er at det fortsatt er uavklart om storørret gyter i Breimselva. NVE minner om at ved en eventuell konsesjon kan det med hjemmel i et naturforvaltningsvilkår pålegges videre oppfølging og naturvitenskaplige undersøkelser på den berørte strekningen. Dette kan for eksempel være aktuelt å undersøke effekten av mulig økt sedimentering og

mulige konsekvenser på fisk, eventuelle terskler og kanaliseringen ved utløpet av kraftstasjonen. Rådgivende biologer mener at den biologiske produksjonen i elva vil øke med minkende vannføring fordi klart vann fra restfeltet vil utgjøre en høyere andel av den totale vannmengden i elva og føre til fortykning av leirtilførselene. NVE registrerer at det er flere uavklarte momenter knyttet til fisk i Breimselva, men mener likevel at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig til å kunne ta stilling til konsesjonsspørsmålet.

Bunndyr

Norges Miljøvernforbund mener at det ikke er foretatt gode nok undersøkelser av vannlevende insekter og bunndyr i vassdraget. Nicolaj Brekke påpeker at fåbørstemark er viktig for fisk og at det er manglende utredning av denne klassen. Mountainfjord mener at konsekvensene for elvens næringsrike biologiske mangfold ikke er utredet, og viser til rike mengder insekter i elveosen.

NVE anser fagrapporten som noe mangelfull i vurderingen av viktige næringsdyr for fisk, men mener likevel at det ikke er behov for ytterligere undersøkelser for å kunne ta stilling til konsesjonsspørsmålet.

Naturmangfold

Når det gjelder beskrivelsen av pattedyrfaunaen savner Fylkesmannen klarere vurderinger, opplysninger om metodevalg og begrunnelse for at enkelte artsgrupper er utelatt fra undersøkelsene. Fylkesmannen stiller spørsmålsteget ved om vannspissmus er en art det burde vært rettet mer oppmerksomhet mot. Flaggermus, en gruppe med flere rødlistede arter, nevnes også spesielt som en gruppe Fylkesmannen savner en grundigere framstilling av.

Videre etterlyser Fylkesmannen mer kunnskap om hvordan flaggermus, ender og svaler påvirkes av ulike vannføringer og andre endringer i elvesystemet. Registreringer av fugler i influensområdet ved Seimestranda trekkes også fram som mangelfull. Fylkesmannen påpeker at krava i naturmangfoldloven, jf. §§ 8–12, ikke er oppfylt. Miljødirektoratet viser til Fylkesmannens vurderinger og anser i likhet med Fylkesmannen utredningene som utilstrekkelig for biologisk mangfold. Miljødirektoratet etterlyser også mer kunnskap om hvordan ulike arter og artsgrupper påvirkes av ulike vannføringer og andre endringer av elvesystemet. Nicolaj Brekke påpeker at låvesvalene som har blitt dokumentert ved Breimsosen ikke nevnes i konsekvensutredningen.

Breim Kraft skriver i sitt svar på Fylkesmannens uttalelse vedrørende pattedyr at konsulenten har fulgt etablert praksis i slike saker, og dersom det skal gjennomføres et detaljert feltarbeid på vannspissmus og flaggermus må NVE stille mer konkrete krav til dette i konsekvensutredningsprogrammet. NVE er av den oppfatning at konsekvensutredningen gir et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag vedørende pattedyr til å kunne ta stilling til konsesjonsspørsmålet. Når det gjelder fugl i Seimestranda har Breim Kraft på bakgrunn av Fylkesmannens høringsuttalelse valgt å gjennomføre en supplerende kartlegging av rødlista fuglearter ved Seimestranda. Det ble gjennomført lokking og lytting etter hubro i området høsten 2011, fra flere steder og over flere kvelder med gode værforhold. Det ble også gjennomført en hekkefugltaksering. Etter at konsekvensutredningen for Breim kraftverk var utført, ble det gjennomført en viltkartlegging i Gloppen kommune. NVE mener at disse nye opplysningene sammen med konsekvensutredningen gir et godt nok kunnskapsgrunnlag vedørende fugl i Seimestranda. Når det gjelder forholdet til naturmangfoldlovene viser vi til NVEs vurdering av dette senere i dokumentet.

Kulturminner og kulturmiljø

Fortidsminneforeninga Sogn og Fjordane anser det som en stor svakhet at lokale informanter ikke har vært benyttet ved utredningene av kulturminner og kulturmiljø. De påpeker videre at de offentlige databasene i kulturminnefeltet er ganske nye og at datagrunnlaget derfor kan være ufullstendig og ha

mangler. De mener det er behov for supplerende undersøkelser. Mountainfjord anser også konsesjonssøknaden for mangelfull for kulturminner og kulturmiljø. Stiftelsen Bergens Sjøfartsmuseum påpeker at fylling av masser i sjø skal foreligges kulturminnemyndigheten, jf. kulturminneloven §§ 9 og 14. De etterlyser kartfesting av det foreslåtte massedeponiet i Breimsvatnet som er planlagt ved utbygging etter alternativ A. Fylkesrådmannen påpeker at tiltakshavers undersøkelsesplikt, jf. §§ 9 og 10 i kulturminneloven, ikke er gjennomført.

NVE registrer at det i høringsuttalelsene påpekes at utredningene er mangelfulle vedrørende kulturminner og kulturmiljø. NVE mener likevel at temaet er tilstrekkelig belyst i konsekvensutredningen til å kunne ta stilling til konsesjonsspørsmålet. Vi minner om at undersøkelsesplikten etter kulturminneloven forutsettes oppfylt i detaljplanfasen ved en eventuell konsesjon.

Vannkvalitet

Alternativ A:

Fylkesmannen mener at konsekvensene av Breim kraftverk for vannkvalitet og biologi i elva ikke er avklart, og påpeker at dette også gjelder om kraftverksutløpet plasseres før elvas utløpet i Breimsvatnet. Fylkesmannen påpeker flere svakheter i konsekvensutredningen: 1) Fylkesmannen viser til krav i konsekvensutredningsprogrammet om at beskrivelsen av vannkvalitet skal bygge på eksisterende og nye målinger, og påpeker at søker ikke har utført egne målinger av vannkvalitet. 2) Resultatet fra bunndyrundersøkelsene er ikke vurdert i sammenheng med eutrofiering og aktuelle indekser. 3) Det er ikke gjort rede for økologisk status, tilstandsklasse og nasjonale målsetninger etter vannforskriften. 4) Fylkesmannen er uenig i tolkningen av målingene som ligger til grunn for søknadens konklusjon om at restvannføringen i sommerhalvåret vil være tilstrekkelig for å unngå forverring av vannkvaliteten. Fylkesmannen har gjort egne beregninger med utgangspunkt i de samme vannprøvene, og kommer fram til et annet resultat. 5) Ettersom temperaturdata har gått tapt forutsetter Fylkesmannen at det settes i gang nye målinger.

Miljødirektoratet viser til Fylkesmannens kommentarer til vannkvalitet og påpeker at effekten av redusert vannføring på vannmiljø må utredes i tilstrekkelig grad.

Gloppen kommune påpeker at Breimsvatnet er drikkevannskilde for Reed-området og at det må framlegges dokumentasjon på at kvaliteten på drikkevannet ikke forringes i forbindelse med utbyggingen.

Alternativ C:

Fylkesmannen mener konsekvensene for vannkvaliteten fortsatt er uavklart for de to alternativene. Dersom den planlagte utbygde strekningen tilføres forurensning eller fortynningseffekten blir for lav til å kunne oppnå god tilstand mener Fylkesmannen at det ikke kan iverksettes tiltak som forverrer forholda i Breimselva. Fylkesrådmannen mener også at vannkvaliteten er uavklart for alternativ A og alternativ C.

NVE mottok oktober 2014 en rapport hvor konsekvenser for kjemisk og biologisk vannkvalitet i Breimselva er vurdert av Asplan Viak. Rapporten kom etter at notat om tilleggsutredninger ble sendt på høring. NVE mener at med denne tilleggsvurderingen av vannkvalitet er kravene i konsekvensutredningsprogrammet oppfylt, og det er ikke behov for ytterligere utredninger for å kunne ta stilling til konsesjonsspørsmålet. NVE minner om at vannkraft vurderes etter § 12 i vannforskriften og at det derfor kan iverksettes tiltak som medfører at tilstanden i vannforekomsten forringes. Når det gjelder konsekvenser for Breimsvatnet som drikkevannskilde viser NVE til fagrapport for Naturressurser hvor dette er vurdert. Vi anser derfor kravet i konsekvensutredningsprogrammet om å vurdere konsekvenser for drikkevannskilden som oppfylt.

Friluftsliv og reiseliv

Gloppen kommune mener at konsekvensene av en eventuell utbygging for naturmangfold, naturopplevelser og naturbasert næringsliv må vurderes nærmere og med større detaljeringsgrad. Fylkesrådmannen er enig i denne vurderingen. Sogn og Fjordane Turlag og Fylkesrådmannen mener at det ikke er gjort grundige nok vurderinger av næringsinteresser knyttet til næringsliv, særlig campingplassen ved utløpsosen, og allmenne interesser knyttet til landskap og friluftsliv med elvepadling og fiske. Mountainfjord mener at friluftsliv og reiseliv er mangelfullt utredet i konsesjonssøknaden, og fastslår at en utbygging av elva vil skade deres næring og ødelegge omgivelsene og fisket. Vigdis Lena Kleppe påpeker at konsekvenser for campingplassen og indirekte konsekvenser for eventuell nedgang i antall campingturister ikke er vurdert i konsekvensutredningen. Hun påpeker også at endrede fiskemuligheter for grunneierne heller ikke er vurdert i konsekvensutredningen.

NVE har registrert at det i høringsuttalelsene har det kommet mange innspill på temaet friluftsliv og reiseliv. NVE mener at konsesjonssøknaden og fagrapporten, sammen med supplerende tilleggsinformasjon i høringsuttalelsene, opplyser temaet friluftsliv og reiseliv i tilstrekkelig grad til å kunne ta stilling til konsesjonsspørsmålet.

Massedepoier

Alternativ A:

Flere av høringspartene, blant annet Fylkesmannen og Gloppen kommune, mener at utredningen av hvordan tunnelmassene skal håndteres er for dårlig, hvorav mange også mener det ikke er forsvarlig å dumpe massene i Breimsvatnet. Fylkesmannen mener i tillegg at virkningene for fisk ved deponering av masser i Breimsvatnet ikke er godt nok vurdert. Gloppen kommune mener det må dokumenteres og visualiseres hvordan tunnelmassene kan utnyttes uten dumping i Breimsvatnet, hvordan massene kan benyttes til samfunnsnyttige formål bør utredes og transportplan for tunnelmassene bør legges fram. Fylkesrådmannen er enig med kommunen i at en alternativ håndtering av tunnelmassene må utredes. I rapporten fra Aurland Naturverkstad påpekes det at det mangler en utredning av et alternativ til deponering av masser i vann og at dette burde konsekvensutredes på lik linje som andre planlagte inngrep. Advokat Hans Lothe er, på vegne av Nils Seime og Peder Seime, enig i denne vurderingen.

Alternativ C:

Gloppen kommune mener at planlagt massedeponi til utbyggingsalternativ C ikke er godt nok visualisert, men at det til tross for dette kan gis konsesjon til dette alternativet. Fylkesmannen mener tilleggsutredninga er upresis med hensyn til massedeponi og bruk av masser og etterlyser fotomontasje i tråd med konsekvensutredningsprogrammet. Nils E. Seime og Magne R. Seime mener det bør opplyses om tunnelmassene som skal kjøpes av Byrkelo Maskin og Eide Sandtak skal mellomlagres eller kjøres vekk. Flere privatpersoner mener at planlagt massedeponiet for alternativ C ikke er godt nok utredet.

NVE merker seg at utredningene av hvordan tunnelmasser skal håndteres har visse mangler i forhold til konsekvensutredningsprogrammet, men mener likevel at kunnskapsgrunnlag er tilstrekkelig til å kunne ta stilling til konsesjonsspørsmålet.

Andre forhold

Geofaglige forhold

Alternativ A:

Fylkesmannen savner en vurdering av interessante kvartærgeologiske forekomster og landformer som finnes i utredningsområdet. Fylkesmannen mener at eskeren på Fløtre og andre markerte landformer fra slutten av istida er relevant for massedeponispørsmålet. Selv om det ikke fysisk gripes inn i eskeren mener Fylkesmannen at verdien blir redusert dersom det legges opp kunstige massetipper i nærheten.

Alternativ C:

Fylkesmannen gjentar at det må undersøkes om inntaket og rørgata kommer i konflikt med eskeren ved Fløtre, som er av nasjonal verdi.

Eskeren er beskrevet i fagrapporten på Naturressurser. Det fremgår at det planlagte inntaket ved Høylo vil bli liggende rett nedenfor den østlige delen av forekomsten. Eskeren er her påvirket av et tidligere massetak som nå er nedlagt. NVE mener beskrivelsen i konsekvensutredningen sammen med informasjon og vurderinger i flere høringsuttalelser gir et tilstrekkelig grunnlag til å kunne ta stilling til konsesjonsspørsmålet.

Økonomi

Arne Skinlo mener den økonomiske utredningen er meget mangelfull og svært optimistisk. Han påpeker at det ikke fremgår hvilke budsjettreserver som er lagt inn i estimatet og at avkastningsberegninger mangler.

For å kunne ta stilling til konsesjonsspørsmålet mener NVE at det ikke er nødvendig å be om ytterligere informasjon angående de økonomiske utredningene.

Trafikale forhold

Statens vegvesen mener at konsesjonssøknaden ikke er detaljert nok til å kunne gi en grundig vurdering av de trafikale forholda, både de midlertidige og de permanente. Statens vegvesen ber Breim Kraft ta kontakt før en eventuell utbygging slik at de sammen kan finne en løsning.

NVE mener at forholdene og ev. tillatelser knyttet til trafikale forhold må avklares med Vegvesenet dersom det blir gitt konsesjon.

Utbyggingsplaner

Fylkesmannen påpeker at tilleggsutredninga er upresis når det gjelder plassering og utforming av inntak og utløp for alternativ C.

NVE påpeker at planlagt inntak er det samme for alternativ A og alternativ C, og er derfor beskrevet i konsesjonssøknaden. Planlagt utløp er beskrevet i notat for tilleggsutredningene og lokaliseringen er vist i kartvedlegg. NVE registrerer at beskrivelsen av utløp med tilhørende kanalisering for alternativ C er noe tynn, men vi mener likevel at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig til å kunne ta stilling til konsesjonsspørsmålet.

Vurdering av kunnskapsgrunnlaget

Kunnskapsgrunnlaget i denne saken bygger på

- Konsekvensutredning.
- Tilleggsutredning for et nytt alternativ (C) med kraftstasjon i fjell ved Breimshallen.
- Tilleggsvurderinger og oppfølgende undersøkelser knyttet til vannkvalitet i Breimselva. Oppfølgende undersøkelser er utført av Asplan Viak og resulterte i en rapport.
- Tilleggskartlegging/-vurdering av fugl i Seimestranda,
- Rapport fra Aurland Naturverkstad - gjennomgang av naturmiljø, landskap, kulturminne og kulturmiljø og friluftsliv i forbindelse med omsøkte Breim kraftverk. Engasjert av Nils Seime og Peder Seime.
- Rapport fra NIVA – kartlegging for å supplere dokumentasjonen av de økologiske forholda i Breimselva. Engasjert av Nils Seime og Peder Seime.
- Høringsuttalelser

Konklusjon

NVE mener det samlede kunnskapsgrunnlaget, herunder konsekvensutredningen med tilleggsutredninger, samt eksisterende tilgjengelig informasjon, høringsuttalelser og søkers kommentarer til disse, tilfredsstillende kravene i det fastsatte utredningsprogrammet og plan- og bygningslovens krav til utredninger, samt oppfyller kravet til kunnskapsgrunnlaget i naturmangfoldlovens § 8.

NVE konkluderer med at det foreligger et tilstrekkelig beslutningsgrunnlag for å kunne ta stilling til konsesjonsspørsmålet og avgi innstilling i saken.

NVEs vurdering av konsesjonssøknaden

Konsesjonsbehandlingen innebærer en konkret vurdering av de fordelene og ulempene et omsøkt prosjekt har for samfunnet som helhet. Det er kun enkelte konsekvenser av tiltaket det er hensiktsmessig å tallfeste og som kan omtales som prissatte konsekvenser, for eksempel energiproduksjonen og ulike skatteinntekter. De aller fleste konsekvenser ved etablering av et vannkraftverk med tilhørende infrastruktur er såkalte ikke-prissatte konsekvenser, hvor effekten av tiltaket ikke kan tallfestes. Miljøkonsekvensene blir oftest synliggjort gjennom kvalitative vurderinger.

Vurdering av om det bør gis konsesjon til et omsøkt prosjekt eller ikke er derfor i stor grad knyttet til en faglig skjønnsvurdering. NVE legger til grunn at de utredningene som er gjort, sammen med innkomne høringsuttalelser og søkers kommentarer til disse, gir tilstrekkelige opplysninger om verdier og konsekvenser av en gjennomføring av det omsøkte tiltaket.

I det følgende vil NVE drøfte og vurdere de ulike forhold ved det omsøkte prosjektet. Sammen med vurderinger av aktuelle avbøtende tiltak, legger dette grunnlaget for NVEs anbefaling av om konsesjon bør innvilges eller ikke.

I vår vurdering av søknaden legges det størst vekt på temaene som vi mener er viktige for spørsmålet om det skal gis konsesjon.

Alternativer

I meldingen forut for søknaden ble det lagt fram tre alternativ A, B og C. I konsesjonssøknaden ble kun alternativ A omsøkt. B og C ble ikke omsøkt pga ulike tekniske, økonomiske og miljømessige ulemper. Alternativ A fikk to ulike utbyggingsløsninger A1 og A2, hvorav utbyggingsløsning A1 primært ble omsøkt og løsning A2 sekundært. Kraftstasjon er planlagt plassert i Seimestranda i begge alternativene. Forskjellen på disse to utbyggingsløsningene er at A1 har kraftstasjon i fjell og utløpstunnel i Breimsvatnet, mens A2 har kraftstasjon i dagen med en åpen utløpskanal til Breimsvatnet. Begge utbyggingsløsningene vil nytte et fall på ca. 64 meter, og er beregnet til å gi en årlig produksjon på ca. 98 GWh.

Flere av høringsinstansene påpekte at kravet i NVEs utredningsprogram, om å utrede et tredje alternativ C, ikke var oppfylt. For å imøtekomme høringspartene valgte Breim Kraft AS å gjennomføre en tilleggsutredning av alternativ C, med plassering av kraftverket oppstrøms Seime bru i tråd med NVEs krav. Alternativ C er planlagt med kraftstasjonen i fjell ved Breimshallen, mens dam og inntak er som tidligere omsøkte alternativ, planlagt bygd ved Høylo. Alternativ C er omsøkt av sekundært alternativ av Breim kraft AS. Alternativ B er ikke omsøkt.

Alternativ C er i likhet med alternativ A delt opp i to utbyggingsløsninger, C1 og C2. Den eneste forskjellen på disse to utbyggingsløsningene er størrelsen på planlagt minstevannføringslipp. Beregnet midlere årlig kraftproduksjon for C1 og C2 er beregnet til henholdsvis 87,4 GWh og 90 GWh.

I vår vurdering vil vi kun vurdere omsøkte alternativer, og vil ikke skille mellom A-alternativene og C-alternativene dersom det ikke er hensiktsmessig.

Hydrologi

Den mest aktuelle vannføringsmålestasjonen i området er vannmerke 87.10 Breimselva (Gloppenelva) v/Bergheim. Stasjonen er drøyt 3 km lenger opp i samme elv som planlagte Breim kraftverk. Beregnet alminnelig lavvannføring for Breimselva er skalert etter beregnet normalavrenning ved inntaket til Breim kraftverk. Resultatene er vist i Tabell 3.

Tabell 3. Vannføringer for Breimselva og restfeltet nedenfor inntaket.

	Breimselva ved 87.10 Bergheim	Breimselva ved inntaket til Breim Kraftverk	Restfeltet mellom inntaket og Breimsvatnet
Midlere vannføring (m ³ /s)	16,0	27,32	0,600
Alminnelig lavvannføring (m ³ /s)	1,51	2,58	0,057
5 % år (m ³ /s)	1,51	2,58	0,057
5 % sommer (mai-sept) (m ³ /s)	6,97	11,90	0,263
5 % vinter (okt-apr) (m ³ /s)	1,25	2,13	0,047

Tabell 4: Feltstørrelse og tilsig Breimselva

	Felt- størrelse (km ²)	Spesifikk avrenning (l/s/km ²)	Midlere årlig tilsig (mill.m ³ /år)	Midlere vannføring (m ³ /s)
1) Breimselva ved Bergheim (VM 87.10)	217,1	79,0	541	17,1
2) Breimselva ved planlagt inntak	353,1	77,4	862	27,3
-) Restfelt mellom inntak og Breimsvatnet	16,3	37,0	19	0,6
3) Breimselva ved utløpet i Breimsvatnet	370,3	75,6	881	27,9
4) Gloppenelva ved Eidsfoss (VM 87.2)	614,3	68,7	1331	42,2
5) Gloppenelva ved utløp i sjøen	638,1	68,8	1384	43,9

Minstevannføring

Omsøkt minstevannføring for alternativ A er slipp av 1,0 m³/s i vinterperioden (1. oktober – 30. april) og 6,0 m³/s i sommerperioden (1. mai – 30. september). I alternativ C2 er samme minstevannføring omsøkt, mens i alternativ C1 er det søkt om å slippe 1,0 m³/s i vinterperioden og 4 m³/s i sommerperioden. Til sammenligning ligger 5-persentilen for sommer og vinter på hhv 11,9 m³/s og 2,13 m³/s.

For alternativ A er det beregnet at det i et tørt år kun vil være minstevannføringen igjen mellom inntak og Breimsvatnet, med unntak av noen få flomeepisoder. I et våtere år vil det være overløp over dammen i lengre perioder. Se Tabell 4. Dager med vannføring større enn største og mindre enn minste slukeevne.

Tabell 4. Dager med vannføring større enn største og mindre enn minste slukeevne.

	Tørt år 1996	Middels år 2008	Vått år 2005
Antall dager m/ vannføring større enn største slukeevne	21	43	65
Antall dager m/vannføring mindre enn minste slukeevne + minstevannføring	93	0	8

Søkers forslag til minstevannføring har skapt stort et engasjement blant høringspartene, både i alternativ A og i alternativ C. Virkningen av redusert vannføring på foreslått utbygd elvestrekning er et sentralt moment i konsesjonsspørsmålet i denne saken.

Flom

Breim kraftverk er planlagt med et minimalt inntaksbasseng og inntakskonstruksjonen vil derfor ha liten innvirkning på flomsituasjonen i vassdraget. Det vil bli en reduksjon på inntil 60 m³/s for alle flommene på strekningen mellom inntak og kraftstasjon, ettersom denne andelen av vannføringen normalt vil gå gjennom kraftverket i stedet for i elva. NVE vil påpeke at det er knyttet betydelig usikkerhet til omsøkt løsning på kraftstasjonsutløp i alternativ C da dette er planlagt ute i vannstrengen, og ser ut til å kunne bli av en betydelig størrelse. I følge kart dekker kanalen med sidevanger halve vannstrengen, og dersom restvannføringen skal gå utenom denne kanalen vil flomvannføringen på denne strekningen (150 meter) øke betydelig og dette vil forsterkes ved et ev. utfall i stasjonen. Dette vil også kunne føre til oppstuvning oppstrøms utløpskanalen. I tillegg kommer mur fra massetak med sedimentbasseng der det i tillegg er planlagt å etablere en kantsone mot elva som i tillegg til utløpskanal vil kunne begrense elvas kapasitet.

Erosjon og sedimenttransport

Langs Breimselva er det mektige breelv- og elveavsetninger. Breimselva er stort sett forbygd langs de strekningene som grenser opp mot jordbruksareal. Det er derfor liten kontakt mellom Breimselva og tilgrensende løsmasseavsetninger, noe som medfører lite erosjon. De løsmassene som fraktes med elva er i stor grad tilført vassdraget oppstrøms inntaket. Elva Skorva kommer inn i Breimselva 0,6 km oppstrøms inntaket og fører med seg mye sedimenter i perioder med høy vannføring. Ved en utbygging vil inntaksdammen fungere som en sedimentsperre, hvor bunntransportert materiale vil stoppe opp. Ved utforming av dam og inntak vil det bli lagt til rette for utspyling av sedimentert materiale som vil bli ført nedover Breimselva ved neste flom. Som en konsekvens av dette vil periodisiteten i massetransporten nedstrøms inntaket endres. I tillegg vil den totale massetransporten i elva nedstrøms inntaket bli noe redusert, ettersom mye av breslammet vil gå gjennom tunnel og kraftstasjon. Konesjonssøknaden konkluderer med at erosjonsforholdene i liten grad vil endre seg mellom inntak og utløp, da de i stor grad er knyttet til høye vannføringer. Under slike forhold vil kraftstasjonen kun ta unna en liten del av vannføringen.

Etter NVEs mening kan inntaket utformes slik at en liten del av sedimentene kan slippes forbi ved slipp av tilstrekkelig minstevannføring. I tillegg vil noe gå gjennom kraftverket og føres ut i elva ovenfor utløpsosen ved alternativ C. Det resterende transporteres ved større flommer. Elveosen påvirkes ved endring i massetransporten, men ikke i så stor grad at det alene vil ha betydning for konsesjonsspørsmålet. Den største usikkerheten er knyttet til strekningen mellom inntak og kraftstasjon ved et betydelig endret vannføringsregime på denne strekningen. Massetransporten ved alternativ A vil i større grad bli påvirket enn i alternativ C. Endrede avsetninger av sedimenter vil kunne ha uheldige virkninger på vanntilknyttede organismer og særlig fisk.

Vanntemperatur, isforhold og lokalklima

I perioden april 2010 til februar 2011 ble det gjennomført temperaturmålinger i Breimselva, men på grunn av vanninntrenging i måleren gikk dataene tapt. Omtalen av dette er derfor basert på tilsvarende målinger i Stardalselva i perioden mai 2008 til april 2010. En utbygging i Breimselva antas å medføre små endringer i vanntemperatur på strekningen mellom inntak og utløp. I vinterhalvåret er det naturlig å anta at vanntemperaturen vil bli noe lavere på grunn av redusert vannføring og økt eksponering for kald luft, men mulig tilførsel av varmere grunnvann vil også kunne påvirke. I sommerhalvåret vil redusert vannføring og lengre oppholdstid kunne føre til høyere vanntemperatur, men tilførsel av grunnvann vil kunne motvirke effekten noe.

Temperaturen i avløpsvannet vinterstid antas å bli marginalt høyere enn dagens vintertemperatur i elvedeltaet. I alternativ A kan det i de sjeldne periodene da Breimsvatnet islegges føre til en åpen råk rundt utløpet.

Etter utbygging vil det nedstrøms dammen dannes overflateis på de roligste partiene, og en relativt smal strømningskanal med turbulent strømning der det dannes bunnis og sarr. Følgelig antas det noe mindre isproduksjon i elveleiet, og mindre områder med åpne råker. Forekomst av frostrøyk antas dermed å bli mer sjeldent etter utbygging.

Det er ikke ventet vesentlige endringer i de lokalklimatiske forholdene langs vassdraget.

NVE vil likevel påpeke at en må kunne forvente at den reduserte vannføring på den åpne relativt flate strekningen i lengre perioder enn tidligere vil kunne føre til økte temperaturer, særlig sommerstid. Økt temperatur over en periode vil øke stoffomsetning i Breimselva, som påvirker vekselvarme dyr som fisk. NVE mener at det knytter seg noe usikkerhet til virkningene, og særlig med tanke på at vassdraget har relativt høy tilførsel av organisk materiale. Redusert vannføring sammen med mulige økte temperaturer vil trolig redusere elvas evne til selvrenging.

Landskap

Influensområdet

Influensområdet i Breimsdalen strekker seg fra munningen av Breimsvatnet i vest til Byrkjelo i øst. Breimselva er stort sett innrammet av vegetasjon, med unntak av det siste strekket ned mot Breimsvatnet. Spredt gårdsbebyggelse utgjør hovedtyngden av bebyggelsen, en del av disse ligger såpass høyt at de har godt innsyn til Breimselva. På nordsida av elva går tre langsgående veier, mens det på sørsida går én vei. I tillegg finnes det en rekke mindre adkomstveier og gårdsveier. To bruer muliggjør ferdsel over elvestrengen. Masseuttak og høyspentledninger finnes også i området. Som en følge av et godt samspill mellom landskap og bebyggelse beskriver konsekvensutredningen områdets visuelle kvaliteter som bedre enn det som er typisk for regionen. Breimsdalen vurderes til å ha middels stor verdi.

Delområdet Breimsvatnet favner om fjordsjøen og strekker seg fra munningen av Breimsdalen og sørover forbi Lyngneset. I konsekvensutredningen vurderes delområdet Breimsvatnet til å ha middels stor verdi. Dette begrunnes med at samspillet mellom fjordlandskap og kulturpåvirkede dalmunninger, med variasjon fra høye tinder til vide fjorder, og særpreget jordbrukslandskap, men ellers med et relativt uberørt preg. Dette gir kvaliteter som er typisk på grensen til det sjeldne for regionen.

I Breimsvassdraget finnes en rekke inngrep i form av kraftutbygging, elveforbygning, oppdyrking helt inntil vassdraget m.m. Området har derfor ingen store sammenhengende naturområder med urørt preg.

Alternativ A

I konsekvensutredningen slås det fast at utbygging etter alternativ A vil i driftsfasen innebære kraftig redusert vannføring i Breimselva fra inntaket ved Høylo til utløpet i Breimsvatnet. Det påpekes imidlertid at en tett kantsone av løvskog, langs den mest aktuelle elvestrekningen, vil dempe den visuelle påvirkningen av landskapet. På det siste strekket vil elva være mest synlig på avstand, her renner elva til gjengjeld rolig og det hevdes derfor i konsesjonssøknaden at det vil være mulig å etablere terskler som kan bidra til å opprettholde det vanddekte arealet og deler av elvas landskapsmessige betydning. I området for planlagt kraftstasjon etter alternativ A, påpekes det i konsesjonssøknaden at et bratt terreng tilsier at inngrepene kan gi sår i landskapet i form av store skjæringer. Den visuelle effekten vil imidlertid på sikt dempes som en følge av revegetering. I konsekvensutredningen vurderes

anleggsfasen å ha liten betydning for konsekvensene for landskapsbilde. Alternativ A1 vurderes til å ha liten negativ konsekvens for landskapet i driftsfasen, mens alternativ A2 er vurdert til å ha liten til middels negativ konsekvens.

Alternativ C

Ved en utbygging etter alternativ C vil ikke Seimestranda berøres og vannføringen i nedre del av Breimselva vil opprettholdes. I notat for tilleggsutredningen oppgis det derfor at konsekvensene for landskap reduseres noe i forhold til alternativ A.

Høringspartene

Fylkesrådmannen poengterer i sin vurdering at redusert vannføring i elva vil gjøre et stort inngrep i landskapsbildet, og i sterk grad påvirke opplevelsesverdiene tilknyttet kulturlandskapet. Ved en redusert vannføring trekkes elveosen fram som et spesielt sårbart landskap. Fylkesrådmannen trekker også fram den planlagte tilførselsveien til foreslått kraftstasjon i fjell, alternativ A1, som vil gjøre uopprettelig skade i det bratte kulturlandskapet i Seimestranda. Flere lokale høringsparter trekker fram viktigheten av Breimselva for Breims identitet. I tillegg påpekes det av flere at en sterkt redusert vannføring vil skade det visuelle inntrykket av elva. Verdien av elvedeltaet for landskap, friluftsliv, rekreasjon og turisme fremheves også av mange, hvorav flere også påpeker at store deler av bygda har utsikt hit. Naturvernforbundet beskriver elvedeltaet som et lite vanlig landskapselement i lavlandet. Norges Miljøvernforbund mener at Breim har kvaliteter som er sjeldne både i regionen og i landet, med et samspill mellom fjordlandskap og kulturpåvirkede dalmunninger, høye tinder, vide fjorder og et særpreget jordbrukslandskap i relativt uberørt natur. Historiske Reed gjør oppmerksom på at området rundt Bøterrassen, med løsmassehauger dannet for 10 000 år siden, er et viktig landskapselement og en viktig del av vår naturhistorie som det er nødvendig å bevare. Seimestranda og Lindvika trekkes også fram som en viktig del av landskapsbilde som vil bli sterkt berørt dersom det bygges ut etter alternativ A.

I høringsuttalelsen til alternativ C trekker fylkesrådmannen fram den planlagte kanalen, som sammen med en senka avløpskanal vil bli et stort inngrep i landskapet og et fremmedelement i kulturlandskapet. Videre bemerker fylkesrådmannen at det i forbindelse med planlagt massedeponi langs elva må tas hensyn til kulturlandskapet og landskapselementer langs elva. Av hensyn til blant annet landskap foretrekker fylkesrådmannen alternativ C ettersom nedre del av elva og elveosen forblir som før. Mari Ann Kleppe mener at planlagt massedeponi ved Breimshallen vil føre til vesentlige endringer ned mot elva. Flere av høringspartene påpeker at planlagt massedeponi og kanalisering i alternativ C er dårlig beskrevet og visualisert, noe som gjør dette vanskelig å kommentere.

NVEs vurdering

Landskapet er den ytre fysiske rammen vi forholder oss til i det daglige og er en viktig del av vår natur- og kulturarv. Landskapet gir grunnlag for trivsel, livskvalitet og tilhørighet, noe som også gjenspeiles i høringsuttalelsene fra de som bor i område og lokale brukere av Breimselva. Opplevelsesverdien av Breimselva omfatter de naturlige årstidsvariasjonene bevegelse, lyd og skiftende farger. I høringsrunden blir NVE gjort oppmerksom på at Breimselva er et viktig landskapselement som særlig er knyttet til stedets identitet. Verdien av viktige landskapselement blir forsterket der folk bor og arbeider og der barn vokser opp. NVE mener at sterkt redusert vannføring vil forringe elvas verdi som landskapselement og være uheldig for den visuelle opplevelsen av elva. Konsekvensene vil være størst for elveosen ved utbygging etter alternativ A. NVE mener at en sterkt redusert vannføring i elveosen er problematisk av flere årsaker, men ikke minst for områdets landskapsverdi. Dette området er synlig fra store deler av bygda og brukes aktivt av allmennheten. Se diskusjon under «Friluftsliv og fiske» og «Naturtyper og

ferskvannlokaliteter» for ytterligere vurdering av området. NVE mener at virkningen av redusert vannføring i øvre del av elva til en viss grad kan avbøtes med krav om slipp av tilstrekkelig minstevannføring. NVE mener at det som er foreslått som minstevannføringslipp i konsesjonssøknaden ikke vil ivareta Breimselva som landskapselement i tilstrekkelig grad. Terskler er et tiltak som kan vurderes for å ivareta vannspeilet i vassdraget. NVE vil påpeke at bygging av terskler er tekniske inngrep som også vil føre til virkninger på andre fagtema som erosjon, flom fisk, friluftsliv, temperatur forurensning og biologisk mangfold. Samlet er det derfor usikkert på om terskler i dette vassdraget vil være positive tiltak.

Ved alternativ C vil en unngå inngrep eller fraføring av vann fra elveosen, men de planlagte inngrepene som følge av dette alternativet vil forårsake massive konstruksjoner i og langs elva. Dette gjelder kanaliseringen ute i elvestrengen og massedeponiet som er planlagt langs elvebredden.

Tilleggsutredningen for alternativ C mangler visualisering av disse konstruksjonene. Det kommer heller ikke fram av tiltakshavers beskrivelse hvor høy murkonstruksjonene som skal utforme kanalen i elva vil bli, men det er sannsynlig at murveggene bør være høyere enn høyeste vannstand/flomvannstand i Breimselva dersom kanalen skal fungere etter hensikten. I tillegg til kanalen vil det planlagte massedeponiet med stor sannsynlighet føre til en massiv mur langs land. Hvis vi forutsetter at massene på 200 000 m³ fordeles jevnt utover det oppgitte arealet på 46 daa, vil massene, ved en enkel beregning, få en høyde på 4,35 meter på hele arealet. Det er nærliggende å anta at massene ikke vil fordeles jevnt, men at en større andel vil fordeles i nedre del av skråningen ned mot elva, for å unngå en høy kant mot veien. Dersom denne antagelsen er rett vil muren mot elva bli enda høyere enn 4,35 meter. På utsiden av massedeponiet planlegges det sedimentbasseng i utbyggingsperioden for å hindre at tunnelvannet som i tillegg til suspendert stoff ofte har høy pH, og høyt ammonium og nitrogeninnhold pga uomsatt sprengstoff. NVE kan ikke se at det er gjort noen vurdering knyttet til flom under anleggsperioden og faren for at vannet flommer over sedimentbassengene. I planene er det i tillegg planlagt å etablere en bredere kantsone med skog og undervegetasjon langs elva.

NVE anser massedeponiet og planlagt kanalisering som store inngrep i landskapet. Ved vurdering av konsesjonsspørsmålet vil redusert vannføring i nedre del av elva og elveosen, og planlagte konstruksjoner i forbindelse med alternativ C vektlegges.

NVE mener at er foreslått minstevannføringslipp sammen med planlagte tekniske løsninger, i liten grad ivaretar Breimselva som landskapselement.

Naturmiljø og naturens mangfold

Naturtyper, ferskvannlokaliteter, karplanter, moser og lav

Naturverdier

Breimselva renner gjennom et jordbrukslandskap, noe som preger naturmiljøet i og langs elva. Mye av arealet langs Breimselva dekkes av de kulturpåvirkede vegetasjonstypene «ugrasvegetasjon på dyrket mark» og «plantefelt». En smal sone med «gråor-heggeskog» forekommer, med overgang til små arealer med «lavurtskog» og «storbregneskog». Mangel på kontinuitet, sterk kulturpåvirkning og lavt potensial for funn av rødlistearter tilsier at den registrerte gråor-heggeskogen har liten til middels verdi. Ovenfor Flølofossen ble imidlertid rødlistearten huldrelav (NT) påvist. Et mindre område med «elvemosevegetasjon» er registrert ved Lunde. Denne vegetasjonstypen regnes som truet (EN) på Sør- og Vestlandet, og vurderes derfor å ha stor verdi. «Elveørvegetasjon» av typen «gråor-bjørk-vierutforming» er registrert ved Breimselvas utløp og ved enkelte mindre holmer oppover i elva. Flere typer elveør-pionervegetasjon regnes som sårbar (VU), men dette gjelder ikke gråor-bjørk-vierutforming. I Seimestranda klassifiseres vegetasjonen som svakt utviklet «gråor-heggeskog», type

lisideutforming med enkelte varmekjære trekk, i overgang mot «gråor-almeskog». Gråor-heggeskogen klassifiseres som en egen naturtype med verdi C. Et par rødlistede almetrær (NT) er registrert i området. «Blåbærskog» med overgang mot «røssllyngfuruskog» er også registrert i Seimestranda.

Vurdering

Ettersom eksakt veitrasé i Seimestranda ikke bestemmes før i detaljplanfasen er det en mulighet for at naturtypen gråor-heggeskog berøres. Slik planene forelå når konsesjonssøknaden ble innsendt så det ikke ut til at veien kommer i konflikt med lokaliteten. Øvrige arealbeslag vil ha små konsekvenser for flora og vegetasjonstyper. Det forventes at enkelte fuktighetskrevende vannmoser får redusert utbredelse som en følge av redusert vannføring. Generelt regnes vannkraft som en trusselfaktor for elvemosevegetasjonen på Sør- og Vestlandet, og det er usikkert om den foreslåtte begrensede minstevannføringen vil ivareta lokaliteten. Vegetasjonstypene langs elva, gråor-heggeskog og elveørvegetasjon, vurderes som mindre sårbare dersom forslaget til minstevannføring vedtas for sommerhalvåret. Det er ingen fossesprøytoner, bekkekløfter eller andre viktige naturtypelokaliteter som berøres langs den aktuelle elvestrekningen. I konsekvensvurderingen vurderes alternativ A å ha liten negativ konsekvens for flora, fauna, INON og verneinteresser i anleggsfasen, og liten til middels negativ konsekvens i driftsfasen. Ved en utbygging etter alternativ C vil vannføringen i nedre del av Breimselva opprettholdes. I notat for tilleggsutredningen oppgis det derfor at konsekvensene for naturmiljø reduseres noe i forhold til alternativ A.

Fylkesmannen mener at potensialet for å skade kultursky rødlistearter i Seimestranda er tilstede ved utbygging etter alternativ A. På tross av at elvedeltaet i Breimsvatnet er lite og i stor grad påvirket mener Fylkesmannen at det er viktig å bevare dette området. Fylkesmannen mener at dersom deltaet får muligheten til å vokse uten nye inngrep og store endringer i vannføring, har deltaet en verdi og et framtidspotensial. Dersom vannet fra kraftstasjonen føres tilbake i elva ovenfor deltaet mener Fylkesmannen at deltaets verdi kan bevares. Flere av høringspartene er opptatt av Seimestranda og områdets verdi, det samme gjelder elveosen. Naturvernforbundet mener at en reduksjon i vannføringen nedenfor Seime bru er i strid med naturmangfoldlovens mål i § 4.

NVE mener at konsekvensene for naturtyper, karplanter, moser og lav vil være akseptable. Dette forutsatt at naturtypelokaliteten i Seimestranda ikke berøres ved utbygging etter alternativ A. NVE er oppmerksom på at redusert vannføring i utløpet av Breimselva vil påvirke elvedeltaet og har registrert Fylkesmannens mening om at deltaet bør bevares slik at det kan utvikles. I denne sammenheng er det en betydelig forskjell mellom utbyggingsalternativene A og C, og NVE er innforstått med at utbyggingsalternativ A vil medføre redusert massetransport nedenfor inntaket og dermed påvirke elvedeltaet, mens alternativ C vil være en mer skånsom løsning. Gjennom en god detaljplanlegging og avbøtende tiltak, som slipp av tilstrekkelig minstevannføring, vil imidlertid den negative effekten for elvedeltaet kunne reduseres. NVE har ikke lagt avgjørende vekt på dette fagtemaet alene, men er likevel av en viss betydning i den samlede vurderingen.

Fugl og pattedyr

Naturverdier

Under feltarbeidet ble det på den aktuelle elvestrekningen registrert flere par og enkeltindivider av fossekall. Det er sannsynlig at et par av observasjonene var hekkende fugl. Vintererle ble ikke registrert i 2009, men det kan ikke utelukkes at arten forekommer. Flere andefugler ble observert, hvorav noen av de sannsynligvis hekker i området. Fiskemåke (NT) er en forholdsvis vanlig art i området. Hettmåke (VU) er tidligere registrert (1994), men ble ikke observert i 2009. Andre rødlistede arter som ble observert i kantsona langs vassdraget er storspove (VU), vipe (EN) og stær (NT). Hønehauk (NT)

ble observert nord for Rådebrua i 2008, men ettersom arten er tilknyttet gammelskog er et lite trolig at den hekker langs Breimselva.

Hjort er vanlig forekommende i influensområdet, men det er ikke kjent at det er spesielt viktige funksjonsområder for arten innenfor influensområdet. Elg og rådyr er ikke registrert i influensområdet. Influensområdet har liten verdi som leveområdet for de store rovdyrene, gaupe, jerv, bjørn og ulv. Rødrev har en god bestand i området, og røyskatt og mår antas å forekomme. Oter (VU) er registrert lengre opp i vassdraget. Nord- og vannflaggermus er registrert i Gloppen kommune og er påvist å kunne bruke hule trær som dagoppholdssted, nordflaggermus kan også bruke steinrøyser og berg. I undersøkelsesområdet finnes hule trær og steinrøyser/berg i Seimestranda.

Vurdering

Det forventes ikke at støy og forstyrrelser i anleggs- og driftsfasen vil medføre vesentlige negative konsekvenser for sårbare arter av vilt. Når det gjelder vanntilknyttede arter av fugl forventes det at foreslått minstevannføring vil være tilstrekkelig for sikre hekkemuligheter og næringstilgang for de aktuelle artene. I følge fagrapport for fisk og ferskvannsbiologi vil redusert vannføring og turbiditet i sommerhalvåret øke tettheten av bunndyr og fisk, noe som igjen vil være en fordel for arter som lever av evertrebrater og fisk. Det vurderes derfor som lite trolig at redusert vannføring vil få negative konsekvenser for insektspisende arter av fugl eller flaggermus. Det forventes heller ikke vesentlige endringer i kantvegetasjonen langs vassdraget, og hekkemulighetene for fugl vil derfor i liten grad påvirkes av redusert vannføring. I konsekvensutredningen vurderes alternativ A å ha liten negativ konsekvens for flora, fauna, INON og verneinteresser i anleggsfasen, og liten til middels negativ konsekvens i driftsfasen. Ved en utbygging etter alternativ C vil ikke Seimestranda berøres og vannføringen i nedre del av Breimselva vil opprettholdes. I notat for tilleggsutredningen oppgis det derfor at konsekvensene for naturmiljøer reduseres noe i forhold til alternativ A.

Fylkesmannen påpeker at det er påvist rødlista fuglearter i området for planlagt kraftstasjon etter alternativ A, hekkeplass er sannsynligvis også påvist. For en av disse artene mener Fylkesmannen at konflikten er såpass stor at det bør få innvirkning på konsesjonsspørsmålet. Registreringen av fugler i influensområdet er etter Fylkesmannens vurdering for dårlig.

På bakgrunn av Fylkesmannens uttalelse valgte Breim Kraft å gjennomføre en supplerende kartlegging i Seimestranda. Breim Kraft opplyser om at artene som Fylkesmannen omtaler er hubro (EN), hønsehauk (NT) og kongeørn (LC). Det ble gjennomført lokking og lytting etter hubro i området høsten 2011, fra flere steder og over flere kvelder med gode værforhold. Det ble også gjennomført en hekkefugltaksering i juni 2012. Lyttingen etter hubro var resultatløs. Hubroen kan streife en del rundt utenom ungetida (blant annet på høsten), og det kan derfor ikke konkluderes med 100 % sikkerhet at arten ikke hekker i området basert på noen kvelder med lokking og lytting på høsten. Likevel vurderes sannsynligheten for at hubro hekker i Seimestranda som relativt liten. Dette basert på oversikten over historiske lokaliteter, undersøkelser høsten 2011 og Fylkesmannens bestandsvurdering for Sogn og Fjordane.

Tilleggsutredningen opplyser om at det i forbindelse med viltkartleggingen i Gloppen kommune ble påvist at kongeørn hekker litt sør for planlagt anleggsområde i Seimestranda. I følge Gunnar Bergo og Jan Ove Gjørshaug, som er de fremste ekspertene på kongeørn i Norge, er det lite trolig at hekkende kongeørn vil påvirkes negativt av anleggsarbeidet ettersom avstanden til reiret er 700 m og reiret ligger litt høyere og delvis skjermet i forhold til anleggsområdet. For å unngå å berøre arten i anleggsfasen anbefales det likevel å gjennomføre den mest støyende delen av anleggsarbeidet utenom hekketida (juli–februar). I driftsfasen forventes det ingen påvirkning på kongeørnpåret.

I tilleggsutredningen vurderes potensialet for funn av hekkende rødlistearter i Seimestranda som relativt liten. Av rødlisteartene er det hønehauk og i vesentlig mindre grad hubro som har et visst potensial for hekking i området. Det er ikke gjort noen konkrete observasjoner av hønehauk. Seimestranda vurderes derfor ikke til å ha noe større eller mindre potensial for hønehauk enn andre områder med produktiv skog i kommunen og fylket.

Nils E. Seime og Magne R. Seime skriver i sin uttalelse til alternativ C at de med sikkerhet vet at kongeørn, hubro og hønehauk finnes i Seimestranda, og høyst sannsynlig hekker der. Kjell Reed skriver i sin uttalelse at han foretrekker alt C, blant annet fordi alternativet ikke vil påvirke fuglelivet langs Seimestranda.

I en e-post til NVE 25.04.2014 opplyser Kjetil Mork (Multiconsult) at de har lyttet til hubro og lokket med lyd i Seimestranda over flere kvelder de to siste årene, uten resultat. I forbindelse med regional kartlegging av hubro har Oddvar Olsen, på oppdrag fra Fylkesmannen, vært i Seimestranda og lokket med lyd og studert berghyller med teleskop, også uten resultat. Kjetil Mork mener det er lite som tilsier at hubro har hekket i Seimestranda i nyere tid.

NVE registrerer at det er en usikkerhet rundt tilstedeværelsen av rødlistede fuglearter i Seimestranda. Etter NVEs oppfatning gir imidlertid konsekvensutredningen sammen med tilleggssutredningene et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag. For øvrig minner NVE om at Fylkesmannen ved behov kan pålegge oppfølgende undersøkelser i medhold av vilkårene for naturforvaltning. For fossefall kan redusert vannføring få negative konsekvenser, for eksempel ved å forringe skjulmuligheter for rede og unger ved etablerte hekkelokaliteter. Det er vanskelig å anslå hvilken vannføring som er nødvendig for å opprettholde hekking av fossefall, det avhenger blant annet av elvas utforming. Oppsetting av reirkasser vil være et aktuelt avbøtende tiltak i denne sammenheng. Når det gjelder andre registrerte fugler og pattedyr i influensområdet mener NVE at funnene i konsekvensutredningen tyder på at Breim kraftverk ikke vil medføre betydelige konsekvenser. NVE har ikke lagt avgjørende vekt på dette fagtemaet.

Fisk

I følge DN utredning nr. 1997-2 er Breimsvatnet én av 55 storørretlokaliteter i Norge, og én av fem lokaliteter i Sogn og Fjordane.

Fagrapportene

Rådgivende Biologer utførte konsekvensutredningen for fagtemaene fisk og ferskvannsbiologi. For å kartlegge eventuell gyting av storørret i Breimselva utførte de i 1999 og 2008 gytedefisketelling. Det ble ikke observert gyting og Rådgivende Biologer har derfor konkludert med at Breimselva ikke er en del av gyte- og oppvekstområde til storørreten i Breimsvatnet. Rådgivende Biologer mener de viktigste gyteområdene for storørreten i Breimsvatnet er utløpet av vannet og i Paulselva. I følge fiskerapporten har storørreten som har blitt fanget i Breimselva trolig vandret opp fra Breimsvatnet eller ned fra Bergheimsvatnet på næringsvandring om våren eller tidlig på sommeren. Resultater fra ungfiskundersøkelser utført ved elektrofiske høsten 2009 viste lave tettheter av ørret og alle individer over 21 cm var kjønnsmodne. Rådgivende Biologer skriver at alder- og lengdefordeling er typisk for elvebestander av ørret, noe som tilsier at ørreten i Breimselva tilhører en fåtallig bestand av elveørret som oppholder seg i elva hele livet. Rådgivende Biologer mener at med foreslått minstevannføring vil ikke vanddekt areal bli mye redusert, og at en mulig virkning av redusert vannføring vil være høyere biologisk produksjon fordi det vil bli mindre silt og leire i vannet. Konsekvensene av en utbygging etter alternativ A vurderes å ha ubetydelig/ingen konsekvens for fisk og ferskvannsbiologi i Breimselva og Breimsvatnet, både i anleggs- og driftsfasen.

Mange av høringspartene reagerte på Rådgivende Biologers konklusjon om at storørreten i Breimsvatnet ikke bruker Breimselva som gyte- og oppvekstområde. To lokale grunneiere ønsket en ny vurdering da de mente at konklusjonen vedrørende storørret måtte være feil. NIVA ble derfor engasjert av grunneierne for å utføre en tilleggsutredning av fisk og ferskvannsorganismer, spesielt med tanke på en ny vurdering av storørretbestanden. NIVA undersøkte ungfisktettheten i Breimselva ved elektrofiske i 2011. Det ble registrert en høy tetthet av ørretunger, vesentlig høyere enn det Rådgivende Biologer registrerte i 2009. NIVA mener at en mulig årsak til avviket kan være vanntemperatur ved prøvetakingstidspunktet. Fisk er vekselvarme dyr og lav vanntemperatur medfører lav fangbarhet. Derfor skal elektrofiske ifølge Norsk og Europeisk Standard ikke utføres ved vanntemperaturer under 5 °C. Temperaturene i Breimselva når Rådgivende Biologer utførte elektrofiske var sannsynligvis mellom 1 og 4 °C, mens de lå mellom 10 og 12 °C når NIVA utførte elektrofiske. Ved NIVAs registrering av 211 ørret ble det ikke fanget kjønnsmoden fisk, mens seks av 23 individer var kjønnsmodne ved Rådgivende Biologers registrering. NIVA skriver at det ikke kan konkluderes med om de registrerte fiskeungene var elvestasjonær ørret, vandrende storørret eller begge deler, men de registrerte tetthetene uten innslag av stasjonær gytefisk i elva er i tråd med tilsvarende elektrofiskeresultater fra vassdrag med storørret.

NIVA stiller også spørsmålsteget ved tidspunktet for Rådgivende Biologers gytefiskregistreringer som ble utført 9. desember 1999 og 12. november 2008. NIVA mener at det kan være en mulighet for at eventuell gyting var avsluttet på undersøkelsestidspunktet. Gyteperioden i klassiske storørretelver foregår fra medio september til medio november. Breimselva er sannsynligvis kaldere enn utløpet av Glippeelva, hvor gyting er påvist i perioden november-desember. På grunn av lengre inkuberingstid for rogn forventes derfor eventuell gyting å forekomme tidligere i Breimselva enn i Glippeelva. NIVA konkluderer med at Breimselva uansett er et økologisk funksjonsområde for storørret etter definisjonene i naturmangfoldloven, uavhengig av om storørret som oppholder seg i elva er gytefisk eller fisk på næringsvandring. Dette stemmer også overens med observasjoner gjort av lokale brukere av vassdraget. Ut fra høringsuttalelser, NIVAs fiskerapport og inntrykk fra NVEs sluttbefaring i området legger NVE til grunn at Breimselva med stor sannsynlighet er et økologisk funksjonsområde for storørretbestanden i Breimsvatnet.

Alternativ A

Når det gjelder den foreslåtte deponeringen av masser i Breimsvatnet ved en utbygging etter alternativ A, opplyses det i konsekvensutredningen at det i anleggsfasen kan forventes en del avrenning av steinstøv og sprengstoffrester i forbindelse med sprengning og av avløpstunnel og utfylling i Breimsvatnet. I sommerhalvåret tilføres det i dag store mengder leir- og siltpartikler, og tilførsler i forbindelse med anleggsarbeidet vil utgjøre en liten fraksjon av den samlede massetransporten. I vinterhalvåret vil derimot tilførsler fra anleggsarbeidet dominere i perioder med lav vannføring. Konsekvensutredningen påpeker imidlertid at partikler som er større enn leire vil sedimentere lokalt i Breimsvatnet, og at fraksjonen av leire er lav i tunnelmasser. Det konkluderes derfor med at det ikke er sannsynlig at anleggsarbeidet vil påvirke ferskvannsorganismer i Breimselva eller i Breimsvatnet. Fylkesmannen påpeker at tilføring av sprengte masser til ferskvann kan være svært uheldig for fisk, og mener det er gjort lite vurderinger av dette. NVEs vurderinger i forbindelse med massedeponiet presenteres under kapitlet «Vannkvalitet – massedeponier».

Høringsinstansene

NVE registrerer at det er et stort engasjement for storørret, både i høringsuttalelsene til alternativ A og alternativ C. Mange er bekymret for hvordan storørreten vil påvirkes av en eventuell utbygging, og om fisket etter storørret i elveosen vil opphøre. Ettersom det er uavklart om Breimselva er en del av gyte- og oppvekstområdet til storørret mener Fylkesmannen at kunnskapsgrunnlaget ikke er tilstrekkelig til å

vurdere effekten av en eventuell utbygging på storørretbestanden i Breimsvatnet, og at føre-var-prinsippet må legges til grunn. Miljødirektoratet legger stor vekt på hensynet til storørret i sin uttalelse til alternativ C, og påpeker at storørretstammer i forvaltningssammenheng skal tillegges stor vekt. De er enig i Fylkesmannens vurdering og legger til at konsekvensutredningens fiskeundersøkelser har så store svakheter at konklusjonen ikke kan tillegges vekt. Fylkesrådmannen er også av den oppfatning at føre-var-prinsippet bør legges til grunn fordi effekten av en utbygging på storørretbestanden er uavklart. Sogn og Fjordane Turlag mener det er sannsynlig at storørret gyter i Breimselva og ber NVE ta utgangspunkt i NIVA sin rapport. I sitt svar på høringsuttalelsene viser Breim Kraft til Rådgivende Biologers svar på NIVAs rapport. Dette er gjengitt under «Sammendrag av søkers kommentarer til høringsuttalelsene».

I forslag til forvaltningsplan for storørret (DN-utredning nr. 1997-2) påpekes det at storørretstammer representerer store biologiske og kulturelle verdier som det er viktig å bevare. De gyte- og oppvekstelvne til storørretstammene som er definert som sikre i DN-utredning nr. 1997-2 verdisettes med nasjonal verdi i DN-Håndbok 15. Mange av landets storørretstammer regnes som sårbare, flere er kraftig redusert og direkte truet og noen har gått tapt. I følge DN-utredning 1997-2 er de fleste gyte- og oppvekstområdene til storørretstammene redusert eller ødelagt ved inngrep som kraftreguleringer, forbygninger, kanaliseringer, forurensing, jordvanning m.m.

Vurdering

NVE legger betydelig vekt på at Breimselva med stor sannsynlighet er et økologisk funksjonsområde for storørreten og at Breimselva kan være en del av gyte- og oppvekstarealet for storørreten i Breimsvatnet. Dersom Breimselva er gyte- og oppvekstområde for Storørret vil både alternativ A og alternativ C kunne påvirke storørreten negativt. Begge alternativene vil medføre redusert vannføring på utbyggingsstrekningen. Rådgivende Biologer mener, som tidligere nevnt, at dette kan føre til høyere biologisk produksjon, og at foreslått minstevannføring sommer vil sørge for at det meste av elvestrengen vil være vanddekt langs hele strekningen. NIVA påpeker imidlertid at vanddekt areal i en bred elv som Breimselva avhenger av vannføring og at vannet ofte vil konsentreres i et løp i det gamle elveleiet ved redusert vannføring. NIVAs registreringer i Breimselva avdekket videre at mye av den biologiske produksjonen foregår i ytterkantene av elveløpet. Dette skyldes trolig at det her er stor stein begrodd med elvemose som skaper gunstige skjulplasser for både fisk og bunndyr. Elvas midtparti er derimot mer blankskurt og sterilt som en følge av sterk strøm og skuring fra breslam. NVE registrerer at det ikke er fullstendig enighet mellom de to fagmiljøene vedrørende minstevannføring og vanddekt areal i Breimselva. NVE mener at det er stor usikkerhet til om foreslått minstevannføring er tilstrekkelig til å opprettholde et vanddekt areal på det meste av elvearealet. Bilde av elva med en vannføring på 3,5 m³/s (s. 139 i søknaden) indikerer at en relativt stor del av elvearealet vil bli tørrlagt.

Det er en viss sannsynlighet for at storørret gyter i Breimselva, NVE mener derfor at storørretbestanden vil kunne påvirkes negativt og må legges vekt på i vurderingen av konsesjonsspørsmålet. NVE vil også gjøre oppmerksom på at det ved alternativ A vil kunne føre til at eventuelt oppvandrende gytefisk får problemer med å finne elveløpet da utløpet fra kraftstasjonen er planlagt i Breimsvatnet, 1,3 km fra elveosen. Dette påpekes også av NIVA. Dersom Breimselva er en del av storørretenes gyte- og oppvekstområde er det også usikkert om foreslåtte avbøtende tiltak som minstevannføring og terskler vil ivareta rekruttering og overlevelse. NIVA kommenterer at etablering av terskler vil kunne opprettholde vanddekt areal, men medføre endringer i biotopens kvaliteter. Videre påpeker de at om de nye forholdene favoriserer elvestasjonære bestander eller storørret avhenger av terskelens utforming, sluppet vannmengde i forhold til oppvandring, gyting og eggoverlevelse, utforming og plassering av gyteområder og næringsdyrenes evne til å tilpasse seg det nye vannføringsregimet.

Breimselva er en del av det økologiske funksjonsområdet til storørret. Ved vurdering av konsesjonsspørsmålet vil NVE legge til grunn at storørret med stor sannsynlighet vil bli negativt påvirket av tiltaket, selv om det knytter seg usikkerhet til hvor store skader og ulemper en ev. utbygging vil påføre bestanden. NVE mener det er en mulighet for at storørretbestanden i Breimsvatnet benytter Breimselva som gyte- og oppvekstområde, vi mener derfor at det vil være relevant å vurdere føre-var-prinsippet i denne saken.

Ferskvannsbiologi

Rådgivende Biologer vurderer det som usannsynlig at anleggsarbeidet vil påvirke ferskvannsorganismer i Breimselva eller i Breimsvatnet. I driftsfasen mener Rådgivende Biologer at den reduserte vannføringen vil medføre høyere biologisk produksjon på påvirket elvestrekning fordi vanddekt areal ikke vil reduseres mye, og fordi det vil bli mindre silt og leire i vannet med redusert vannføring.

En utbygging i henhold til alternativ A vurderes å ha ubetydelig/ingen konsekvens for fisk og ferskvannsbiologi, både i anleggs- og driftsfasen. Det er ikke gjort vurderinger av dette fagtemaet for utbyggingsalternativ C.

NVE vil bemerke at bunnfaunaen i rennende vann i stor er grad basert på plantemateriale som kommer fra land. Høsten er en tid med stor tilførsel av organisk plantemateriale til vassdraget. Biomassen og aktiviteten i elva er derfor også høy om vinteren. Høy metabolisme ved lave temperaturer er en tilpasning for å utnytte perioder med stor tilførsel av organisk materiale om høsten, og nedbrytningen av dette gjennom vinteren. Selv om tettheten av bunndyr ofte øker ved redusert vannføring minsker den totale produksjonen i vassdraget som følge av mindre vanddekt areal. Det er allment kjent at det er godt fiske i Breimsvatnet der Breimselva renner ut. Vi ser det som sannsynlig at dette har en direkte sammenheng med næringstilgang tilført fra Breimselva. NVE mener at redusert bunndyrproduksjon vil være negativt for ørreten som benytter utløpsosen i sitt næringsøk.

Kulturminner og kulturmiljø

Innenfor influensområdet til Breim kraftverk er det definert to kulturmiljøer. Kulturmiljø 1 omfatter flere gårder i bygda Breim og bygdesenteret Reed. De viktigste kulturhistoriske verdiene finnes i områdene rundt gårdstunene langs Breimselva, med blant annet gravhauger og bygninger fra 18/1900-tallet og 16/1700-tallet. Naustmiljøene ved Breimsvatnet har også store kulturhistoriske kvaliteter. Kirka i bygda er listeført på Riksantikvarens liste over verneverdige kirker, og er lokalisert i Reed bygdesentrum. Kulturmiljø 1 vurderes til å ha middels til stor verdi. Automatisk fredede kulturminner innenfor kulturmiljøet er av nasjonal interesse, og er derfor gitt høy verdi. Kulturmiljø 2 omfatter kulturlandskapet i Seimestranda, i tillegg til Rådstøylen og Seimsstøylen. I Seimestranda finnes spor etter gamle slåtteenger på berghyller og brattlendt terreng, men store deler av Seimestranda er i dag preget av gjengroing. Totalt sett vurderes kulturmiljø 2 til å ha liten til middels verdi.

For kulturmiljø 1 vurderes utbygging av Breim kraftverk etter alternativ A å ha ubetydelig til liten negativ konsekvens for kulturminner og kulturmiljø, både i anleggs- og driftsfasen. Redusert vannføring forventes å ha en generell visuell påvirkning på kulturminner og kulturmiljø, og vil derfor forringe opplevelsen av kulturlandskapet noe. Planlagt massedeponi vest for Lunde vil også ha en visuell påvirkning på kulturlandskapet. For kulturmiljø 2 vurderes tiltaket til å ha ubetydelig/ingen konsekvens for kulturmiljøet, både i anleggs- og driftsfasen. Ved en utbygging etter alternativ C vil vannføringen i nedre del av Breimselva vil opprettholdes. I notat for tilleggsutredningen oppgis det derfor at konsekvensene for kulturmiljø reduseres noe i forhold til alternativ A.

Fylkesrådmannen viser til at undersøkelsesplikten i henhold til kulturminneloven §§ 9 og 10 må gjennomføres. Riksantikvaren mener at redusert vannføring kan ha innvirkning på kulturmiljøet i

Breimsdalen, mens Fylkesrådmannen mener at redusert vannføring i stor grad vil påvirke opplevelsesverdiene knyttet til kulturlandskapet og at dette spesielt gjelder landskapet rundt elveosen. Andre lokale høringsparter uttrykker også bekymring for effekten av redusert vannføring på kulturmiljøet. Fylkesrådmannen mener videre at adkomstveien til planlagt kraftstasjon etter alternativ A vil ligge lett synlig fra Breimsvatnet og medføre uopprettelig skade for kulturlandskapet. Dersom det gis konsesjon mener Fylkesrådmannen at det må legges vekt på avbøtende tiltak, som økt minstevannføring og terskler. Bergens Sjøfartsmuseum påpeker at det er et potensial for kulturminner under vann i området. Fortidsminneforeninga Sogn og Fjordane er skeptisk til tiltakets påvirkning på veien gjennom Seimegrenda og konsekvenser for utmarksområdet/kulturlandskapet på Seimestranda. Til alternativ C kommenterer Fylkesrådmannen spesielt at det i forbindelse med planlagt massedeponi må tas hensyn til kulturlandskapet langs elva.

NVE registrerer at en redusert vannføring kan ha en visuell innvirkning på kulturmiljøet. NVE vil også påpeke at den planlagte adkomstveien til kraftstasjon etter alternativ A synes i et stort landskapsrom og påvirke kulturlandskapet vesentlig grad.

Forurensning

Vannkvalitet

Konsekvensutredningen beskriver Breimselva som et sterkt brepåvirket vassdrag som renner gjennom et jordbrukslandskap med oppdyrkede arealer nesten helt ned til elva. Oppstrøms planlagt inntak er det utslipp fra et kommunalt avløpsanlegg, Byrkjelo renseanlegg, og et meieri. Fram til 2013 var det et komposteringsanlegg i drift ved Fløtre. Anlegget var i drift når vannprøvene som ble benyttet i konsekvensutredningen ble tatt. Utover dette er det avrenning fra veier, jordbruksarealer og spredt bebyggelse. Det er beregnet at 53 boliger har egne separate (private) avløpsanlegg i nedbørfeltet. Det ligger også flere driftsbygninger innenfor influensområdet, blant annet på Bø er det et stort samdriftsfjøs. Driftsbygningene innenfor influensområdet har egne godkjente gjødselopsamlingsanlegg.

Konsekvensutredningen baserer seg på vannprøveresultater fra «Vannmiljø», et fagsystem for lagring av data om miljøtilstanden i vann som driftes av Miljødirektoratet. Gjennomsnittresultatene fra vannprøvene tatt i Breimselva viser at for totalt fosfor er Breimselva i tilstandsklasse «mindre god» til «dårlig». De høye verdiene for fosfor forklares i konsekvensutredningen med at elva fører mye brevann som generelt har et høyt fosforinnhold, i tillegg til at det ligger mye fulldyrka mark ned mot elva. Videre bemerkes det at fosforinnholdet i brevann er lite biotilgjengelig og at vannkvaliteten i elva derfor er bedre enn det målingene tilsier. Totalt nitrogen ligger i tilstandsklassen «dårlig» nedstrøms Byrkjelo renseanlegg. Konsekvensutredningen konkluderer med at fraføring av en vesentlig del av vannføringen vil redusere resipientkapasiteten i Breimselva. Det bemerkes at vannprøvene tatt i vassdraget de 10 siste årene gir en klar indikasjon på at tilførslene av fosfor og nitrogen er små nedenfor Byrkjelo renseanlegg, av den grunn anslås det i konsekvensutredningen at restvannføringene i sommerhalvåret vil være tilstrekkelig for å unngå vesentlig forverring av vannkvaliteten i elva. Når det gjelder grunnvann er hele sonen rundt Breimselva klassifisert som en viktig grunnvannsressurs. Grunnvannsbrønner sørger i dag for vannforsyning til en rekke boliger og gårdsbruk i influensområdet.

Alternativ A

Ved en utbygging etter alternativ A vurderes konsekvensene samlet for grunnvann, vannkvalitet og forurensning som liten negativ, både i anleggs- og driftsfasen.

I sin høringsuttalelse til alternativ A påpeker Fylkesmannen at konsekvensutredningen ikke oppfyller kravet i konsekvensutredningsprogrammet om at det i utredningene skal legges til grunn eksisterende og nye målinger av vannkvalitet. Det vises til at søker kun har tatt med målinger til og med 2008, og ikke utført egne målinger. Videre påpeker Fylkesmannen at bunndyrundersøkelsene ikke er vurdert i sammenheng med eutrofiering. Fylkesmannen viser også til vannforskriften og påpeker at det ikke er gjort rede for økologisk status og tilstandsklasse i Breimselva. På bakgrunn av Fylkesmannens uttalelse valgte Breim Kraft å engasjere Asplan Viak for å gjennomføre en supplerende prøvetaking for å få et bedre grunnlag til å kunne vurdere konsekvensene for vannkvalitet ved en eventuell utbygging i Breimselva.

Tilleggsrapport vannkvalitet

I den nye vurderingen er det tatt utgangspunkt i at utslippet fra Byrkjelo renseanlegg føres inn på kraftverkets inntak, slik at utslipp fra renseanlegget ikke bidrar til dårlig vannkvalitet i restfeltet. Kartlegginga av tilførsler viser at jordbruksarealene bidrar til ca. 77–78 % av fosforet og mer enn 70 % av nitrogenet i restfeltet. Asplan Viak har tatt utgangspunkt i Vanndirektivets klassifiseringsveileder (02:2013) for å vurdere miljøtilstanden i Breimselva.

Bakgrunnen for resultatene i rapporten er vannprøvetaking ved 6 prøvepunkt, totalt 10 ganger, i perioden 2012–2013. Allerede ved dagens tilstand er det nødvendig med tiltak for at miljømålet skal nås i nedre del av Breimselva innen 2021. I alternativ A og alternativ C1 er det lagt opp til en minstevannføring på 6 m³/s i sommerhalvåret og 1 m³/s i vinterhalvåret, mens det i alternativ C2 er lagt opp til en minstevannføring på 4 m³/s i sommerhalvåret og 1 m³/s i vinterhalvåret. Med en vannføring på 1 m³/s i restfelt A og restfelt C, og uten gjennomføring av tiltak, er det grunn til å tro at gjeldende miljømål i vannforskriften om god økologisk tilstand for kjemiske parametere ikke oppnås i restfeltene. Ved en minstevannføring på 2 m³/s og ved full utnyttelse av ugjødsle randsoner og fangdammer i restfeltene (A og C) er det forventet omtrent uendra vannkvalitet for fosfor og nitrogen i den delen av Breimselva som blir en del av restfeltet. Vannkvaliteten ligger da på grensa mellom god og moderat tilstand for kjemiske parametere.

Rapporten fra Asplan Viak ble ferdigstilt etter at offentlig høring av alternativ C ble gjennomført og det har derfor ikke kommet innspill til denne rapporten. NVE mener likevel at rapporten fra Asplan Viak gir en god oversikt over mulige konsekvenser av redusert vannføring i Breimselva og anser kravene vedrørende vannkvalitet i konsekvensutredningsprogrammet som oppfylt. Med utgangspunkt i målte verdier av fosfor og nitrogen viser rapporten at det i gjennomsnitt er moderat tilstand for kjemiske parametere ved Seime bru. Miljømålet i henhold til vannforskriften, jf. § 4, er at vannforekomster skal ha minst god økologisk og kjemisk tilstand.

Vurdering

NVE mener det viktig å sikre at en eventuell utbygging av Breimselva ikke forringer vannkvaliteten i ytterligere. Den kjemiske tilstanden i Breimselva er moderat ved dagens situasjon, en redusert vannføring vil vanskeliggjøre oppnåelse av vannforskriftens mål. Med utgangspunkt i utredningen fra Asplan Viak kan det være mulig å avbøte videre forverring av vannkvaliteten ved å føre utslippet fra Byrkjelo renseanlegg inn på kraftverksinntaket, pålegge tilstrekkelig minstevannføring og etablere ugjødsle randsoner og fangdammer langs elva. Med gjennomføring av disse avbøtende tiltakene er det mulig at vannkvaliteten i Breimselva ikke forverres fra dagens situasjon. I henhold til vannforskriftens miljømål er dette likevel ikke godt nok. Med hensyn på kjemiske parametere vil det fortsatt være nødvendig å heve vannkvaliteten i Breimselva fra dagens tilstand for å nå miljømålet. NVE vil også gjøre oppmerksom på at landbrukstiltakene som er lagt som forutsetning for å bevare dagens tilstand

ligger utenfor det NVE kan pålegge via konsesjonsvilkårene. NVE merker seg at det ikke kommer fram av rapporten om de foreslåtte tiltakene lar seg gjennomføre og hvem som ev. tar kostnadene.

Selv om foreslåtte tiltak blir gjennomført anser NVE virkningen av en eventuell utbygging på vannkvaliteten i Breimselva som usikker. Dersom det bygges ut etter alternativ C må også avrenning fra foreslått massedeponi langs elva tas med i vurderingen, da deponiet kan utgjøre en mulig tilleggsbelastning. NVE mener at mulige negative konsekvenser for vannkvaliteten i Breimselva må tillegges vekt i konsesjonsspørsmålet.

Vannkvalitet – massedeponier

I alternativ A foreslås det å deponere noe av massene i Breimsvatnet. I konsekvensutredningsprogrammet ble det stilt krav om at konsekvenser for vassdragets betydning som drikkevannskilde (Reed vassverk) skulle vurderes. Det er gjort beregninger av synkehastigheten til partiklene i konsekvensutredningen, og risikoen for at partikler når vanninntakene vurderes som svært liten. I tillegg vil bruk av geotekstiler og lenser hindre spredning av finstoff utover i vannmassene og dermed hindre spredning av partikler mot vanninntakene. Konsekvensutredningens vurdering av effekten på ferskvannsorganismer er gjengitt under kapittelet «Fisk». I alternativ C foreslås det å deponere massene langs Breimselva med en mur mot elva og et sedimentasjonsbasseng mellom deponi og elva i anleggsfasen. På bakgrunn av erfaringstall konkluderes det med i tilleggsutredningen at dersom nødvendige avbøtende tiltak iverksettes, er det liten fare for at det akvatiske miljøet i Breimselva påvirkes i vesentlig grad av avrenning fra tunnel og massedeponi i anleggsfasen. Det konkluderes videre med at utslippene fra sedimentasjonsanlegget raskt vil fortynnes, spesielt i sommerhalvåret.

Som tidligere nevnt er det mange av høringspartene som mener at utredningen av hvordan tunnelmassene skal håndteres er for dårlig, både for alternativ A og alternativ C. I forurensningssammenheng er det først og fremst alternativ A det er knyttet størst bekymring til. Mange mener at det er uforsvarlig å deponere massene i Breimsvatnet. Fylkesmannen er skeptisk fordi det er dårlig ressursutnyttelse og fordi det kan føre til spredning av steinstøv og sprengstoffrester som blant annet kan ha negativ effekt på fisk. Fylkesmannen påpeker at det er gjort lite vurderinger av et eventuelt massedeponi i Breimsvatnet og virkninger for fisk. Gloppen kommune påpeker i sin uttalelse til alternativ A at Breimsvatnet er drikkevannskilde for Reed-området, og at det må dokumenteres at kvaliteten på drikkevannet ikke forringes i forbindelse med utbyggingen.

Vurdering

NVE registrer at en del av høringspartene er skeptiske til deponering i Breimsvatnet i henhold til alternativ A, og konstaterer at det er uavklarte effekter i forbindelse med den foreslåtte deponeringen. NVE understreker, som også påpekt av Fylkesmannen, at massedeponier i vann kan ha negative effekter for fisk, og at det i dette tilfellet er spesielt viktig at det tas hensyn til storørreten i Breimsvatnet. Ved en utbygging etter alternativ C vil det foreslåtte massedeponiet bli liggende svært nær elva og avrenning herfra kan utgjøre en mulig forurensningskilde. Konkrete tiltak for å hindre eller redusere avrenning fra massedeponiet i anleggsperioden skal inngå i detaljplan for kraftverket, dersom det gis konsesjon. Tiltakshaver må søke Fylkesmannen om utslippstillatelse etter forurensningsloven for denne perioden. For driftsperioden vil standard vilkårssett som også omfatter tiltak mot forurensning bli gjort gjeldende.

Naturressurser

Jord- og skogbruksressurser

Arealene innenfor influensområdet er i stor grad oppdyrket. Det drives for det meste grovfôrproduksjon på de fulldyrka arealene. I konsekvensutredningen vurderes verdien av jordbruksarealene innenfor

influensoområdet som stor. Langs elva finnes det bare enkelte begrensede områder med skogsmark. Gloppen kommune har store utmarksbeiteressurser og det slippes dyr i området som grenser opp til influensområdet. I både alternativ A og alternativ C planlegges det å anlegge inntak ved Høylo, noe som vil medføre et mindre arealbeslag av innmarksbeite i anleggs- og driftsfasen. Kraftstasjonsområdet planlegges anlagt i Seimestranda i alternativ A, med tilhørende infrastruktur som adkomstvei og adkomsttunnel. Dette vil medføre et mindre arealbeslag av skog i bratt terreng i anleggs- og driftsfasen. Det er planlagt å deponere tunnelmassene i Breimsvatnet og på enkelte arealer langs Breimselva. Disse arealene vil dekkles med jord og bli tilsådd. Kraftstasjonsområdets arealbeslag ved utbygging etter alternativ C er ikke oppgitt, men under NVEs befaring ble det observert dyrka mark i området som trolig brukes som innmarksbeite. I alternativ C er det planlagt å benytte tunnelmasse til å heve/utbedre jordbruksarealer i nærheten av Breimshallen. Bruk av tunnelmasse til utbedring av eksisterende eller oppdyrking av nye jordbruksarealer vil ifølge konsekvensutredningen på sikt kunne øke ressursgrunnlaget for gårdbrukerne i området.

Redusert vannføring i driftsfasen kan redusere elvas gjerdevirkning i beitesesongen, men med slipp minstevannføring og avrenning fra restfeltet vurderes det i konsekvensutredningen som lite sannsynlig at det er behov for å sette opp gjerder.

En utbygging etter alternativ A vurderes å ha liten negativ konsekvens for landbruket i anleggsfasen og middels positiv konsekvens i driftsfasen.

I sin høringsuttalelse til alternativ A kan ikke Fylkesmannen se at den planlagte utbyggingen vil påvirke jord- og skogbruksareal, med unntak av selve anleggsperioden. Fylkesmannen legger til at utbyggingen på sikt vil gi inntekter som kan styrke næringsgrunnlaget og sikre bosetningen på gårdene som har rettigheter i vassdraget.

NVE har ingen merknader til dette temaet, og vil ikke tillegge det avgjørende vekt ved vurdering av konsesjonsspørsmålet.

Ferskvannsressurser

Den berørte delen av Breimselva brukes ikke til drikkevannsforsyning til boliger eller driftsbygninger i landbruket. Normalt sett foregår det ikke vannuttak til jordbruksvanning på den aktuelle elvestrekningen.

Ifølge konsekvensutredningen vil tiltaket ha ubetydelig/ingen konsekvens for ferskvannsressurser i anleggs- og driftsfasen.

NVE legger til grunn at verken utbyggingsalternativ A eller C vil påvirke viktige ferskvannsressurser, og mener dermed at fagtemaet ikke er av betydning for konsesjonsspørsmålet.

Mineraler og masseforekomster

Breimselva er en breelv med periodevis stor massetransport, og flere steder i dalføret er det mektige løsmasseavsetninger langs elva. Når det gjelder malmforekomster, mineraler, industristein og lignende, så er det ingen drivverdige forekomster i området. Influensområdets verdi med tanke på grus/pukk vurderes som relativt stor, mens verdien med tanke på øvrige georessurser er liten.

I konsekvensutredningen vurderes alternativ A å ha ubetydelig/ingen konsekvens for georessursene i området. Det er ikke gjort vurderinger av dette fagtemaet for utbyggingsalternativ C, men NVE forventer ikke særlige endringer i konsekvensvurderingen for alternativ C.

Historiske Reed stiller spørsmål om hva redusert vannføring har å si for massetransporten til elveosen, og påpeker at mange grunneiere har rett til å ta ut sand og grus herfra til privat bruk. I sin uttalelse til alternativ A påpeker også Kjell Risholm at denne ressursen vil forsvinne.

I større masseførende elver er det ikke uvanlig at grunneiere tar ut masser fra vassdraget. NVE registrerer også i dette tilfellet at masser fra elveosen benyttes som en ressurs. Det er usikkert hvor ofte og hvor store mengder som tas ut, men NVE legger til grunn at dette er en privat interesse av betydning for den enkelte rettighetshaver. Etter NVEs mening kan inntaket utformes slik at en del av sedimentene kan slippes forbi ved slipp av tilstrekkelig minstevannføring. I tillegg vil noe gå gjennom kraftverket og føres ut i elva ovenfor utløpsosen ved alternativ C. Det resterende transporteres ved større flommer. Påvirkningen på massene som legger seg i elveosen vil da etter vår mening være uvesentlig for alternativ C. NVE mener at det vil knytte seg noe større usikkerhet til A der vannet fra kraftstasjonen blir ført bort fra elveosen og direkte ut i Breimsvatnet. NVE mener likevel at tiltakene ikke vil berøre viktige mineral- og masseforekomster i så stor grad at det vil ha betydning for konsesjonsspørsmålet.

Samfunn

Næringsliv og sysselsetting

For alternativ A antas en omsetning på ca. 187 millioner for entreprenørarbeid, noe som tilsvarer omkring 104 årsverk. Det anslås at ca. 11–12 årsverk leveres av lokalt/regionalt næringsliv. Siden grunneiere er aksjeeiere og utbyggere vil noe av driftsoverskuddet i kraftverket forbli lokalt. Konsekvensene for næringsliv og sysselsetting vurderes totalt som ubetydelig til liten positiv både i anleggs- og driftsfasen. Innvirkningen på næringsliv og sysselsetting ved utbygging etter alternativ C er ikke oppgitt.

Flere av høringspartene uttrykker bekymring for at den reduserte vannføringen vil ha negativ påvirkning på turismen gjennom tap av blant annet fiskemuligheter, muligheten til elvepadling og elveosen som den framstår i dag. Flere mener at dette kan få økonomiske konsekvenser og ramme muligheten for lokal verdiskapning og sysselsetting i form av for eksempel camping. Det påpekes også at sysselsettingen i forbindelse med en eventuell utbygging kun vil være kortvarig og forbundet med anleggsfasen.

Vi registrerer at det er knyttet en del bekymring til utbyggingens påvirkning på turisme og økonomiske konsekvenser av dette. NVE er av den oppfatning at det er knyttet både positive og negative sider ved en ev utbygging til dette temaet. NVE mener at tiltaket vil være positivt for næringsliv og sysselsetting i byggeperioden, men vi anser det som noe mer usikkert om tiltaket over tid vil være positivt for næringsliv og sysselsetting i området.

Tjenestetilbud og lokal økonomi

I anleggsperioden vil kommunen få skatteinntekter i form av eiendomsskatt. I driftsperioden vil kommunen få direkte skatteinntekter i form av naturressursskatt, konsesjonsavgift og eiendomsskatt. For en utbygging etter alternativ A1 er inntektene til kommunen beregnet til 3 339 000 kr i anleggsperioden. Fra og med 7. driftsår er inntektene beregnet til 1 666 000 kr. Konsekvensene for kommuneøkonomien vurderes til liten positiv i anleggs- og driftsfasen ved en utbygging etter alternativ A.

NVE registrerer at tiltaket vil gi inntekter til kommunen og grunneierne. NVE har ellers ingen merknader til dette fagtemaet, og har ikke tillagt det avgjørende vekt ved vurdering av konsesjonsspørsmålet.

Sosiale- og helsemessige forhold

Ved utbyggingsalternativ A vil anleggstrafikken kunne medføre noe støy og støvflukt, men det antas at trafikken i liten grad vil ha noen helsemessig betydning. I konsekvensutredningen vurderes tiltaket å ubetydelig/ingen konsekvens for sosiale- og helsemessige forhold.

Utbyggingsalternativ C medfører imidlertid en større støbelastning nær bebyggelse på Reed i anleggsfasen. I forbindelse med tipping av tunnelmasse er det en risiko for å overskride angitte grenseverdier for støvfølsom bebyggelse.

NVE konstaterer at det i anleggsfasen ved utbygging etter alternativ C må forventes en viss grad av støy og forstyrrelser for de som bor nær anleggsområdet. NVE viser til at avbøtende tiltak for å begrense støy og støv i anleggsperioden skal inngå i detaljplanene for tiltaket etter at det eventuelt er gitt konsesjon til utbygging. Tiltakshaver er selv ansvarlig for å søke Fylkesmannen om tillatelse etter forurensingsloven i anleggsperioden, dersom det gis konsesjon til tiltaket.

Friluftsliv og reiseliv

I Sogn og Fjordane finnes fem storørretbestander, Breimsvatnet innehar én av disse og følgelig foregår det her et omfattende fritidsfiske. Det er utløpsosen og dernest strekningen fra utløpsosen og opp til Flølofossen som innehar de mest attraktive fiskeplassene, både for tilreisende og lokalbefolkningen. Breimselva benyttes også til elvepadling og inngår i en klassisk elvepadler-rute. I følge aktive personer i elvepadlermiljøet brukes elva relativt mye. I influensområdet vurderes Reedfjæra og Breimselva mellom utløpsosen og Flølofossen som de viktigste friluftsområdene for folk i lokalmiljøet og regionen, mens verdiene til strekningen mellom Bergheimsvatnet og Flølofossen i første rekke er knyttet til elvepadling. I influensområdet jaktet det også en del hjort.

Det er ingen turtier langs selve vassdraget. Ferdselen i sommerhalvåret er i all hovedsak knyttet til E39 på nordsida og FV695 på sørsida. Vassdraget har begrenset synlighet fra disse veiene på grunn av lange strekninger med tett kantvegetasjon. Strandsona mellom Reed sentrum og utløpet fra Breimselva er lett tilgjengelig og godt egnet som leke-, bade- og rekreasjonsområde.

Området vurderes å ha middels verdi for nærmiljøaktiviteter/spaserturer, middels verdi for jakt, liten til middels verdi for fiske i Breimselva, middels til stor verdi for fiske ved elveosen og middels verdi for elvepadling.

På tidspunktet for konsekvensutredningen ble det registrert fire bedrifter i influensområdet som henter hele eller deler av inntektene sine fra reiseliv/turisme. Disse var Reed Camping og Fritid, Norsk Fjordhestgard, Reedkroa og Byrkjelo Camping. I 2008 kom Breimsvatnet med som en av fire piloter i Landbruks- og Matdepartementets sin 5-årige satsing på turistfiske i innlandet. Målet med prosjektet er blant annet at de valgte områdene skal bli lettere tilgjengelig og mer attraktive for flere målgrupper, blant annet funksjonshemmede, nasjonalt og internasjonalt. Området vurderes totalt sett å ha middels verdi for reiseliv/turisme.

Ved en utbygging etter alternativ A vil mye av arbeidet i anleggsfasen være konsentrert til Seimestanda og inntaksområdet ved Høylo. Områdene er ikke vurdert som spesielt viktig for friluftsliv og reiseliv, men anleggsområdet i Seimestranda vil være godt synlig fra Breimsvatnet, som er mye brukt til rekreasjon og fiske. Støy fra anleggsområdet vil også være godt merkbart for de som ferdes til fots i Seimestranda eller i båt på Breimsvatnet. Anleggsarbeidet vil i liten grad berøre reiselivsaktører eller attraksjoner, eller mulighetene for jakt, fiske eller friluftsliv i influensområdet.

Konsekvensene for friluftsliv og reiseliv i anleggsfasen ved en utbygging etter alternativ C er ikke oppgitt.

I driftsfasen vurderer konsekvensutredningen redusert vannføring som den mest merkbare konsekvensen av en utbygging i Breimselva. Det vil ha negativ påvirkning på landskapsopplevelsen, og det vil ikke lenger være mulig å drive med elvepadling på strekningen mellom Høylo og Breimsvatnet. Gjenværende strekning fra Bergheimsvatnet til Høylo vil bli kort og lite utfordrende. Ved store vannføringer lokkes beitende fisk til utløpsosen fordi det øker med næringsdyr i drivet, fiske etter storørret i elveosen og muligheten for oppgang av stor fisk i nedre del av Breimselva vil derfor også bli negativt påvirket. For at forholdene skal bli tilnærmet like dagens situasjon kreves et betydelig overløp over dammen. Fiske i andre deler av Breimsvatnet vil ikke påvirkes av en utbygging. Ved en utbygging etter alternativ A er det sannsynlig at det samles røye i nærheten av utløpet fra kraftstasjonen, noe som kan medføre bedre fiske i dette området.

Fiske i elveosen er et viktig tilbud til de besøkende på Reed Camping og Fritid. En utbygging vil derfor føre til at de besøkende får et dårligere tilbud, noe som kan føre til tapte inntekter for campingplassen. Det er ifølge Inge Johnsen ved Reed Camping og Fritid lite elvepadlere blant de besøkende, så bortfallet av denne aktiviteten i elva forventes ikke å få merkbare økonomiske konsekvenser for driften per i dag. Derimot vil muligheten til å satse på denne kundegruppen i framtida falle bort. Det forventes ingen vesentlige konsekvenser for de øvrige reiselivsbedriftene i området. Gordon Hotel var ute av drift når konsekvensutredningen ble utarbeidet.

Samlet for friluftsliv og reiseliv, ved en utbygging etter alternativ A, vurderes tiltaket til å ha liten negativ konsekvens i anleggsfasen og middels til stor negativ konsekvens i driftsfasen. Ved en utbygging etter alternativ C vil ikke Seimestranda berøres og vannføringen i nedre del av Breimselva vil opprettholdes. Konsekvensene for friluftsliv reduseres derfor noe i forhold til alternativ A. Den positive virkningen vil være størst for fritidsfisket nedenfor Seimebrua og ved elveosen. Konsekvensen for elvepadling vil imidlertid bli den samme for både alternativ A og alternativ C.

Høringsinstansene

I forbindelse med høringen av utbyggingsalternativ A påpeker Fylkesmannen at en redusert vannføring vil forringe mektigheten og opplevelsesverdien av elvedeltaet. Deltaet er særlig verdifullt for friluftsliv og rekreasjon i form av bading, båtutfart, fiske og som nærturområde. Fylkesrådmannen støtter denne vurderingen. Sogn og Fjordane Turlag mener at næringsinteresser knyttet til reiseliv, særlig Reed Camping og Fritid, og de store allmenne interessene knyttet til landskap og friluftsliv med elvepadling og fiske, er fullstendig neglisjert i konsekvensutredningen. Mountainfjord, en nyoppstartet hotellkjede, uttrykker stor bekymring for sitt hotell, Gordon Hotel, som ligger sentralt på Reed. Mountainfjord opplyser at de har store visjoner for opplevelsesbasert turisme og at det er vitalt for videre drift at opplevelsene og omgivelsene i nærområdet ikke blir forringet. Eier av Reed Camping og Fritid understreker at det vil være uheldig for turistene på campingplassen og fisket om vannføringen i elva reduseres. Det ser ikke ut til at det drift Gordon Hotell per dags dato. Tiltakshaver opplyser at Mountainfjord har trukket seg ut fra drifta av hotellet.

Sogn og Fjordane Turlag har kontaktet den erfarne elvepadleren Henry Ruud som opplyser om at Breimselva benyttes jevnlig av padlere fra Sogn og Fjordane, Sunnmøre, Bergen og Voss, og har sammen med Jølstra betydning for utenlandske padlere. Ruud skriver videre at padlere ofte besøker et område for å padle så mange elver som mulig, bortfall av Breimselva som padle-elv kan derfor redusere verdien av de andre padle-elvene i området. Med henvisning til Sogn og Fjordanes uttalelse om elvepadling, mener Fylkesrådmannen at elva har en stor verdi som friluftsområde. Fylkesrådmannen mener imidlertid at alternativ C, sammenlignet med alternativ A, er et bedre alternativ for landskap, friluftsliv og fiske ettersom den nedre delen av elva forblir uendra. I forbindelse med fiske i elveosen blir det av noen lokale høringsparter påpekt at en utbygging etter alternativ C er positivt sammenlignet med alternativ A.

Mulige konsekvenser av en utbygging for friluftsliv og reiseliv har framkalt et betydelig engasjement blant lokalbefolkningen, spesielt i forbindelse med utbyggingsalternativ A. Først og fremst fremheves verdien av elveosen. Mange av høringspartene uttrykker sterk motstand mot en utbygging som vil redusere vannføringen og dermed redusere fiskemulighetene. Et par fiskere påpeker at fisket i elveosen er spesielt bra i den perioden hvor det forekommer klekking av steinfluer og døgnfluer i elveosen. Dersom det gis konsesjon til utbyggingsalternativ A er de redd for at de ikke skal få oppleve dette igjen. Mange uttrykker også bekymring for elveosen som et mye brukt rekreasjonsområde. Elvepadling trekkes også fram som en aktivitet som vil opphøre ved en utbygging. Flere er bekymret for at tap på alle disse områdene vil svekke Gløppen og Breim som turistmål.

Vurdering

NVE mener at Breimselva er av stor verdi for flere friluftsliv- og brukerinteresser. Redusert vannføring, og da særlig i nedre del elva og elveosen, vil få betydelige konsekvenser for friluftsliv, rekreasjon og fiske. Vi registrerer at det blant høringspartene er et stort engasjement vedrørende dette fagtemaet. Ettersom elveosen bevares ved en utbygging etter alternativ C er ikke innvendingene mot dette alternativet like store som mot alternativ A. Etter NVEs mening er det liten tvil om at elveosen har en verdi som rekreasjonsområde og spesielt som fiskeplass, og at en reduksjon i områdets verdi vil kunne få konsekvenser for turisme og reiselivsnæringen. En utbygging etter alternativ C vil bevare elveosen og dermed være et bedre alternativ for friluftsliv og reiseliv. Derimot vil dette alternativet også berøre elvepadlingen. NVE mener imidlertid at det er en mulighet for at den negative effekten for elvepadlingen kan avbøtes med ekstra vannslipp i sommerhalvåret.

NVE mener at sterkt redusert vannføring vil påvirke friluftsliv og reiseliv negativt og et beskjedent minstevannføringslipp som omsøkt ikke vil ivareta friluftsliv- og brukerinteressene i tilstrekkelig grad. Dette vektlegges i vår vurdering av konsesjonsspørsmålet.

Kraftproduksjon og byggekostnader

Breim kraft AS har beregnet kraftproduksjon og kostnader i konsesjonssøknaden og i tilleggsutredninger til alternativ C. NVE har kontrollert tiltakshavers beregninger uten å ha fått vesentlige avvik fra søkers beregninger. Breim kraftverk er i likhet med de fleste småkraftverk uregulerbart, NVE mener derfor at Breim kraftverk kan sammenlignes med småkraftverk. I sammenligning med småkraftverk ligger energikostnaden over levetid (LCOE) noe under gjennomsnittet.

I følge søkers tall vil alternativ C1 gi drøye 87 GWh/år fordelt på 27 GWh/år vinterproduksjon og 60 GWh/år sommerproduksjon. Kostnadene er beregnet til 301 mill. kr som gir en utbyggingspris på 3,44 kr/kWh. NVE har beregnet en utbyggings pris på 3,97 kr/kWh for dette alternativet.

Alternativ A 1 er beregnet til å gi drøye 98 GWh fordelt på 30 GWh vinterproduksjon og 68 GWh sommerproduksjon. Kostnadene er beregnet til 336 mill. kr som gir en utbyggingspris på 3,42 kr/kWh. NVE har beregnet en utbyggings pris på 3,95 kr/kWh for dette alternativet. NVE har beregnet energikostnaden over levetid (LCOE) til 0,31 kr/kWh for begge alternativene.

Energianlegg

Breim Kraft har søkt om å overføre produksjonen fra kraftverket etter to alternativer, avhengig av hvor kraftverket plasseres:

- Alternativ 1 (også kalt A):
 - En ca. 2,5 kilometer lang 22 kV-jordkabel fra kraftstasjon etter alternativ A, frem til Reed transformatorstasjon.

- En ny transformator med ytelse 32 MVA og omsetning 22/132 kV i Reed transformatorstasjon.
- Alternativ C:
 - En ca. 100-300 meter lang 22 kV-jordkabel fra kraftstasjon etter alternativ C, frem til Reed transformatorstasjon.
 - En ny transformator med 31 MVA og spenning 7/11/22 ved siden av Reed transformatorstasjon.

Breim Kraft har også utredet, men ikke omsøkt et alternativ 2 med ny, eller oppgradering av, eksisterende 22 kV ledning mot Reed transformatorstasjon. Denne er ikke omsøkt da den anses som teknisk utelukket. Videre er det søkt om *alternativ 3* med 132 kV jordkabel fra kraftstasjonsplassering A opp til eksisterende 132 kV ledning Reed-Skei, og koble produksjonen på som en T-avgreining. Dette alternativet er ikke utredet, og om dette alternativet skal vurderes må en utredning gjennomføres. I følge tilleggsøknad av 27. september 2012 prioriterer Breim Kraft utbyggingsalternativ 1, også kalt A.

NVEs vurdering av tekniske og økonomiske forhold

Breim Kraft har søkt om nettilknytning på 22 kV spenningsnivå med jordkabel fra kraftverket til Reed transformatorstasjon.

Det har gjennom høringen kommet frem at Breim kraftverk kan tilknyttes eksisterende nett på ulike spenningsnivåer. SFE Nett kommenterte i desember 2012 at det ikke er rasjonelt å øke kapasiteten i Reed transformatorstasjon med å bytte ut eksisterende 66/22 kV-transformator for å mate ut produksjonen fra Breim, og mener transformeringen til 132 kV bør gjøres i kraftstasjonen. NVE forstår det slik at SFE Nett mener det ikke er rasjonelt å øke kapasiteten i Reed transformatorstasjon uavhengig av plassering av kraftstasjonen. Breim Kraft kommenterte at om det gis konsesjon til kraftstasjonsplassering alternativ C, kan de i detaljprosjekteringen se nærmere på SFE Netts innspill om å transformere til 132 kV i kraftverket. Breim Kraft har ikke søkt på en løsning med transformering til 132 kV i noen av de alternative kraftstasjonsplasseringene.

Hvis kapasiteten i transformatorstasjonen ikke endres vesentlig fra situasjonen da NVE vurderte saken, er NVE enig med SFE Nett at det er sannsynliggjort at det vil være en bedre teknisk løsning å transformere til 132 kV i kraftverket enn å overføre kraften på en 22 kV kabel. En transformering mellom 22 kV og 132 kV i Reed transformatorstasjon vil bekostes av SFE Netts kunder, mens en tilsvarende transformering i kraftverket vil bekostes av Breim Kraft. NVE mener at om det skal gis konsesjon til Breim kraftverk med nettilknytning, gjøres dette best via en transformering mellom valgt generatorspenning til 132 kV inne i kraftstasjonen. En slik løsning må eventuelt omsøkes etter energiloven.

Kostnader ved en 132 kV jordkabel er høyere enn for 22 kV. En 132 kV-kabel for tilknytning av stasjonsplassering C antas å være akseptabel da avstanden er kort og kostnadsforskjellen mellom 132 kV og 22 kV kabel vurderes å utgjøre en liten andel av totalkostnadene for Breim kraftverk. Også for tilknytning etter alternativ A mener NVE det må ses på løsninger for en tilknytning med 132 kV mellom kraftstasjonen og Reed transformatorstasjon. Det er ikke klart om omsøkte trasé for 22 kV-jordkabel egner seg for en 132 kV-jordkabel. Etablering av en eventuell 132 kV-kabel i nærheten til Breimselva bør i så fall utredes.

NVEs vurdering av virkninger av omsøkte løsninger for miljø og areal

NVE mener at en eventuell transformering til 132 kV kan gjøres i kraftstasjonen som ligger i fjell, og vurderer at de visuelle endringene i Reed transformatorstasjon dermed blir minimale. En ca. 2,5 kilometer lang jordkabel fra kraftstasjonsplassering alternativ A, etter omsøkt trasealternativ 1 i veg og i dyrket mark, vil ikke påvirke landskapet i området vesentlig. For alternativ C vil en ca. 100-300 meter lang kabel i tunnel ikke påvirke omgivelsene utover følgene av selve kraftverksutbyggingen. Tilknytning med kabel vil ikke gi vesentlige virkninger for allmenne interesser, og NVE mener at valg av nettilknytning ikke bør være avgjørende for om det gis konsesjon til kraftverket eller ikke.

Der hvor kablet skal graves ned i dyrket mark, mener NVE det kan settes vilkår om at stedege masser legges tilbake som toppmasser over kabelgrøften for å oppnå raskest og best mulig gjengroing. NVE gjør oppmerksom på at tiltakshaver må avklare om det skal gjennomføres undersøkelser etter kulturminneloven § 9 i områder med dyrket mark.

I tilleggssøknaden av 27. september 2012 er det omtalt at nytt transformator- og koblingsanlegg for alternativ C skal ligge øst for Reed transformatorstasjon. SFE Nett mener at en plassering av kraftstasjonen etter alternativ C ville være gunstig nær Reed transformatorstasjonen. Det fremkommer ikke av Breim Krafts tilleggssøknad om disse anleggene er på egen grunn, om det er inngått minnelige avtaler, eller om det skal søkes ekspropriert. Eierforhold til grunn for transformator og koblingsanlegg må avklares, og eventuelt søkes ekspropriert. Dersom departementet innvilger konsesjon til Breim vannkraftverk, vil det være nødvendig med en tilleggssøknad etter energiloven.

Sumvirkninger

Sumvirkning kan defineres som de samlede konsekvensene av flere vassdragsanlegg innenfor et geografisk område, eller de systematiske virkninger disse har på et tema. Det påpekes i konsesjonssøknaden at det ikke finnes en god metodikk for å vurdere kumulative konsekvenser av en rekke ulike tiltak over et større geografisk område, men det er likevel gjort en vurdering. Med utgangspunkt i eksisterende og planlagte kraftverk på søknadstidspunktet bemerkes det at opplevelsen av vassdragsnaturen vil kunne reduseres. Dette er spesielt relevant for aktiviteter som elvepadling og rafting. Breimselva er en del av en klassisk elvepadlerrute. Blant elvene i denne ruta var det på søknadstidspunktet ett prosjekt under utbygging, to omsøkte prosjekter, inkludert Breim kraftverk, og ett mulig prosjekt under planlegging. I følge søknaden vil dette medføre en betydelig reduksjon i mulighetene for elvepadling og rafting i regionen.

I søknaden vurderes også kumulative virkninger for fisk/ferskvannsbiologi og vassdragstilknyttede arter av fugl. Virkningene for fiskebestandene i området vurderes som små. Vedrørende fugl legges det spesielt vekt på fossefall. De fleste prosjekter anlegges i områder med gode hekkemuligheter, mens noen prosjekter påvirker muligheten for næringssøk. Det påpekes at det på et generelt grunnlag er grunn til bekymring for fossefall.

Som positive kumulative virkninger trekkes det fram at inntektsgrunnlaget til en rekke gårdsbruk øker, noe som styrker næringen og gir ringvirkninger i lokalsamfunnet gjennom økt etterspørsel etter varer og tjenester, i tillegg til at skatteinntektene i kommunene øker.

Flere av høringspartene påpeker at Sogn og Fjordane og Gloppen har bidratt med mye kraft til resten av landet, og Dagmund Moldestad påpeker at for mange fosser og stryk har gått tapt. Sogn og Fjordane Turlag viderefremidler padleren Henry Ruuds bekymring for at bortfall av Breimselva som padle-elv kan redusere regionens verdi for store grupper av tilreisende padlere. Sogn og Fjordane Turlag påpeker også viktigheten av at NVE vurderer sumvirkninger for andre fagområder og minner om at nesten hver eneste større, ikke-verna elva, i Sogn og Fjordane enten er utbygd eller omsøkt for utbygging. Videre påpeker de at utbyggingene i Breimsvassdraget, både i hovedelvene og småkraftutbyggingene i

sideelvene, må vurderes. Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane mener at NVE må si nei til utbyggingen. Deres hovedargument for denne tilrådingen er hensynet til den samla påkjenningen i Breimsvassdraget, og påpeker at det nedenfor Bergheimsvatnet er svært lite igjen av uforstyrra elvestrekninger i vassdraget.

NVE registrerer at flere av høringspartene framhever at det allerede i dagens situasjon er mye vannkraftutbygging i Sogn og Fjordane, og i Gloppen, og at det derfor er viktig å vurdere sumvirkninger i konsesjonsspørsmålet for Breim kraftverk.

I NVE Atlas er det innen en radius på ca. 20 km fra det planlagte utbyggingsområdet til Breim kraftverk registrert 12 eksisterende kraftverk, hvorav 1 større kraftverk, 8 småkraftverk, 2 minikraftverk og 1 mikrokraftverk.

I Sogn og Fjordane er det få elvestrekninger igjen av en slik størrelse som Breimselva og med lignende kvaliteter, som ikke er utbygd. I et område som er sterkt utbygd må de samlede konsekvensene for allmenne interesser tillegges ekstra vekt. NVE mener at en ev. utbygging av Breim kraftverk vil påvirke en rekke allmenne interesser negativt og noen av disse tillegges ekstra vekt da dette er interesser som allerede har blitt påført ulemper ved tidligere utbygginger i området. Dette gjelder særlig friluftsliv, brukerinteresser, landskap, reiseliv og vanntilknyttede arter.

Vurdering av søknaden opp mot andre lover og forskrifter

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldlovens formål er å ta vare på naturens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser gjennom bærekraftig bruk og vern. Loven skal gi grunnlag for menneskers virksomhet, kultur, helse og trivsel, både nå og i framtiden, også som grunnlag for samisk kultur. Loven fastsetter alminnelige bestemmelser for bærekraftig bruk, og skal samordne forvaltningen gjennom felles mål og prinsipper.

Loven fastsetter forvaltningsmål for arter, naturtyper og økosystemer, og lovfester en rekke miljørettslige prinsipper, blant annet "føre-var" prinsippet og prinsippet om økosystemforvaltning og samlet belastning. Naturmangfoldloven legger føringer for myndigheter der det gis tillatelse til anlegg som vil kunne få betydning for naturmangfoldet. I vår vurdering av søknaden om bygging av Leikanger kraftverk legger vi til grunn bestemmelsene i §§ 8-12.

Kunnskapsgrunnlaget, § 8

Det følger av § 8 første ledd i naturmangfoldloven at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. Naturmangfoldloven § 8 er en konkretisering av og et supplement til forvaltningslovens alminnelige krav om at en sak skal være så godt opplyst som mulig før vedtak treffes.

I forbindelse med søknaden om bygging av Breim kraftverk er det gjennomført en konsekvensutredning i henhold til plan- og bygningslovens forskrift om konsekvensutredninger. Det foreligger en egen fagutredning på naturmiljø der kartlegging av viktige naturtyper og prioriterte arter innen influensområdet inngår. På bakgrunn av Fylkesmannen i Sogn og Fjordanes høringsuttalelse til alternativ A er det i tillegg gjennomført en supplerende kartlegging av fugl i Seimestranda. Det foreligger også en egen fagutredning på ferskvannsökologi. I tillegg engasjerte to grunneiere NIVA for å gjøre en tilleggsutredning av de økologiske forholda i elva og produksjonsforholda for ørret. På

bakgrunn av de utredninger som er gjennomført i konsesjonssaken, mener NVE således at kravet til kunnskapsgrunnlaget i naturmangfoldlovens § 8 er tilfredsstillt.

Føre-var-prinsippet, § 9

Bestemmelsen om føre-var-prinsippet skal sees i sammenheng med vurderingen av kunnskapsgrunnlaget, som er omtalt ovenfor. For at bestemmelsen skal komme til anvendelse er det en forutsetning at det foreligger en reell risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, men det er ikke et krav om sannsynlighetsovervekt for at en skade vil oppstå. I denne saken har NVE mottatt tungtveiende, men delvis motstridende faglige råd vedrørende storørretens bruk av Breimselva som gyte- og oppvekstområde. NVE mener derfor at i denne saken bør føre-var-prinsippet komme til anvendelse. Ettersom det ikke er usannsynlig at storørret benytter Breimselva som gyte- og oppvekstområde regner NVE virkningen av en utbygging av Breim kraftverk som usikker for bestanden i Breimsvatnet. Det følger av føre-var-prinsippet at det i slike situasjoner skal tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. I DN-utredning 1997-2 regnes Breimsvatnet som en sikkert storørretforekomst, disse skal ifølge DN-Håndbok 15 verdsettes med nasjonal verdi. Det understrekes også i OEDs retningslinjer for revisjon at vassdrag med sikre storørretbestander vurderes til å ha svært stor verdi. Føre-var-prinsippet tillegges derfor stor vekt for storørret i denne saken. NVE mener at det en viss sannsynlighet for at tiltaket vil medføre alvorlig eller irreversibel skade for storørretbestanden i Breimsvatnet.

Økosystemtilnærming og samlet belastning, § 10

I vurderingen av samlet belastning skal det både tas hensyn til allerede eksisterende inngrep og forventede framtidige inngrep som kan påvirke økosystemet. Formålet er å hindre gradvis forvitring eller nedbygging av landskap, økosystemer, naturtyper og arter ved å se summen av tidligere, nåværende og framtidige påvirkninger på dette naturmangfoldet i sammenheng.

Det oppgis i søknaden at det i Breimsvassdraget er gjennomført en rekke inngrep i form av kraftutbygging, elveforbygging, oppdyrking inntil vassdraget m.m. I tillegg finnes det noen vannkraftprosjekter som har fått konsesjon og noen som er omsøkt. Dette er beskrevet mer i detalj i kapittelet Beliggenhet og Eksisterende forhold.

I denne saken er det hovedsakelig aktuelt å vurdere den samlede belastningen på storørret. Den samlede belastningen på storørret lokalt, regionalt og nasjonalt er betydelig og NVE mener derfor dette bør tillegges stor vekt. NVE viser til nærmere redegjørelse av dette under kapittelet om fisk under vurdering av konsesjonssøknaden og under vurderingen av føre-var-prinsippet.

Omfanget av utbyggingen vil være avhengig av hvilket utbyggingsalternativ som eventuelt velges. En utbygging av Breim kraftverk vil i begge alternativene isolert sett kunne påvirke landskap og enkelte økosystemer, naturtyper og arter. Dette er nærmere redegjort for under de enkelte fagtemaene. Utover den samlede belastningen på storørret mener NVE at den samlede belastningen på økosystemer, naturtyper og arter kan reduseres ved avbøtende tiltak og god detaljplanlegging.

Kostnadsdekning, miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, §§ 11 og 12

Tiltakshaver skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slike teknikker og lokalisering som ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold gir de beste samfunnsmessige resultater.

Vannforskriften

Formålet med vannforskriften er å gi rammer for fastsettelse av miljømål som skal sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannforekomstene. Det skal utarbeides og vedtas regionale forvaltningsplaner med tilhørende tiltaksprogrammer med sikte på å oppfylle miljømålene, og sørge for at det fremskaffes nødvendig kunnskapsgrunnlag for dette arbeidet.

Breimselva inngår i Nordfjord vannområde i Sogn og Fjordane vannregion. Sogn og Fjordane fylkeskommune er vannregionmyndighet. Forvaltningsplan med tiltaksprogram for perioden 2016-2021 ble endelig godkjent av Klima- og miljødepartementet 1. juli 2016. I følge informasjonen i Vann-Nett er økologisk tilstand i Breimselva vurdert som moderat, mens kjemisk tilstand er udefinert. Vann-nett informerer også om at Breimselva ikke oppfyller kravene til sterkt modifisert vannforekomst (SMVF). Registrerte påvirkninger i Breimselva er renseanlegget, avrenning fra landbruk, annen diffus påvirkning og flomverk og forbygninger.

NVE har ved avveiningen av om konsesjon skal gis etter vannressursloven § 8 foretatt en vurdering av kravene i vannforskriften § 12 vedrørende ny aktivitet eller nye inngrep. I flg. § 12 kan nye inngrep i en vannforekomst gjennomføres selv om dette medfører at miljømålene i § 4 - § 6 ikke nås eller at tilstanden forringes, forutsatt at visse betingelser er oppfylt.

Den første betingelsen i § 12 er at alle praktisk gjennomførbare tiltak skal settes inn for å begrense negativ utvikling i vannforekomstens tilstand. I diskusjonen under de ulike fagtemaene har NVE vurdert praktisk gjennomførbare tiltak som vil kunne redusere skadene eller ulempene ved en utbygging. Dersom vi anbefaler at det gis konsesjon, vil vi også foreslå konsesjonsvilkår som vi mener er egnet til å avbøte en negativ utvikling i vannforekomsten. Vurderingene vil blant annet omfatte slipp av minstevannføring. En eventuell konsesjon til utbygging vil forutsette standard naturforvaltningsvilkår, som gir hjemmel til å pålegge gjennomføring av miljøundersøkelser og miljøtiltak ved behov.

Det er også en forutsetning i § 12 om at samfunnsnyttene av de nye inngrepene skal være større enn tapet av miljøkvalitet. Kriteriene for å anbefale at det gis konsesjon er gitt i vannressursloven § 25 og vassdragsreguleringsloven § 8. Konsesjon kan bare gis dersom fordelene ved tiltaket overstiger skader og ulemper for allmenne og private interesser. Dersom samfunnsnyttene av de omsøkte kraftverkene ikke overstiger ulempene, herunder tap av miljøkvalitet, kan NVE ikke anbefale at det gis konsesjon. Dersom NVE anbefaler at det gis konsesjon til utbygging, ligger det derfor implisitt i dette at vi vurderer samfunnsnyttene som større enn tap av miljøkvalitet.

Til sist forutsettes det i § 12 at hensikten med de nye inngrepene, på grunn av manglende teknisk gjennomførbarhet eller uforholdsmessig store kostnader, ikke med rimelighet kan oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre. Vi kan ikke se at hensikten med tiltaket, som er fornybar kraftproduksjon, med rimelighet kan oppnås ved miljømessig sett bedre alternativer, for eksempel andre metoder å produsere kraft på.

NVEs vurdering og konklusjon

Breim Kraft AS har søkt om tillatelse til å bygge Breim kraftverk i Gloppen kommune i Sogn og Fjordane fylke. Kraftverket er planlagt som et elvekraftverk uten reguleringsmagasin, med inntak ved Høylo. Det er søkt om to ulike utbyggingsalternativ der hovedalternativ A vil gi en årlig produksjon på ca. 98 GWh og alternativ C på ca. 87 GWh.

NVE har i alt mottatt 59 høringsuttalelser fra forvaltningsmyndigheter, interesseorganisasjoner, grunneiere og lokale brukere av Breimselva. Gloppen kommune er eneste forvaltningsmyndighet som kan akseptere en ev. utbygging etter alt. A. Fylkesmannen, fylkeskommunen og Miljødirektoratet går imot. De samme høringsinstansene er mer delt i synet på utbyggingsalternativ C.

Breimsvatnet innehar en av få sikre storørretbestander i Norge. NVE mener at Breimselva er en del av det økologiske funksjonsområdet til storørret. Ved vurdering av konsesjonsspørsmålet vil NVE legge til grunn at storørret med stor sannsynlighet vil bli negativt påvirket av tiltaket, selv om det knytter seg usikkerhet til hvor store skader og ulemper en ev. utbygging vil påføre bestanden. NVE mener også at det er en mulighet for at storørretbestanden i Breimsvatnet benytter Breimselva som gyte- og oppvekstområde, vi mener derfor at det vil være relevant å vurdere føre-var-prinsippet til dette temaet.

Breimselva er også av stor verdi for flere friluft- og brukerinteresser og et viktig landskapselement. NVE mener at sterkt redusert vannføring vil forringe elvas verdi som landskapselement og redusere mulighetene for bl.a elvepadling samt gjøre fisket mindre attraktivt. Etter NVEs mening er det liten tvil om at elveosen har en verdi som rekreasjonsområde og spesielt som fiskeplass, og at en reduksjon i områdets verdi vil kunne få konsekvenser for turisme og reiselivsnæringen. Ved alternativ C vil en unngå inngrep eller fraføring av vann fra elveosen, men de planlagte inngrepene som følge av dette alternativet vil forårsake massive konstruksjoner i og langs elva, noe som i tillegg til visuelle virkninger kan skape problemer i flomsituasjoner. En redusert vannføring kan også være problematisk for Breimsvatnets resipientkapasitet.

I NVEs vurdering veies ulempene ved den planlagte utbyggingen opp mot den omsøkte produksjonen planlagt for Breim kraftverk. Produksjonen er av en viss størrelse, men er ikke regulerbar. I den samlede vurderingen av det omsøkte prosjektet legger NVE vekt på at det er stor lokal motstand mot prosjektet. NVE mener at omsøkt utbygging er konfliktfylt, og vil kunne føre til negative virkninger for flere allmenne interesser. NVE ser det som særlig uheldig at prosjektet med stor sannsynlighet vil forringe det økologiske funksjonsområdet for storørretbestanden i Breimsvatnet. I tillegg til fraføring av vann fra vassdraget er det flere aspekter ved planlagt utbyggingsløsninger, som NVE anser som potensielt problematiske og usikre. NVE mener at en utbygging vil påvirke en rekke allmenne interesser i vesentlig grad.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene, finner NVE at fordelene og nytten ved bygging av Breim kraftverk, etter utbyggingsalternativ A og C, er mindre enn skadene og ulempene for allmenne og private interesser. Dermed er § 25 i vannressursloven ikke oppfylt. NVE anbefaler at Breim Kraft AS ikke får tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging og drift av Breim kraftverk i Breimselva.

Da NVE anbefaler at det ikke gis tillatelse til å bygge Breim kraftverk, anser vi det ikke som relevant å ta stilling til søknad om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse.

Energilov

I NVEs helhetsvurdering inngår også konsekvensene av elektriske anlegg som er nødvendig for å gjennomføre bygging av Breim kraftverk. Nærmere beskrivelse fremgår i vår vurdering tidligere i notatet under temaet Energianlegg.

Videre saksbehandling

Saken oversendes med dette til Olje- og energidepartementet for videre behandling. Sakens dokumenter er tilgjengeliggjort i Sedok.

Med hilsen

Per Sanderud
vassdrags- og
energidirektør

Rune Flatby
avdelingsdirektør

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Kopi til:

Breim Kraft AS v/Per Jonny Moldestad